

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

EKİM 1992

Sayı : 270

SSK'yı kurtarma toplantısı..

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU AYLIK YAYIN ORGANI

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU :

Şevket YILMAZ

(Genel Başkan)

Orhan BALTA

(Genel Sekreter)

Enver TOÇOĞLU

(Genel Mali Sekreter)

Mustafa BAŞOĞLU

(Genel Eğitim Sekreteri)

Mehmet BAMYACI

(Genel Teşkilatlandırma Sekreteri)

SAHİBİ :

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKASI

KONFEDERASYON

TÜRK-İŞ ADINA

GENEL BAŞKAN

ŞEVKET YILMAZ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ :

MUSTAFA BAŞOĞLU

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :

ERDAL TÜT

YAYINI HAZIRLAYANLAR :

MUSTAFA BAŞOĞLU

ERKİN OKAY

MEHMET OHRI

ERDAL TÜT

FOTOĞRAFLAR :

NIHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ :

TÜRK-İŞ Genel Merkezi

Bayındır Sk. No: 10

Yenişehir/ANKARA

Tel : 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)

Fax : 433 68 09

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların
düşüncesini yansıtır.

ABONE

Yurtiçi, 6 aylık 40.000.-TL., Yıllık 80.000.-TL.,

Yurtdışı 6 aylık 60.000.-TL., Yıllık 120.000.-TL.

DERGİMİZ BASIN AHLAK

YASALARINA UYAR

Dizgi - Baskı : TİSAMAT BASIM SANAYİİ

Tel : 418 10 19 ANKARA

BASKI TARİHİ : 9.11.1992

ZONGULDAK VALİSİ HIZLAN'IN TÜRK-İŞ'E ŞÜKRAN ZİYARETİ

3 Mart 1992 tarihinde meydana gelen grizu faciasında kaybettiğimiz 263 maden işçisi için yardım kampanyası açan TÜRK-İŞ'e, Zonguldak ilinin şükranları bildirildi.

Vali HIZLAN, simge heykeli TÜRK-İŞ yöneticilerine verirken, "3 Mart günü yaşadığımız müessif olayda, bizi yalnız bırakmayan, varlığını sürekli bir destek şeklinde hissettiğimiz, ülkemizin en büyük işçi kuruluştur TÜRK-İŞ'in yardımlarına müteşekkirimiz. Ayrıca yaşadığımız faciada kaybettiğimiz madenci işçilerin ailelerine verilmek üzere toplanan 1 milyar 515 milyon lira para yardımı için TÜRK-İŞ'e şükran ve minnet duygularımızın kabulünü rica ederiz." dedi.

Sümerbank Holding A.Ş. Genel Müdürlüğüne bağlı ve Kamu-İş'e üye 28 tekstil işyerinde çalışan işçiler adına yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerine Ekim ayı sonunda başlandı. Resimde, Teksif ve Kamu-İş yöneticileri sözleşme görüşmeleri sırasında görüşüyor.

İÇİNDEKİLER

İCFTU/TÜRK-İŞ KADIN İŞÇİLER SEMINERİ	1-3
SSK'YI KURTARMA TOPLANTISI YAPILDI	4-6
SENDİKA GENEL KURULLARI	7-19
ULUSLARARASI İŞADAMLARI TOPLANTISI	20-21
HER SAYIDA BİR KONU.....	22
Mustafa BAŞOĞLU YAZIK MİLYARLARA	23
AZERBAYCAN İŞÇİ SENDİKALARI YÖNETİCİLERİNE ÖZEL SEMİNER YAPILDI	24-25

SSK TRT'DE TARTIŞILDI	26
BOSNA'DAKİ SİRP KATLIAMI KINANDI.....	27
KÖŞEMDEN	28
DEVLET SSK'YA GÖLGE ETMESİN ...	29
SOSYAL GÜVENLİK	30-31
ALMANYA'DA YOKSULLUK	32-33
ANAYASA DEĞİŞİKLİK TASLAĞI HAZIRLANDI	34-35
SOSYAL POLİTİKA	36-37
İŞSİZ SAYISI 2 MİLYON ARTTI	38
EKİM'92 GIDA HARCAMASI	39
TÜRK-İŞ EKONOMİK RAPOR	40-44

TÜRK-İŞ ve Hür Dünya İşçi Sendikaları konfederasyonu (ICFTU)'nun ortaklaşa düzenlediği çalışan kadınların sendika yönetiminde ve çalışmalarında görev almalarıyla ilgili toplantıda TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz, Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu ile ICFTU Kadınlar Komitesi Temsilcisi Elsa Ramos katıldılar...

Şevket YILMAZ :

“KADINLARIMIZIN SENDİKAL YAŞAMDA, SÖZ VE KARAR SAHİBİ OLMALARI DEMOKRASİMİZ İÇİN ÖNEMLİDİR.”

- TÜRK-İŞ ve ICFTU'nun ortaklaşa düzenledikleri çalışan kadınların sorunları konusundaki seminer, 5-8 Ekim tarihlerinde Ankara'da yapıldı. TÜRK-İŞ Salonu'ndaki seminer çalışmalarında Genel Başkan Şevket YILMAZ açılıшта bir konuşma yaptı.

Türk-İş ile Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)'nun ortaklaşa yürüttükleri, çalışan kadınların sendikaların yönetiminde ve çalışmalarında görev almaları ile ilgili proje kapsamında düzenlenen seminer 5-8 Ekim tarihleri arasında Ankara'da Türk-İş salonunda yapıldı.

Seminerin açış konuşmasını yapan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz “Kadınlarımızın sendikal yaşamda da, siyasal yaşamda da söz ve karar sahibi olmaları, seslerini duyurabilmeleri, demokrasimizin yerleşmesi bakımından önemlidir.” dedi.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz seminerde şu konuşmayı yaptı:

“Konfederasyonumuzun, üyesi bulunduğu Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU ile ortaklaşa düzenlediği, bayan işçilerin sendikal faaliyetlere üye ve yönetici olarak katılmaları projesinin ilk uygulamasına hoş geldiniz.

ICFTU'nun temsilcisi olarak aramızda bulunan Bayan Elsa Ramos'u ülkemizde görmekten memnuniyet duyduğumu belirtirken, şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına sizlere sevgiler, saygılar sunuyorum.

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların, merkez ve şube yönetimlerinde, üst kurul delegeliklerinde, işyeri temsilci ve baştemsilciliklerinde çalışan bayanlarımızın yok denecek kadar az oluşu uzun yıllardır eleştirisi konusu olmuş, Konfederasyonumuz Genel Kuruluna sadece Basisen Sendikamızdan bayan arkadaşımız Sayın Yaşar

Seyman'ın delege oluşu basınımızda ve televizyon yayınlarında programlar yapılmasına yol açmıştır.

Bu eksikliği özellikle kadın işçilerimizin katıldığı seminerlerde ve çeşitli platformlarda dile getirmiş olmama rağmen, büyük ölçüde çalışan kadınlarımızın ayrıca evdeki işlerinin yoğunluğu, bir ölçüde de sendikacılığın erkek işi olduğu gibi yanlış bir anlayışın sonucu maalesef istediğim sonuca ulaşamamıştır.

Oysa; ülke nüfusumuzun yansını oluşturan kadınlarımızın çalışma yaşamında yavaş yavaş yer aldıklarını görüyoruz.

Son derece yetersiz olmakla beraber, parlamentoda, siyasi parti kadrolarında, Belediye Başkanlıklarında, üniversite öğretim üyeliklerinde, bazı işkollarının özelliği bakımından

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu ve ICFTU Temsilcisi Ramos seminerin sonunda görüşüyor.

► kadın çalışanların giderek dikkat çektiği de söylenebilir.

Nevar ki; işçi statüsünde istihdam edilen kadın sayısı, resmi istatistiklere göre son yıllarda giderek azalmaktadır.

1985 Yılında çalışan kadınlarımızın toplam sayısı 7 milyon 647 bin 265 iken, 1989 yılında 1 milyon 322 bin 956 eksikliğiyle 6 milyon 324 bin 309'a inmiştir.

1989'dan günümüze resmi bir açıklama olmamakla beraber, kadın çalışanların yoğun olduğu tekstil ve bankacılık işkollarında işten çıkarmalar ve işyerlerinin kapanması gibi gelişmeler yüzünden, bu rakamın çok daha aşağılara düştüğü bir gerçektir.

Çalışan bayan işçilerimizin sendikalarla bu-

tünleşmesi için görüşlerimi açıklamadan önce, istihdam alanında kadının durumunu üzerinde biraz daha durmak istiyorum.

Ülkemizde çalışan her yüz kadından 80'i tarım kesimindedir.

Bu çalışanların büyük kesimi de ücretsiz aile işçisidir.

Ayrıca; iktisaden faal nüfus içinde görünmeyen büyük bir kesim var ki; bunlara "Ev kadını" diyoruz.

Ev kadınlarımızın aile içi ekonomiye katkıda bulunan bu kesim, en az çalışan kadın kadar büyük bir kitleyi temsil etmektedir.

Değerli dinleyenler,

Burada vurgulamak istediğim bir husus var. Kadın çalışanların yaşama ve çalışma şart-

larından kaynaklanan sorunları, temelde erkek çalışanların sorunlarıyla iç içedir.

Ancak; çalışan kadınların kendine özgü ayrı sorunları da bulunmaktadır.

TÜRK-İŞ olarak, çalışan kadınlarımızın sorunlarını tesbit etmek, çözüm yolları için ilgilileri göreve davet etmek, yıllardır uyguladığımız bayan işçilerimize yönelik eğitim programlarının amacını teşkil etmiştir.

Konfederasyonumuz bünyesinde kurulan "Kadın İşçiler Bürosu", bu alandaki politikamızın göstergesidir.

İstanbul'da bir süre önce düzenlenen ve geniş yankılar yapan "Kadın İşçiler Kurultayı", sorununa verdiğimiz önemin ayrı bir belgesidir.

Değerli izleyenler,

Kadın olsun, erkek olsun, tüm çalışanların içinde bulunduğu olumsuz şartların temelinde, ülkemizde uygulanmakta olan politikalar yatmaktadır.

Sorunların çözümü büyük ölçüde demokratikleşme çabalarıyla yakından ilgilidir.

Katılımcı, özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kuralıyla işlerliğe kavuşması, bu doğrultuda herkesin üzerine düşen görevi yerine getirmesiyle mümkündür.

İnsan hakları ve temel hürriyetler tüm insanların doğumlarıyla birlikte kazandıkları vazgeçilmez haklardır.

İnsanların doğuştan sahip oldukları hak ve özgürlükleri, hiçbir aynıma tabi tutmadan tanımak, korumak ve geliştirmek için gerek uluslararası gerek ulusal düzeyde bir çok düzenlemeler yapılmıştır.

Bunlara uyulması ve tam olarak uygulanması hürriyetin, adaletin ve barışın temelidir.

Özellikle kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi için uluslararası örgütlerin bazı kararlar aldığı bilinmektedir. ►

Çeşitli işkollarında kadın delegelerin katıldığı seminere katılanlar ve yabancı konuklar, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu ile...

Bu düzenlemelerde:

— İstihdam alanında kadınlara karşı ayrımı önlemek ve kadın-erkek eşitliği esasına dayalı eşit haklar sağlanması.

— Evlilik ve analık nedeniyle kadınlara karşı ayrımı önlemek ve etkin çalışma hakkını sağlamak amacıyla tüm önlemlerin alınması, öngörülmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun da kadın işçilere yönelik sözleşme ve tavsiye kararları bulunmaktadır.

Ülkemiz, bu sözleşmelerden:

— Her nev'i maden ocakları ve yeraltı işlerinde kadınların çalıştırılmamasını öngören 45 sayılı.

— Eşit değerde iş için kadın ve erkek işçilere eşit ücret ödenmesini öngören 100 sayılı.

— İşe alınma ve çalışma koşulları bakımından III sayılı olanları onaylamıştır.

Aslında ülkemizde bu alanda mevcut hukuki düzenlemeler, pek çok ülkeden daha ileri düzeydedir.

Şimdiki hükümetten beklentimiz, bu alanda ILO sözleşmelerinin tümünün zaman geçirilmeden onaylanmasıdır.

Değerli izleyenler,

Temel hak ve özgürlüklerin kanunlarla garanti altına alınması önemli bir aşamadır. Ancak, bu hak ve özgürlüklerin kullanılması, bunun için gerekli ortamın yaratılması da o kadar önemlidir.

Kadınlarımızın sendikal yaşamda da, siyasal yaşamda da söz ve karar sahibi olmaları, seslerini duyurabilmeleri, demokrasimizin yerleşmesi bakımından da önemlidir.

Uzun sendikacılık hayatında tesbit ettiğim bir olguyu sizlerle paylaşmak isterim.

İşçi ve yurt sorunlarının çözümü doğrultusunda verdiğimiz mücadelelerde, kadın işçilerimiz bizim en büyük desteğimiz olmuşlardır.

En az erkek arkadaşları kadar soruna sahip çıkmışlar, çalışmayan işçi eşleri hanımlarımız bile mitinglerimizde, yürüyüşlerimizde bizimle kol kola olmuşlardır.

Sendikalar olsun, demekler olsun, hatta parlamento olsun, kadınlarımız ne ölçüde çok katılırlarsa, bu kuruluşlarda sevgi ve nezaket ortamı o ölçüde güçlenir.

Bayan işçi kardeşlerime buradan seslenmek istiyorum.

İşyerlerinde temsilcilik ya da baştemsilcilik gibi sendikacılığın temelini oluşturan görevlere talip olunuz.

İşverenlerle yapılacak her türlü görüşmede, erkek arkadaşlarınızdan daha başarılı olmama- nız için hiçbir sebep yoktur.

Şube kongreleri için delege seçimlerine katılınız. Şube kadrolarında görev alınız.

Bununla da yetinmeyiniz, merkez kongrelerine delege olunuz. Görev isteyiniz.

Geliniz Konfederasyon genel kurullarını mevcudiyetinizde renklendiriniz. Üst düzeyde görevlere talip olunuz.

İnanıyorum ki: sizler bu yolda istekli olduğunuz takdirde, sendika yönetimlerinde bulunan erkek arkadaşlarınız sizlere destek olacaktır.

Çalışmalarınız bu doğrultuda bir ateşleme görevi yapmasını diliyorum, hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum."

Yılmaz, Hollandalı konuk öğrencilere hoş geldiniz diyor.

HOLLANDA'LI LEİDEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK-İŞ'İ ZİYARETİ..

Hollanda Leiden Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden bir grup öğrenci TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Başkan Şevket YILMAZ'a görüştüler.

31 kişiden oluşan ve Türkiye'de Milliyet Gazetesi'nin davetlisi olarak bulunan fakülte son sınıf ve doktora öğrencilerine YILMAZ, TÜRK-İŞ'in çalışmalarını anlattı ve Türkiye'de çalışma yaşamının durumu ve sorunları konusunda bilgi verdi. Şevket YILMAZ görüşme sırasında "TÜRK-İŞ çalışma hayatının sorunlarının çözümü konusunda hükümete yasal düzenlemeler için görüşlerini sunmuştur. Türkiye'de demokrasi konusunda engeller kalkmalı, yasa dışı bir toplum için yapılması gerekli düzenlemeler vakit geçirilmeden yapılmalıdır. Amacımız, tüm çalışan kesimin sendikacı olması. Bunun için memurlara da grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkının zaman geçirilmeden sağlanmasını istiyoruz. Bu arada öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde bekleyen ILO sözleşmelerinin onaylanması sağlanmalıdır." dedi.

5 Ekim günü TÜRK-İŞ'e gelen Hollandalı Üniversite öğrencilerinin bu ziyareti sırasında TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Orhan BALTA da bulundu.

Daha sonra söz alan ICFTU Kadınlar Komitesi temsilcisi Elsa Ramos, kadın işçilerin çalışma yaşamındaki öneminden bahsetti ve bu konuda Türk-İş ile birlikte yürütülen projenin başarılı sonuçlar sağlayacağı umidinde olduğunu söyledi.

MUSTAFA BAŞOĞLU'NUN KONUŞMASI

Seminerin açılış seromonisinde bir konuşma yapan Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, Türk-İş'in çalışan kadınların sorunlarına büyük bir önem verdiğini ve bu amaçla ICFTU ile ortaklaşa yürütülen proje dışında da özel seminerler düzenlediğini, buna birçok sendikanın katıldığını belirtti ve şunları söyledi:

"Türkiye'de çalışan kadınların özellikle evli kadınların sorunları, çalışma yaşamı ile birlikte, evlerindeki yoğun hizmetlerini yürütmeleri açısından değişik boyutlardadır. Bu nedenle, çalışan kadınların sendikal faaliyetlerde bulunmaları oldukça zordur. Ancak, bizim tespitlerimize göre; kadınların sendikal çalışmalara katılmaları ve

yönetimlerde bulunmalarını önleyen bir unsur da, bu konuda fazla istekli görünmemelerinden kaynaklanmaktadır. Biz Türk-İş olarak genelde işçi sorunlarını kadınların sorunlarından ayrı tutmuyoruz.

Çalışan kadınların sendikal faaliyetlerden uzak durmaları, çeşitli ülkelerde de aynı koşullar nedeniyle ağırlık kazanmaktadır. Kadınların ev yaşamlarındaki hizmetlerini azalttığımız takdirde, sendikal alanda aktif görev almalarına olanak sağlanacaktır."

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu daha sonra, yurt ve işçi sorunları üzerinde görüşlerini açıkladı ve işçi hareketinin 12 yıldan bu yana süregelen sıkıntılarının giderilmesi gerektiğini, koalisyon hükümetinin bu konudaki vaatlerinin süratle gerçekleştirilmesini beklediklerini söyledi.

Mustafa Başoğlu'nun konuşmasından sonra seminer dört gün süren çalışmalarını başan ile sona erdirdi.

'Sosyal yardım zammı ve uygulama sorun'

Ankara'da Sosyal Sigortalar Kurumu Salonu'nda düzenlenen toplantıda, Sosyal Yardım zammının Kurumu ödeme güçlüğü içinde bıraktığı, bunun için Hükümetçe bir yasa hazırlanmakta olduğu bildirildi.

SSK'yı kurtarma toplantısı yapıldı.

Ş. YILMAZ: "DAVUL BİZLERİN OMUZUNDA, TOKMAK SÜRECE, KURUMUN DAHA İYİYE GİDEBİLMESİNİ"

Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından düzenlenen "Sosyal Yardım zammı ve uygulama sorunları" konulu panelde bir konuşma yapan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz; "Kaçak işçi çalıştırmanın önüne geçilmediği, primlerin zamanında ödenmesinin sağlanamadığı ve Devletin, sosyal devlet ilkesinden hareketle sosyal yardımı hazineden karşılamadığı sürece, Kurumdan işlevini yerine getirmesini beklemek hayal olur" dedi.

18 Ekim tarihinde SSK Genel Müdürlüğü toplantı salonundaki panelde ilk konuşmayı SSK Genel Müdürü Kemal Kılıçdaroğlu yaptı. Sosyal yardım zammının sigorta tarafından ödenmesinin kendisine yılda 13 trilyon lira bir külfet yüklediğini ve bir yasa hazırlandığını belirterek, SSK'nın bu yükten kurtarılması

• Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından 18 Ekim günü düzenlenen toplantıya TÜRK-İŞ ve TİSK yöneticileri katıldı.

na çalışıldığını söyledi.

Daha sonra konuşan İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Refik Baydur, "Sosyal güvenlik kuruluşlarını, çalışan ve çalıştıran insanları mutlu görmeyi hedefleyen modern müesseseler olarak görüyoruz. SSK bugüne kadar büyük hizmetler vermiş, ancak politikanın sultasında şimdi muhasebesi bakiye kırmızı ışık vermeye başlamıştır." dedi.

Sosyal Sigortalar Kurumunun 3,5 mil-

• MOĞULTAY: "Sosyal yardım zammını Devlet üstlenmezse SSK önümüzdeki yıl aylık ödeyemez duruma düşecektir."

yon kayıtlı üyesi bulunmasının politikaları cezbediğini belirten Baydur, "Politikacılar Kuruma el uzatmışlardır, bu duruma düşmesinin günahı onların değil, işçi ve işveren kuruluşlarının sahip çıkmasıdır" dedi.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

Refik Baydur'dan sonra Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz bir konuşma yaparak şunları söyledi:

unları' konulu panel düzenlendi.

Evket Yılmaz, Kurumun darboğaza sürüldüğünü, bu konuda ciddi tedbirler alınması gerektiğini söyledi.

Moğultay, Kurum fonlarının yıllarca devlet tarafından sömürüldüğünü söyledi.

Baydur, Kurumun yapısının politikacıları cezbedtiğini söyledi.

"Ben, sosyal yardım zamlarıyla ilgili yasal düzenlemeler, bu düzenlemelerde yapılan değişiklikler, bunların tahsilinde karşılaşılan güçlükler gibi, panelistlerin ele alacağına inandığım konular üzerinde durmayacağım.

Ben, ülkemizin en büyük sosyal güvenlik kuruluşu olan bu Kurum'un kon-

ler, Kurum'un imkanlarını nasıl kullanırız, Devlet Tahvillerini Kuruma nasıl yükleriz, düşük faizle parasını nasıl pul ederiz anlayışından kurtulamamışlardır.

Her zaman ifade ettiğim gibi; davul bizlerin omuzunda, tokmak Hükümet edenlerin elinde olduğu sürece, Kurum'un daha iyiye gidebilmesini düşlemek bile mümkün değildir.

nasıl bir anlayışla varlığını sürdürdürebildiği açık şekilde ortaya çıkar.

Kaçak işçi istihdamı,

Kurum'a yapılan eksik bildirimler,

Zamanında ödenmeyen primler,

Karşılığında prim almadan yüklenilen riskler,

Enflasyonun, esasen yok pahasına işletilen Kurum fonları üzerindeki tahribatı,

Siyasal tercihlerden kaynaklanan ve yönetimden gelen uygulamalar,

Kurum'u bugünkü darboğazlara sürüklemiştir.

Sosyal Yardım,

sosyal devlet ilkesinin gereğidir ve hazinece karşılanmalıdır.

Kamu kuruluşları ile belediyelerden sosyal yardım alacağı, 1992 yılbaşı hesabına göre 3 trilyon 700 milyardır.

Bu kalemden ödenmeyen alacaklar için, borcun o kuruluşa tebliğinden itibaren yüzde 30, yıllık faiz tahakkuku söz konusudur.

Tebliğatta gecikmeler, faiz oranında düşüklük, daha sonra ödenecek prim borçlarını komik hale getirmekte, bu uygulama ile Kurum değil, kamu kurum ve kuruluşları kullanmaktadır.

Eylül 1992 araştırmamıza göre dört kişilik bir ailenin Ankara'da mutfak gideri 1 milyon 548 bin liradır. Emekli aylıkları ise ortadadır.

Hükümet programında "Memur ve emekli hukuku yeniden gözden geçirile-

"HÜKÜMET EDENLERİN ELİNDE OLDUĞU DÜŞLEMEN BİLE MÜMKÜN DEĞİLDİR" DEDİ..

ordato ilan eden bir tüccar haline getirilmesi, bunun gerek sigortalı, gerek Kurum'dan yaşlılık, malütlük vesair isimler altında aylık alanların üzerinde yarattığı gelecek korkusuna değinmek istiyorum.

Kurum'un, işçilerin primleri ve işçiler adına işverenlerce ödenen primlerden kaynaklanan, fakat maalesef yönetimine gelindiğinde Hükümetin tüm etkinliğiyle gemen olduğu bir yapıdan kurtarılamamış olması, itiraf etmek gerekir ki bir ölçüde bizlerin, büyük ölçüde ise Kurum'u kaynak olarak gören siyasal iktidarların günahıdır.

Bizlerin günahı, değişen siyasal iktidarlara demokratik platformlar içinde Kurum'un yapısı ile ilgili yasal değişiklikler istememiz ve bu değişikliklerin yapılacağı yolundaki sözlerle inanmamızdır.

Oysa; gelmiş geçmiş bütün Hükümet-

Bir yandan hemen her gün emeklilerin maaşının ödenip ödenemeyeceği tartışmaları, öte yandan vergi iadelerinin ödenmesindeki dar boğazlar sürdürülürken, kısaca KURUM BATIYOR havası yaratılırken; emeklilerin bu hayat şartları içinde yeterli gelire sahip kılınmaları, süper emekliler için Devletçe oynanan oyunun telafisi yolundaki sözlerin nasıl mümkün olacağı sorusu da gündeme gelmektedir.

Sosyal Yardım Zamlarının en düşük emekli aylığı olan 1 milyon 227 bin 675 liranın yüzde 57.83'ünü teşkil ettiği, 1969 göstergeden aylık alanlarda ise yüzde 47.88 oranında olduğu düşünülür ve bunların kamu kurum ve kuruluşlarından tahsil edilemediği, Kurum'un karşılıksız olarak ödemek zorunda bırakıldığı düşünülürse, bu sosyal güvenlik kuruluşunun

Çalışma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Tuğrul AĞAR'ın yönettiği panele; SSK Genel Müdür Yardımcısı Kemal OKTAR, Prof. Dr. Ali GÜZEL, Yargıtay Hakimi Utkan ARASLI ve Prof. Dr. Can TUNCAY katıldılar. Konuşmacılar Sosyal Yardım Zammının sigortacılık tekniği açısından da araştırılmasının doğru olacağını söylediler.

cek, çalışanlarla onların emeklileri arasındaki farkın fazla açılması önlenecektir" denilmiştir. Bu önlenme, çalışanın daha az zam alması şeklinde, emeklinin de yerinde sayması biçiminde düşünülmüş olamaz.

- BAYDUR: "SSK, politikanın sul-tasında şimdi muhasebesi baki-ye kırmızı ışık vermeye başlamış-tır."

Süper Emeklilerin Devletçe kandırıl-maları ile doğan adaletsizliği yıllardır sür-dürmek, Hükümet programında yer almasına rağmen adaletsizliği giderme-mek, Devlete de güveni sarsmıştır. Geci-ken adalet, adaletsizliktir.

Kurum'u eski gücüne kavuşturacak idari ve mali önlemlerin alınmasını bir kez daha talep ediyor, bu toplantının daha ge-niş boyutlarda ve daha geniş kapsamlı konularda öncülük yapacağı inancıyla saygılar sunuyorum."

MOĞULTAY'IN KONUŞMASI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay, panelde yaptığı ko-nuşmada SSK'nın mali sıkıntıya düşme-sinin nedenlerini açıkladı ve şunları söyledi:

"Kurumun fonlarının yıllarca devlet

tarafından sömürülmesi, kaçak işçi soru-nu, kamu kuruluşlarının 4-5 yıldır primle-rini düzenli ödememesi ve prim karşılığı olmayan sosyal yardım zammı ödemele-rinin getirdiği yük, SSK'yi bugünkü duru-ma getirmiştir. Sosyal Yardım zammını Devlet üstlenmezse, SSK önümüzdeki yıl aylık ödeyemez duruma düşecektir. Ku-rum 1992 yılında 11 trilyon lira sosyal yar-dım zammı ödeyecektir. Bunu karşıla-ması mümkün değildir ve bu görevi Dev-letin üstlenmesi gerekmektedir."

- SSK Genel Müdürü KILIÇDAROĞ-LU Sosyal Yardım zammının si-gorta tarafından ödenmesinin SSK'ya yılda 13 trilyon lira külfet yüklediğini söyledi.

SSK'nın 1975 yılından sonra artmaya başlayan emekli, dul ve yetim sayısı ve o yıllara değin toplanan primlerden olu-şan fonların yıllar boyu gerçek anlamda değerlendirilemediğine dikkati çeken Çal-ışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay "Alınan çok düşük faizli Devlet tahvilleri ile SSK adeta sömürülmüş, kay-nakları kurutulmuştur. Oysa, fon birikimi, sırasında toplanan gelirler, daha sonra ödenecek aylık için kaynak oluşturmak-tadır. Enflasyonun çok yüksek olduğu yıl-larda da bu uygulama sorumsuzca sürdürülmüştür." dedi.

Moğultay, Devletin SSK'nın kendi ak-

tuaryal dengesi içinde bağladığı aylıkları yeterli görmüyorsa, sosyal yardım siste-mini devreye sokarak bunu devletin büt-çesinden finanse etmesi gerektiğini söyledi.

BAŞOĞLU'NUN KONUŞMASI

Açış konuşmalarından sonra panel çalışmalarına geçildi.

- M. Başoğlu : "SSK Yönetiminde işçi ve işverler çoğunlukta olmalı, kendi kendini yönetebilme yetkisi verilmeli."

Sosyal Yardım Zammı ve Uygulama-sı Sorunları Paneline yorumcu olarak ka-tılan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU, "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet MOĞULTAY ve SSK Genel Müdürü Kemal KILIÇDAROĞ-LU'nun Kurumun iyileştirme girişimlerini destekliyoruz. SSK Yönetiminde eskiden olduğu gibi işçi ve işverenler çoğunlukta olmalı. Kendi kendini yönetebilme yetki-si verilmeli ve sürdürüle gelen siyasi bas-kılar son bulmalı.

Kurumun finansmanı işçi ve işveren-ler sağladığı halde Yönetimde gereği gi-bi söz sahibi olmamalarını kabul edemeyiz." dedi.

AĞAÇ-İŞ 12'nci
Genel Kurulu

AĞAÇ-İŞ Genel
Kuruluna katılan
davetli ve
delegeler
çalışmaları
izliyor.

Güral ERÇAKIR, yeniden AĞAÇ-İŞ Genel Başkanlığına seçildi.

ERÇAKIR "EKONOMİK KALKINMANIN TEMEL HEDEFİ İNSAN DIŞLANDI" DEDİ...

Ağaç-İş Sendikası 12. Genel Kurul'u 24-25 Kasım tarihlerinde Türk-İş Konferans salonunda yapıldı.

Divan Başkanlığını Tanım-İş Sendikası Genel Başkanı Sabri Özdeş, Başkan vekilliğini BASS Sendikası Genel Başkanı Turgut Yılmaz'ın yaptığı Genel Kurulu. Genel Başkan Güral Erçakır bir konuşma ile açtı.

Üç yıl önce yapılan Genel Kurul'da 24 Ocak Kararları ile başlatılan dönüşümün, sosyal adalet ilkelerini ve insanı dışlayan uygulamaların ulusumu nasıl mutsuz ettiğini ve bu gidişin mutlaka durdurulması gerektiğini, ancak üç yıl sonra bugün, ekonomideki çarpıklığın, Batılı anlamdaki demokrasinin tam olarak egemen kılınmadığı bir ortamın devam ettiğini söyleyen Erçakır konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Serbest pazar ekonomisine geçiş yafatısı altında, keyfi uygulamalarla belirli kişi ve gruplar kayınlı; ekonomik kalkınmanın temel hedefi olan insan dışlandı; 12 Eylül koşulları altında, iktisaden güçlü kesimler çalışanlar üzerinde üstünlüğünü, baskısını kurdu."

DYP/SHP Koalisyon Hükümetinin bir yıllık döneminde, daha önce vaad edilen ve sosyal devleti gerçekleştireceği sözü verilmesine rağmen bu konuda ileri adımlar atılmadığına işaret eden Ağaç-İş Sendikası Genel Başkanı Güral Erçakır şöyle dedi:

"Bu Hükümetin temel vaatlerinden birisi 12 Eylül Hukunu ortadan kaldırmak, Türkiye'yi Batılı anlamda demokrasi ile yönetilen bir ülke haline getirmek değil midir?

Çalışma hayatının ILO ilkelerine göre yeniden düzenlenmesini sağlamak değil midir?

Bir yıl buna da yetmemiştir?

İş güvencesinden yola çıkılmış, kıdem tazminatı kurumu tartışmalı hale getirilmiştir.

ILO ilkelerine uygun düzenlemelerden söz edilmiş, grevler ertelenmiştir. Sözleşmeli personelin çözüm bekleyen sorunları bir yana atılmış, Anayasaya aykırı olduğu saptanan Kanun Gücündeki Kararname hükümlerini aynen tekrarlayan Yasa çıkarılmıştır.

Toplu sözleşme düzenini işlerliğe kavuştura-

cak; grev hakkı önündeki engelleri ortadan kaldıracak, sendikaların elini kolunu bağlayan antidemokratik hükümleri değiştirecek tek adım atılmış değildir."

Daha sonra konuşan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Ağaç-İş Sendikasının, bugüne kadar Türk-İş'in aldığı tüm kararları en iyi şekilde uygulayan teşkilatların başında geldiğini söyledi ve daha sonra politikacıların sendika kongrelerini adeta izlemekten kaçındıklarına değinerek "1991'den önce şube genel kurullarına bile gelen politikacılar bugün Bakan olmuşlar, ama genel merkez genel kurullarına gelmekten kaçınmaktadırlar. Çünkü vaatlerini yerine getirmemişlerdir, çünkü yakında seçim yoktur." dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, İş Güvencesi yasa tasarılarının Bakanlar Kurulundan bir alt komisyona gönderilmesini, bazı işveren yanlısı bakanların gayreti olarak niteledi ve daha sonra şunları söyledi:

"Hükümet Başkanı bugün, 'KİT'lerde çalışan 575 bin kişiyi kapı önüne koyanlar, kendilerini kapı önünde bulurlar" diyor. Bu, 11 ay önce bize gerçekleştireceğini öne sürdüğü vaatler gibi ise, bundan da şüphe ederiz."

Vergi kaçakçılığının önünün alınmadığını, halyalı ihracat yapanlara sağlanan paranın, üç Bakanlığın bütçesinden fazla olduğunu, SSK'nın prim alacaklarının tahsil edilememesi nedeniyle emekli, dul ve yetimlerin maaşlarını ödemekte sıkıntı çektiğini, 13 trilyonluk kamu alacaklarının kağıda bağlandığını ve sağlıklı bir gelir elde edilememesi sonucu bu duruma düştüğünü belirten Şevket Yılmaz, Türk İşçi Hareketinin özelleştirmede işten çıkarılacaklara karşı yapılacak mücadele için hazırlıklı olunması işaretini verdi.

İkinci gün yapılan seçimler sonunda Genel Başkanlığa Güral Erçakır, Genel Sekreterliğe Kazım Yıldırım, Genel Mali Sekreterliğe İbrahim Fil, Genel Eğitim Sekreterliğine Hüseyin Özdemir, Genel Araştırma ve Mevzuat Sekreterliğine Mustafa Yılmaz yeniden, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine de Mürsel Taşçı seçildi.

AĞAÇ-İŞ Yönetim Kurulu, genel kurul çalışmaları sırasında.

Yeniden
Genel
Başkan
seçilen

ÖZBEK :

TÜRK-METAL Genel Başkanı Özbek, genel kurulun açılışında yaptığı konuşmada Türkiye'nin dünyadaki son gelişmelerle "çok önemli" konuma geldiğini söyledi.

"HÜKÜMET BÜTÜNLEMeye KALMIŞTIR.."

TÜRK METAL Sendikası 8 nci Olağan Genel Kurulu 16-18 Ekim tarihlerinde Ankara'da DSİ Salonunun da yapıldı. Genel Başkanlığa yeniden Mustafa ÖZBEK seçildi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın Divan Başkanlığını Başkan Yardımcılıklarını ise YOL-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL ve ŞEKER-İŞ Genel Başkanı Hikmet ALCAN'ın yaptığı genel kurulun açış konuşmasını yapan TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı Mustafa ÖZBEK, ülkede kumar, fuhuş, kaçakçılık ve dolandırıcılık olaylarının do-

ruk noktasına çıktığını, insanların işsizlikten, pahalılıktan intihar ettiğini vurgulayarak "İtiraf etmek zorundayız ki, gerek ekonomik alandaki uygulamalara, gerek anarşi ve terör karşısındaki tutumuyla hükümet bütünülemeye kalmıştır" dedi.

ÖZBEK konuşmasında iki süper güçten Sovyetler Birliği'nin 'tarih' olduğunu, yeni oluşumda Türkiye'nin sadece Ortadoğu'da değil, dünya üzerindeki konumunu da "çok önemli" hale getirdiğini ifade ederek "Gelişmiş dünya ülkeleri yeni bir paylaşım için kolları sıvamışlardır.

Dış siyasetin temelini oluşturan 'emperyalizm' üzerine konmuş olan batı, kaskalarda 'yeni bir İsrail' yaratma sevdasındadır. Ermenistan bu destekle Azerbaycan'a saldırmış ve bu topraklar üzerinde yaşayan masum insanları, hunharca ve alçakça saldırılarla katletmiştir. Batı emperyalizmin ikinci durağı ise Balkanlar olmuştur. Şimdi de Türk ve Müslüman kıyımı başlatılmıştır. 21'nci asrın en büyük soykırımı, Avrupa'nın liderliğinde Bosna-Hersek'te gerçekleşmiştir" dedi.

Türkiye'de 20 Ekim 1991 seçimleriyle 8 yıllık ANAP yönetiminin ülke yönetimini bıraktığını, yerine DYP-SHP Koalisyon Hükümetini işbaşına getirdiğini, 500 günlük bir program yaptığını, Hükümetin 300 günlük icraatının geride kaldığı halde, dizginlendiği söylenen enflasyonun çarşı, pazar ve mutfakta can yakmaya devam ettiğini, işsizliğin önlenmesinde siyasal iktidarın çaresizliği ilan ettiğini, milli gelirdeki adaletsiz dağılımın öncekiler gibi devam ettiğini söyleyen TÜRK-METAL Genel Başkanı şöyle devam etti:

"— Bu gelişmeler gözümüzden kaçmamakta ve hükümete duyulan güveni erozyona uğratmaktadır.

TÜRK-METAL Sendikasının 8. Olağan Genel Kurulu'nun Şevket Yılmaz'ın başkanlığında bir divan kurulu yönetti.

TÜRKİYE DENİZCİLER 4. OLAĞAN GENEL KURULU

TURAN UZUN, DENİZCİLER SENDİKASI GENEL BAŞKANI SEÇİLDİ..

Türkiye Denizciler Sendikası Genel Kurulunu yöneten divan..

Türkiye Denizciler Sendikası 4'ncü Olağan Genel Kurul Toplantısı, 10-11 Ekim günleri İstanbul'da yapıldı. *Turan*

UZUN Türkiye Denizciler Sendikası Genel Başkanı seçildi.

Divan Başkanlığını TÜRK-İŞ Genel

Teşkilatlandırma Sekreteri *Mehmet BAM-YACI* ile Başkan Yardımcılığını TÜRK-İŞ Birinci Bölge Temsilcisi *Faruk BÜYÜKKU-CAK*'ın yaptığı Genel Kurulda bir konuşma yapan *Turan UZUN*, Denizciler Sendikası'nın "dün olduğu gibi yarınlar da Türk işçi hareketi içinde saygı yerini koruyacağını, bu hareketin ayrılmaz bir parçası olduğunu" belirtti.

İki gün süren çalışmalar sonunda yapılan seçimlerde Türkiye Denizciler Sendikası Genel Başkanlığına *Turan UZUN*, Genel Başkan Yardımcılıklarına *Cemil YENİAY* ve *Hasan AYAR*, Genel Sekreterliğe *A. Kerim BAYRAKTUTAN*, Genel Mali Sekreterliğe *Salih METE*, Teşkilatlandırma Sekreterliğine *Hamit KALKAVAN*, Eğitim Sekreterliğine *Şükrü AKARTAS* seçildiler.

Genel Kurula katılan davetliler ve delegeler..

Bize göre, sağlıklı bir ekonomi öncelikle yapılması gereken vergide adaleti sağlamaktır. Türkiye İşçisiyle, memuruyla dar ve sabit gelirliyle ne kadar övünse azdır. Çünkü bu kesim Türkiye'nin vergi yükünü sırtında taşımaktadır. İşçilerimiz ödedikleri vergi bakımından uluslararası sıralama bakımından ilk sıralardadır. Ne varki işverenlerin büyük bir bölümü vergi kaçırarak, gayrimeşruluğu alışkanlık haline getirmiştir. Türkiye vergi kaçırıcıların 'cenneti' olmuştur. Bize göre bu iktidarın başta gelen hatalarından birisi vergisini ödemeyenleri, vergisini kaçırıcıları affetmesi olmuştur."

Konuşmasında İş Güvencesi Yasa tasarısının bir an önce yasalaşmasını, memurlara grevli toplu iş sözleşmeli sendikal hak tanınmasını, SSK'nın iflasın eşğine getirildiği-

ni, Grev ertelemelerinin arkasında Türk Sendikacılığına bir "hancer" gibi saplanan 'Taşeron' işçiliğinin yaygınlaştırılmak istendiğini belirtten. ÖZBEK, Türkiye'nin genç bir nüfusa sahip bulunduğunu, bu nedenle 'Genç İşçiler Büyük Kurultayı' düzenlediklerini de ifade etti.

Mustafa ÖZBEK, hükümet üzerinde işverenlerin büyük baskısı bulunduğunu ifade ederek, "Türk işçi hareketi kendi siyasal partisini kurmalıdır" dedi.

Toplantıya katılan Ulaştırma Bakanı *Yaşar TOPÇU*, yaptığı konuşmada hükümetin eleştirmenin tabii olduğunu, işsizliği, anarşiyi önlemek için hükümet olduklarını bildirdi. Hükümeti, işadamları ile toplantı yapıyor diye eleştirmenin yanlış olduğunu söyleyen *TOPÇU*- "Biz hükümet olarak zaman zaman işverenler-

le toplantı yaparız. Çünkü, işverenlerle nerelere ne şekilde yatırım yapılmasını konuşuruz. Bundan daha tabii bir şey olamaz" dedi.

TÜRK METAL Sendikası Genel Kurulu'nda konuşan Çalışma Eski Başkanı ve İstanbul Milletvekili *İmren AYKUT*, CHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili *İsmail CEM RP* Genel Başkan Yardımcısı ve Çalışma Eski Bakanı *Şevket KAZAN* çalışma hayatının sorunları konusunda görüşlerini açıkladılar.

Üç gün süren çalışmalar sonunda Genel Kurulda TÜRK-METAL Genel Başkanlığına *Mustafa ÖZBEK* getirilirken, Yönetim Kurulu'nun önceki üyeleri şöyle oluştu: *Behzat ERDAL* (Genel Başkan Yardımcısı), *Salih KILIÇ* (Genel Sekreter), *Süleyman ERDİNÇ* (Genel Mali Sekreter), *Özbek KARAKUŞ* (Genel Teşkilatlandırma Sekreteri).

**TÜRKİYE YOL-İŞ
4. OLAĞAN GENEL KURULU**

Türkiye Yol-İş'in
4. Olağan
Genel Kurul'nu
yöneten Divan..

MERAL: "HÜKÜMETİN, VERDİĞİ SÖZLERİ EN KISA SÜREDE YERİNE GETİRMESİNİ İSTİYORUZ.."

• **İNÖNÜ** : "İLO Sözleşmeleri en kısa sürede TBMM'den çıkacak.."

Türkiye YOL-İŞ Sendikası'nın 4'ncü Olağan Genel Kurulu, 9-11 Ekim günleri Ankara'da toplandı. Genel Başkanlığa yeniden Bayram MERAL seçildi.

Türkiye YOL-İŞ Sendikası Genel Kurulu'nu bir konuşmayla açan Genel Başkan Bayram MERAL "Tarihte öyle 3 yıllık dönemler vardır ki, o dönemde ekmek ve demokrasi içinde olmak, haklı bir gurur kaynağıdır. Türkiye'de işçiler ve diğer çalışanlar, TÜRK-İŞ ve Türkiye YOL-İŞ olarak böyle bir dönem yaşadık" diyerek 1989

• **MESUT YILMAZ**: "Biz bir takım hatalardan ders çıkaran kadroyuz."

yılından günümüze Türkiye'nin çok değiştiğini, ANAP'ın artık iktidarda olmadığını, bugünkü hükümetin siyasal faaliyetini ve gücünü 1987 Referandumun ve seçimlerdeki TÜRK-İŞ'in ve sendikaların tavrına borçlu olduğunu ifade etti.

"Sayfalar dolusu vaatlerde bulunan Koalisyon hükümetinin bize ANAP'ı aratmayacağını umuyoruz" diyen YOL-İŞ Genel Başkanı, işsizlik, enflasyon, terör, demokrasi, özelleştirme, taşeronlaşma ve sözleşmeli personel konularında görüşlerini belirtti.

MERAL, işçilerin bütünlüğünün işverenleri rahatsız etmekte olduğunu da söyledi.

İNÖNÜ'NÜN KONUŞMASI

DSİ Salonunda saat 10.00'da başlayan YOL-İŞ Genel Kurulunda bir konuşma yapan Başkan Yardımcısı ve SHP Genel Başkanı Erdal İNÖNÜ, 20 Ekim 1991 seçimleri öncesi verdikleri vaatleri hem parti olarak hem de Koalisyon Hükümeti olarak tutacaklarını ifade ederek "İLO sözleşmeleri (7 adettir) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden en kısa sürede çıkarılacaktır. İşçi hak ve özgürlükleri önündeki engeller kaldırılacak, 2821 ve 2822 Sayılı yasalar baştan aşağı değiştirilecektir." dedi.

İNÖNÜ konuşmasında işsizlik Sigortası,

Genel Başkan Meral konuşmasında sorunlara işaret etti.

Türkiye Yol-İŞ Genel Kurulu'na katılan davetli ve delegeler...

Kıdem Tazminatı Sandığı ve İş Güvence Yasa tasarılarının 3 yasa halinde çalışma hayatına gireceğini de söyledi.

MESUT YILMAZ'IN KONUŞMASI

Kongrede bir konuşma yapan Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut YILMAZ Koalisyon Hükümetinin 11 ay geçmesine rağmen vaatlerini tutmadığını, hükümetin 70'li yıllarda olduğu gibi 90'lı yıllarda da günü kurtarma politikası izlediğini söyledi.

Mesut YILMAZ, ANAP'ın hatalardan ders çıkaran bir kadro olduğunu, bunu TÜRK-İŞ'in 40 nci yıl töreninde de söylediğini belirterek, ANAP'ın yeniden hükümet olduğu takdirde sendikaların serbestçe örgütlenmesine olanak tanıyacaklarını, hür ve demokratik sendikacılık yapmayı vaat ettiklerini söyledi.

Toplantıya TBMM Başkan Vekili Fehmi İŞIKLAR, Tarım ve Köy İşleri Bakanı Necmettin CEVHERİ, SHP Genel Sekreter Yardımcısı Etem CANKURTARAN, birer konuşma yaparak çalışma hayatının sorunlarına işaret ederek, YOL-İŞ'in oluşturduğu böyle bir birlik için takdirleri ni belirttiler.

MEHMET BAMYACI'NIN KONUŞMASI

YOL-İŞ Genel Kurulu'nda bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI, kendinden önce söz alan DİSK Genel Başkanı'nın TÜRK-İŞ'te birlik sağlanmasına ilişkin getirdiği eleştireye cevap vererek, DİSK'in örgütlenme metoduna karşı olduğunu, işçiler bölünürse bunun bir kısmının demeklerin etkisi altına gireceğini ancak işverenlere karşı mücadelenin doğru olacağını söyledi..

SEÇİMLER

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın yurtdışında bulunması nedeniyle TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Orhan BALTA'nın Divan Başkanlığı, Başkan Yardımcılığı ise TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU'nun yaptığı YOL-İŞ 4 Olağan Genel Kurul 3 gün sürdü. Kongre sonunda yapılan seçimlerde Türkiye YOL-İŞ Genel Başkanlığına tekrar Bayram MERAL getirildi. Türkiye YOL-İŞ Merkez Yönetim Kurulu'na şu sendikacılar yeniden seçildiler. Genel Başkan Yardımcılıklarına Feridun KIZILGÜ'N ve Fikret BARIN, Genel Sekreterliğe Tevfik ÖZÇELİK, Genel Mali Sekreterliğe Turgut AYÇİÇEK, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine Hüseyin BAYKAL, Genel Eğitim Sekreterliğine Kenan ÖZSÜER, ve Genel Mevzuat Sekreterliğine Nuh ÇELEBİ.

Tez Koop-İş Genel Kurulu yöneten divan ve Genel Başkan Tamer konuşmasını yapıyor..

A. TAMER : "SORUNLARIN KAYNAĞI 12 EYLÜL'ÜN GERİCİ ANAYASASI'DIR.."

Tez-Koop-İş Sendikası 4. Genel Kurul'u 3-4 Ekim tarihlerinde Ankara Sürmeli Otel'de yapıldı.

Divan Başkanlığını, Türk-İş Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu, Başkan Vekilliklerini de BASS Sendikası Genel Başkanı Turgut YILMAZ ile Ağaç-İş Sendikası Genel Başkanı Gural Erçakır'ın yaptığı Genel Kurul'da konuşan Türk-İş Genel Başkan Şevket Yılmaz, çalışma yaşamımızı ilgilendiren yasal düzenlemeler, işçi hareketi ve yurt sorunları üzerinde görüşlerini açıkladı.

Büro işkolunda Türkiye'de büyük bir potansiyelin olduğunu, bu nedenle teşkilatlanma ve bütünleşmenin mutlaka en geniş biçimde yapılması gerektiğine dikkat çeken Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, "Şimdi birlik ve beraberlik günüdür. İşçi hareketi güçlü olduğu takdirde, varlığını borçlu olduğu demokratik rejimimiz daha sağlıklı ve sürekli olur, parlamenter demokratik sistem müdahalelerle karşılaşmaz." dedi.

Terör olaylarının yaygınlaşmasından büyük kaygı duyduğunu ve ulusun bundan son derece rahatsız olduğunu söyleyen Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, bir diğer önemli huzursuzluğun da, giderek artan enflasyon karşısında, tüm çalışan ve emeklilerin yaşam mücadelesi vermede odaklandığını belirtti.

İş başında bulunan koalisyon hükümetinin, göreve başladığı gün istediği 500 günlük müh-

letin 300 gününün geçtiğini, ancak vaatlerini yerine getirmede başarı sağlayamadığını söyleyen Türk-İş Genel Başkanı, Türk-İş Genel Kurul'una kadar bu konudaki desteğin süreceğini, daha sonra yeni bir politika izlenmesinin zorunlu hale geldiğini açıkladı.

SSK'nın büyük bir mali kriz içinde olduğunu ve bunun kamu kuruluşları ile işverenlerden tahsil edilemeyen prim borçlarından kaynaklandığını öne süren Şevket Yılmaz, "KİT'lerde dahi sendikası ve sigortasız işçi çalıştırılmaktadır. Böyle olduğuna göre SSK elbette bu duruma düşecektir." dedi.

DİSK'in faaliyete geçmesini memnurlukla karşıladıklarını, 12 Eylül döneminde bu konfederasyonun kapatılmasına şiddetle karşı çıktığını, hatta mal varlıklarını Türk-İş'e verme istemlerini kabul etmediklerini söyleyen Yılmaz, "Türkiye'de çeşitli işkollarında çok sayıda sendikası işçi varken, bu kuruluşun bizim üyelerimizi alma çabasını dürüst bir davranış olarak görmüyoruz" dedi.

AHMET TAMER'İN KONUŞMASI

Genel Kurul'u konuşma ile açan Tez Koop-İş Sendikası Genel Başkanı Ahmet Tamer "Bugün ülkemizin içinde bulunduğu tüm sorunların kaynağını 12 Eylül'ün gerici Anayasası oluşturmaktadır. Bu Anayasa ile halkın demokrasi beklentilerine çare bulunamayacağı, artık tüm kesimlerin ortak görüşüdür." dedi.

Türkiye'de demokrasiye yönelecek her hangi bir tehdide karşı parlamenter düzeni ve parlamentoyu koruyacak gücün, sendikalarda örgütlü işçi sınıfı olduğunu söyleyen Ahmet Tamer, çalışma yaşamındaki en önemli sorunun iş güvencesi olduğunu belirtti.

Genel Kurul'un ikinci günü yapılan seçimler sonunda; Genel Başkanlığa Ahmet Tamer, Genel Başkan Vekilliğine Veysel Cingöz, Genel Sekreterliğine Ertuğrul Kacmacı, Genel Mali Sekreterliğine Bahattin Sak, Genel Eğitim Sekreterliğine Ahmet Yıldız ve Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine de Erol Polatcan seçildiler.

Tezkoop-İş Genel Kuruluna katılan konuklar ve delegeler...

TOÇOĞLU, yeniden DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanı oldu..

DEMİRYOL-İŞ'in
4. Olağan
Genel
Kurulunda
konuşan

TOÇOĞLU:

DEMİRYOL-İŞ'in 4. Olağan Genel Kurulunda çok sayıda konuk sendikacı ve TÜRK-İŞ yöneticileri bulundu.

“ARTIK, BİRBİRİNDEN KOPUK MÜCADELE VEREN, İŞÇİLER VE SENDİKALAR DEĞİLİZ..”

Türkiye DEMİRYOL-İŞ Sendikası 4 ncü Olağan Genel Kurul toplantısı 23-25 Ekim tarihleri arasında Ankara'da Sürmeli Oteli'nde toplandı, Genel Başkanlığa yeniden Enver TOÇOĞLU getirildi.

ENVER TOÇOĞLU'NUN KONUŞMASI

Saat 9.30'da çalışmalar başlayan DEMİRYOL-İŞ Genel Kurulu'nun açış

TOÇOĞLU konuşmasında ülke ve işçi sorunlarına işaret etti..

konuşmasını yapan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanı Enver TOÇOĞLU, ülke ve işçi sorunlarına ilişkin görüşlerini açıkladı. TOÇOĞLU, son üç yıl içinde dünyada köklü değişiklikler yaşandığına işaret ederek, ülkemizde de 1989'dan bu yana önemli değişikliklerin olduğunu. ANAP iktidarının yerine DYP-SHP Koalisyon Hükümetinin işbaşında olduğunu vurguladı ve şöyle dedi:

“— Geride bıraktığımız dönem içinde, örgütlü işçi hareketi olarak biz de çok değiştik. Artık, askeri yönetim döneminin suskun işçileri ve sendikaları değiliz. Artık, 1984-1988 döneminin, yeni koşullar altında birbirinden kopuk mücadele veren işçileri ve sendikaları da değiliz. Artık, gücünü birleştirmeyi ve üretimden gelen gücü en etkili kullanabilmeyi bilen işçiler ve sendikalar olarak toplumsal yaşamda ağırlığımızı hissettirebiliyoruz. 1989 yılında başlayan ve izleyen yıllarda süren mücadelemiz ile Türk işçi hareketi tarihine önemli sayfalar ekledik. Bu mücadeleye DEMİRYOL-İŞ teşkilatı olarak en ön saflarda katılmış olmaktan haklı bir gurur duyuyoruz.”

Emeklilikte yaş haddini ortadan kaldıran yasa ile 12 Eylül askeri yönetiminin kapattığı siyasi partilerin yeniden açılmasının demokratikleşme yönünde atılan önemli adımlar olduğunu belirten TOÇOĞLU,

OĞLU, DYP ve SHP'nin 20 Ekim seçimleri öncesi verdikleri vaatlerin çoğunun tutulmadığını, temel ILO sözleşmelerinin onaylanmadığını, memurlara ve sözleşmeli personele grevli ve toplu sözleşmeli sendikal hakların bir türlü tanınmadığını, İş Güvencesi'nin hala olmadığını, işyerlerinden kitleler halinde işçi çıkartmaların sürdüğünü ve işsizlik sigortası konusunda da bir türlü sonuç alınmadığını söyledi.

Koalisyon Hükümetinin, sermaye kesiminin baskısı altında olduğunu ifade eden Enver TOÇOĞLU konuşmasını şöyle sürdürdü:

“— Sermaye kesimi içinde en örgütlü grubu oluşturan sanayiciler, eskiden olduğu gibi keyfi biçimde işçi çıkartılmayı istemektedirler. Uğrunda genel grev yapmayı bile göze alabileceğimiz kıdem tazminatı hakkımızın kaldırılmasını savunmaktadırlar. İşçi ücretlerinin eskisi gibi düşük kalmasını ve olabildiğince fazla kâr etmeyi istemektedirler. Bu nedenle de, işten çıkarmada yargı denetimi uygulamasına şiddetli karşı çıkmakta; işsizlik sigortası uygulamasını baltalamaya çalışmakta; sendikal hak ve özgürlükler üzerindeki kısıtlamaların kaldırılmasını reddetmektedirler. Koalisyon Hükümeti, çıkarları taban tabana zıt olan sermaye ve işçi kesiminin birbirinden farklı talepleri ve baskısı ile karşı karşıyadır.”

Konuşmasında "Türk-İş topluluğu, özelleştirme değil, işçinin de yönetime katıldığı bir özelleştirme sisteminden yanadır" diyen TOÇOĞLU, güneydoğu'daki terör, taşeron, KİT'ler, SSK ve enflasyon konularında görüşleri açıkladı.

ŞEVKET YILMAZ DİVAN BAŞKANI..

TOÇOĞLU'nun bu konuşmasından sonra Divan seçimi yapıldı. Tek aday olarak gösterilen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın başkanlığında Mustafa ÖZBEK ve Hikmet ALCAN'ın yardımcılıklarını yaptığı Divan yönetimi oluştu. Delegelere hitap eden TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, TÜRK-İŞ'in 40 ncı yılını kutladığı şu zamanda DEMİRYOL-İŞ'in 4 ncü Genel Kurulunu yapmasının 12 Eylül hukukunun bir eseri olduğunu belirterek, delegelere işçilerin ve sendikaların mücadeleli bir dönem yaşadığını demokrasiyi daha da geliştirmek için, sendikaların dayanışma ve bütünlük içinde çalıştığını söyledi.

YILMAZ konuşmasında işçilerin ve sendikaların seslerinin, faaliyetlerinin kamuoyuna duyurulmamasından yakınarak, Belediye-İŞ'in grevi nedeniyle işçilerin yüksek para alıyormuş gibi gösterildiğini, hükümetin Tarım-İŞ greviden sonra Belediye-İŞ grevini de ertelemesini kınadı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ özetle şöyle konuştu:

"— Basında çöpçü 4 milyon lira alıyor diye söylendi. Belediye işçisinin sözleşmesi bitirilmiyor. Belediye başkanları paralarının olmadığını söylüyor. Maliye Bakanlığı tahsisat verirse ödeyeceğim diyorlar. Bizi Hükümetle karşı karşıya getirmez istiyorlar. Biz oyuna gelmeyiz. Duruma çare bulsunlar. İşçinin belediye-den alacağı 550 milyar lirayı buldu."

Şevket Yılmaz, Hükümet üyelerinin sendika genel kurullarına gelmemelerini de eleştirdi.

DEMİRYOL-İŞ Genel Kuruluna katılan Ulaştırma Bakanı Yaşar TOPÇU, hür sendikacılığı savunduklarını, toplumda çoğucu ve pütrülist olmaya önem verdiklerini sendikaların zayıflatmak iddialarına katılmadığını söyledi. TOPÇU, memur sendikalarının da plüralist toplumda yer alması gerektiğini ifade etti.

SEÇİMLER

3 Gün süren çalışmalar sonunda DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanlığına Enver TOÇOĞLU yeniden seçilirken, Yönetim Kurulu'nun öteki üyelikleri şöyle oluştu: Genel Sekreter Nurettin GİRGİNER, Genel Mali Sekreter Cemal GÖZÜKÜÇÜK, Mevzuat Sekreteri Salih BOZDOĞAN, Teşkilatlandırma ve Eğitim Sekreteri Nurettin ÖNDEŞ.

Genel Kurul sonunda yayınlanan basın açıklamasında 11 aylık DYP-SHP Koalisyon Hükümetinin, 1980 sonrası askeri yönetim ve onu izleyen sermayeden yana ANAP iktidarının anti-demokratik kalıntılarını henüz temizleyemediği belirtildi. Açıklamada genel kurulda alınan kararlar açıklanarak çalışma hayatında başta keyfi işten çıkarmalara son verecek İş Güvencesi ile ilgili düzenlemelerin bir an önce yasalaşmasını istedi.

Balaman Genel Kurul'da konuşmasını yapıyor.

Genel Başkanlığa yeniden seçilen BALAMAN :

"ELDE ETTİĞİMİZ HAKLARI KÜÇÜMSEMEK MÜMKÜN DEĞİLDİR.."

Türkiye Kooperatif ve Büro İşçileri Sendikası (KOOP-İŞ)'in 12 nci Genel Kurulu 24-25 Ekim günleri Ankara'da İçkale Oteli Salonu'nda yapıldı, Genel Başkanlığa yeniden Ahmet BALAMAN seçildi.

Genel Kurulda konuşan KOOP-İŞ Genel Başkanı Ahmet BALAMAN, demokrasinin işleyişi ile birlikte, ekonomik sıkıntıların aza indiğini, birlik ile sendikaların bugünlere geldiğini belirtti. 1989'dan itibaren Türkiye'de çok şeylerin değiştiğini söyleyen BALAMAN, Koalisyon Hükümeti'nin seçim öncesi TÜRK-İŞ'te vermiş olduğu vaatleri yerine getirmesini ve bu vaatlerin hayata geçirilmesi gerektiğini söyledi.

Sorunların çözüm yerinin parlamento olduğu bilincinde olduklarını ifade eden KOOP-İŞ Genel Başkanı, yüksek enflasyonun ve faiz hatlerinin yüksekliğinin sanayi ve hizmet sektörünü olumsuz etkilediğini belirterek konuşmasını şöyle sürdürdü:

"— Terlemeden kazanç yolu olan yüksek faizin ülke kalkınmasında en büyük engel teşkil ettiğine inanıyoruz. Müteşebbisimiz riske girmek istemiyor, yeni yatırımlara yönelmiyor. Bu durum ise sokakta geçen işsizlerimizin sayısını artırmanın yanında çalışanımızın güvencesini de tehlikeye düşürüyor. Bütün bu olumsuzlara rağmen, geride bıraktığımız üç yıl içerisinde elde ettiğimiz hakları küçümsemek mümkün değildir."

Konuşmasında "Türk çalışanları Türk-İş çatısı altında kilitlenmek ve Türk-İŞ'e sahip çıkmak durumundayız" diyen BALAMAN, iflasın eşliğinde olan Sosyal Sigortalar Kurumunun arpalık olmaktan çıkarılmasını, emekli, dul ve yetimlerin

sorunlarına acil çözüm getirilmesini, çok kazandıktan çok, kazandıktan az vergi alınmasını, İş Güvencesi yasaasının çıkarılmasını, sendikal hareketin önündeki engellerin kaldırılmasını istedi.

Genel Kurula katılarak bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, Hükümetin vaatlerini yerine getirmede, dört liderin 20 Ekim Genel Seçimler öncesi TÜRK-İŞ'teki konuşmalarındaki sözlerini unuttuklarını belirterek "Bizi kandırdılar mı diye düşünüyorum. Şüphem var. Bu delege olan arkadaşlarımı ben yolla bulmadım. Bu arkadaşlarım, seçile seçile buraya gelmişlerdir." dedi.

YILMAZ konuşmasında Hükümetin grev erteleme kararlarını ile taşeronlaşma ve özelleştirme gayretlerini de eleştirdi. Belediye Başkanlarının işçilerin sözleşmesini imzalamamakla bir oyun içinde olduğunu, sendikalarla hükümeti karşı karşıya getirme amacıyla olduklarını belirtti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, işçi çıkartmalara da değinerek, İş Güvencesi yasa tasarısının bir an önce Meclis'ten çıkarılmasını istedi.

2 gün süren KOOP-İŞ Genel Kurulunun Divan Başkanlığı TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI, Başkan Yardımcılığını ise HABER-İŞ Genel Başkanı Cengiz TEKE yaptı. Genel Kurulda KOOP-İŞ Sendikasının adı TÜRK KOOP-İŞ Sendikası olarak değiştirildi. İkinci gün yapılan seçimlerde TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkanlığına yeniden Ahmet BALAMAN seçilirken, Yönetim Kurulu şu sendikacılardan oluştu: Genel Başkan Yardımcısı Necmi Güler DABAĞ, Genel Sekreter Ali AŞILHAN, Genel Mali Sekreter Hüseyin GÖZÜAÇIK, Mevzuat Sekreteri F. Hikmet ÇETİK, Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreteri Ziya USTAĞLU.

PETROL-İŞ 21. OLAĞAN
GENEL KURULU YAPILDI..

CEYLAN : "GÖREVİMİZ DEMOKRASİ ÖNÜNDE ENGELLERİ AŞABİLMEK, HER KONUDA GÖRÜŞ BELİRTMEKTEDİR."

• BAMYACI : "İLERİDE BİRLİKTELİĞİ
ZEDELİYECEK YANLIŞLIKLAR YAPILIYOR.."

Genel Kurulu yöneten divan heyeti (üstte) ve Başkan Ceylan açış konuşmasını yapıyor.

Bamyacı, birlikteliğin önemine işaret etti..

PETROL-İŞ Sendikası'nın 21 nci Olağan Merkez Genel Kurulu 2-4 Ekim tarihlerinde İstanbul'da OTİM Salonunda toplandı, Genel Başkanlığa yeniden Münir CEYLAN seçildi.

PETROL-İŞ'e bağlı 22 şubeden toplam 250 delegenin katılımıyla yapılan Genel Kurulun açış konuşmasında Genel Başkan Münir CEYLAN "görevimiz toplu iş sözmeleri sınırlı olmayıp, demokrasimiz önündeki engelleri aşabilmek, her konuda görüş belirtmek taraf ve tavır sahibi olmaktadır" dedi.

Konuşmasında Sovyetler Birliği'nin dağılması ve Birleşik Devletler

Topluluğunun kurulmasının ardından, dünyanın yeni ibir döneme girdiğini ve bu değişimin hızla sürdüğünü ifade eden CEYLAN, yeni dünya düzeninde emperyalizmin tahrik ve teşvikiyle, ırkçı ve milliyetçi, şoven duygularla da giderek güclenmekte ve yayılmakta olduğuna dikkat çekti. Emekçi halk yığınlarının en büyük iki sorunundan hayat pahalılığına çare bulunamadığını, öteki sorun işsizliğin azaltılması bir yana, hiç bir hakka hukuka sığmayan keyfi ve haksız işçi kıyımlarının sürdüğünü söyledi.

Hükümetin 10 aylık icratında beklentilerin büyük çoğunluğunun gerçekleşmediğini öne süren PETROL-İŞ Genel Başkanı, 12 Eylül'ün, Anayasa'sıyla, yasalarıyla kısacası tüm kurumlarıyla ve etkinlikleri ile ayakta olduğunu söyledi. Çalışanların örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılmadığını söyleyen CEYLAN, en kutsal hak olan Çalışma hakkına yönelik saldırıların artarak devam etmesi sonucu yüzbinlerce işçinin işlerini yitirdiğini, Bakanlıkça hazırlanan İş Güvencesi yasa taslağına hükümetin sahip çıkmadığını ileri sürdü.

Konuşmasında hükümetin; grev ertelemesi, özelleştirme, demokra-

tikleşme, sendikasılaştırma konularında görüşlerini açıklayan CEYLAN, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bugün içinde bulunduğu durum konusunda şunları söyledi:

"— Bugüne kadar sürdürülen uygulamaların doğal bir sonucu olarak SSK tarihinde görülmedik ölçüde bir bunalımın içine sokulmuş, hastasına ilaç bulamaz, hastasını başka hastanelere sevk edemez bir duruma getirilmiştir. Tarihinde ilk kez, SSK'nın emekli maaşlarını ödeyemeyecek duruma geldiğinden ve SSK'nın iflasından söz edilmektedir. 40 trilyon civarında bir kaynağa sahip olan, 12 trilyon civarında bir alacağı olan SSK'nın, yalnızca 2 trilyon civarında olan borçlarını ödeyemez duruma düşmesi ibret verici bir durumdur. Kedi öz malımız olan bu kurum, bu bataklıktan mutlaka kurtarılmalıdır. SSK'nın başına gelen bu olaylar, KİT'lerin başına gelenlerden farklı bir şey değildir."

PETROL-İŞ Sendikası Genel Kurulu'nun divan başkanlığını Kenan DURUKAN ve yardımcılarını ise Adnan ÖZCAN ve Zaim KAHRAMAN yaptılar. TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver TOÇOĞLU ve TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI'nın da katıldıkları toplantıya TBMM Başkanvekili Fehmi İŞIKLAR, SHP Genel Sekreteri ve Eski Sendikacı Cevdet SELVİ, ve DİSK Genel Başkanı Kemal NEBİ-ÖĞLU da bulundular.

BAMYACI'NIN KONUŞMASI

DİSK Genel Başkanı Kemal NEBİ-ÖĞLU'ndan sonra söz alan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI, konuşmasında DİSK'in örgütlenmesine karşı olmadıklarını ancak örgütsüz işçi kitlesi varken örgütlenmesini tamamlamış işçileri elde etme yolunun yanlış olduğunu ifade ederek "ileride birlikteliği zedeliyecek yanlışlıklar yapıyor. DİSK'in bu tip örgütlenmesi 80 öncesi geleneğe aykırı oluyor. Bazı Belediye Başkanlarının yardımıyla örgütlenmek hoş olmuyor. İtafiye müdürlerinin şube başkanlığı yaptığı, temizlik işleri müdürlerinin başkanlık yaptığı bir işçi örgütlenmesi işçiye nasıl bir fayda getirecek?" şeklinde konuştu. BAMYACI, konuşmasında 1993 yılında 700 bin işçinin toplu iş sözleşmesinin yapılacağını, sendikacılarla, işçilerle tartışmadan istikrar tedbirleri uygulanmasına kimsenin gücünün yetmediğini söyledi.

3 Gün süren kongre çalışmaları sonunda PETROL-İŞ Genel Başkanlığına yeniden Münir CEYLAN getirilirken, Merkez Yönetim Kurulu şöyle oluştu: Genel Sekreter Bayram YILDIRIM, Genel Mali Sekreter Adnan ÖZCAN, Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri, Mansur BURGUCU ve Genel Yönetim Sekreteri Mustafa ÇAVDAR.

T. DERİ-İŞ 24.
GENEL KURULU YAPILDI.

Genel Başkanlığa yeniden
Yener Kaya seçildi..

KAYA : "HÜHÜKETİN DEMOKRATİKLEŞME KONUSUNDA ADIMLAR ATMASINI BEKLİYORUZ.."

Türkiye DERİ-İŞ Sendikası'nın 4 ncü Olağan Genel Kurulu 3-4 Ekim tarihlerinde İstanbul'da Türkocağı Burhan Felek Salonu'nda yapıldı. Genel Başkanlığa yeniden Yener KAYA seçildi.

Genel Kurulun açılışında bir konuşma yapan Türkiye DERİ-İŞ Sendikası Genel Başkanı Yener Kaya, çalışma yaşamını ilgilendiren konularda görüşlerini dile getirdi. Koalisyon Hükümetinin 10 aylık çalışmalarında taahhütlerini yerine getirmediğini belirten KAYA "Hükümetin demokratikleşme konusunda adımlar atmasını bekliyoruz. Onu denetlemeli, bu yolda adımlar atmaya zorlamalıyız" dedi.

KAYA, konuşmasında işsizlik, pahalılık, vergi adaleti, Sosyal Güvenlik kuruluşları ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nun durumu, İş Güvencesi ve Özelleştirme konularında görüşlerini açıkladı.

DERİ-İŞ Genel Başkanı, Sosyal Güvenlik Kuruluşları ile ilgili olarak şöyle dedi:

"— Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur gibi Sosyal Güvenlik kuruluşları borç içinde yüzüyorlar. Geçmişte kurum fonlarının, kamunun ve özel kesimin ihtiyaçlarının karşılanmasında ucuz kaynak olarak kullanılması, primlerin tahsilinde etkinlik sağlanmaması ve Kuruma sigortacılık ilkeleriyle bağdaşmayan ve karşılığı bulunmayan 'sosyal yardım nitelikli' ödeme yükümlülükleri verilmesi, SSK'yı bugünkü iflas durumuna düşürmüştür."

Yener Kaya hükümetin taahhütlerini yerine getirmediğini söyledi..

Türkiye DERİ-İŞ Genel Başkanı KAYA, konuşmasında özelleştirme ile ilgili olarak da şöyle dedi:

"— Özelleştirme herşeyden önce işçi çıkışı demektir ve bu bizi ilgilendirir. Biz işçiler olarak böyle bir haksızlığa iki nedenden dolayı karşı çıkacağız. Birincisi, bu müesseselerin bu duruma düşürülmesinin sebebi işçiler değildir. Fatura onlara çıkarılmamalıdır. İkincisi, millete ait olan ve milletin parasıyla kurulan bu işletmelerin yabancı ve yerli sermayeye yok pahasına peşkeş çekilmesine de karşı duracağız. Bu da bizim vatandaşlık görevimizdir. Millet malının sermayedarlara ucuza kapatılmasına göz yumayacağız."

2 gün süren DERİ-İŞ Genel Kurulu'nda Yener KAYA yeniden Genel Başkanlığa seçilirken, Yönetim Kurulu şu şekilde oluştu: Ömer ERGÜL (Genel Başkan Yardımcısı), Selahattin GÖKDEMİR (Genel Sekreter), İbrahim KIZILTAN (Genel Mali Sekreter), Hamza BEDİRHAN-NOĞLU (Genel Teşkilat ve Eğitim Sekreteri)

TÜRK HARB-İŞ 9. OLAĞAN
GENEL KURULU

İzzet ÇETİN
TÜRK HARB-İŞ
Genel Başkanı
oldu...

TÜRK HARB-İŞ 4. Olağan Genel Kurulu'nu yöneten divan heyeti.

Genel Kurulun açılışında bir veda konuşması yapan DURUKAN:

“SENDİKALAR MÜCADELEYİ SADECE ÜCRETE DAYALI OLARAK SÜRDÜREMEZ..”

TÜRK HARB-İŞ Sendikası'nın 9ncu Olağan Genel Kurul toplantısı 30 Ekim - 1 Kasım tarihleri arasında Ankara'da yapıldı, Genel Başkanlığa TÜRK HARB-İŞ Gölçük Şubesi Başkanı İzzet ÇETİN getirildi.

TÜRK HARB-İŞ Genel Kurulu DSİ Salonu'nda saat 10.00'da çalışmalarına Genel Başkan Kenan DURU-

KAN'ın bir veda konuşmasıyla başladı. 33 yıl önce başladığı aktif sendikacılığı bu genel kurulla bıraktığını açıklayan DURUKAN, Türkiye'nin sorunlarına işaret etti.

DURUKAN, Türkiye'de 12 Eylül'le yeni bir sürece giren toplu iş sözleşme düzeninin, 1985-1986'larda işçi sınıfının geçim bunalımına girmesi

ile ayağa kalkması ve yüksek sesle konuşmaya başlaması ile boyut değiştirdiğini söyledi. DURUKAN, 1986'da İzmir Mitingi'nin işçi sınıfı mücadelesinin onur sayfası oluşturduğunu, 1989 Bahar Eylemlerinin hiç bir zaman unutulamayacağını, 1990 ve 1991 mücadelelerinde önemli kazanımlar elde edildiğini, 1991 Toplu İş Sözleşmelerinde ise o zamanın Başbakanı Mesut YILMAZ'ın direnmesine imkan bulunmadığını, alınan hakların, işçilerin mücadelesi ve kararlı tutumları ile alındığını söyledi.

DURUKAN daha sonra şöyle devam etti:

“— Geriye doğru toplu iş sözleşmelerine böylesine yer vermenin nedenini kolayca tesbit etmiş olmalısınız. Gele gele bir noktaya geldik. Sendikalar mücadelelerini sadece ücrete dayalı olarak sürdüremezler. Kuşkusuz enflasyonist ekonomilerde maalesef ücret sendikaların birincil sorunu olmaya devam edecektir. Herkes bilmelidir ki, sendikalar niteliği ne olursa olsun, siyasal iktidarlarla sürekli ulusal gelirin adil paylaşım

Genel Kurula katılan konuklar ve delegeler konuşmaları ilgi ile izliyor..

BELEDİYE-İŞ 4. OLAĞAN
GENEL KURULU

Fuat Alan yeniden Genel Başkan seçildi..

- Özelleştirme ve taşeron sistemi eleştirildi.

Fuat ALAN

BELEDİYE-İŞ Sendikası 4. Olağan Genel Kurulu 30 Ekim - 1 Kasım tarihlerinde yapıldı. Genel Başkanlığı yeniden Fuat ALAN seçildi.

İstanbul'da Çakıl Gazinosu'nda yapılan Genel Kurul'un Divan Başkanlığını TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet BAMYACI, Başkan Yardımcılıklarını ise Kristal-İŞ Genel Başkanı İbrahim EREN ve TÜRK-İŞ 1. Bölge Temsilcisi Faruk BÜYÜKKUÇAK yaptılar.

Genel Kurulda kısa bir konuşma yapan Mehmet BAMYACI Sendikalar birliğinin önemine işaret etti ve çalışma hayatının sorunları konusunda görüşlerini açıkladı. BAMYACI, hükümetin vaatlerini tutmasını, İş Güvencesi yasasını bir an önce çıkarmasını istedi.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver TOÇOĞLU da konuşmasında "İşçinin kıdem tazminatına göz koyanların ayağını kırarız. Bizler ILO standartlarına erişelim derken, daha geri gidişe göz yumamayız." dedi.

3 gün süren Genel Kurul'da İngiltere Belediye İşçileri Sendikası Genel Başkanı Rhlfh Gayton, ICEF (Dünya Enerji-Kimya İşçileri Sendikası) Araştırma Uzmanı Cim Catterson, İtalya Enerji Kimya ve Petrol İşçileri Sendikası Genel Eğitim Müdürü Dario

Ilossi, Singapur Shell Çalışma Grubu Sekreteri Tomas ve PSI Temsilcisi birer konuşma yaptılar. Konuk sendikacılar, konuşmalarında uluslararası dayanışmanın önemini ve özelleştirme ve taşeron çalıştırmanın sendikacılığa verdiği zarar ve ülkelerdeki bu konudaki verilen mücadele konularında görüşlerini açıkladılar.

Çalışma raporları üzerinde 14 delegenin söz aldığı kongre çalışmalarında işçilerin birlikte hareket etmesinin önemi vurgulandı, özelleştirme ve taşeron uygulamaların çalışanlar üzerindeki etkileri dile getirildi.

BELEDİYE-İŞ Genel Kurulu üçüncü gün yapılan seçimlerle sona erdi. Genel Başkanlığı Fuat ALAN yeniden seçilirken Yönetim Kurulu şu sendikacıardan oluştu: Mustafa SOLMAZ (Genel Başkan Vekili), Kasım YORULMAZBAŞ (Genel Sekreter), Mahmut HAMİTOĞULLARI (Genel Mali Sekreter), Ali BAŞDEMİR (Örgütlenme Genel Sekreteri), Yaşar AYÇA (Toplu İş Sözleşme Genel Sekreteri), Hıdır BAL (Eğitim Genel Sekreteri), Ahmet CENGİZ (Araştırma ve Planlama Genel Sekreteri), Tamer AKTAŞ (Basın-Yayın Halkla İlişkiler Sekreteri).

■ savaşı içinde olacaklardır. Ne varki, sendikalar ülke sorunlarını göz ardı etmeden, toplumun öteki kesimlerinin de sorunları ile yakından ilgilen mücadele etmek zorundadırlar. Bunun için, Hakka, Hukuka, Bilime ve Adaletli anlayışa dayalı çözümlere açık olmalıyız."

Kenan DURUKAN konuşmasında ülkenin beslenme, eğitim, sağlık, barınma, işsizlik ve sosyal güvenlik gibi önemli sorunları olduğunu vurguladı ve her yıl artan nüfusa işaret ederek, sendikaların ve Türk Harb-İş'in bu genel kurulda alacağı

bir kararlar nüfus planlaması yolunda bir kampanya başlatmasını istedi.

DURUKAN, konuşmasında kıdem tazminatının kaldırılmasının mümkün olmadığını, İş Güvencesi yasa tasarısının bir an önce Meclis'ten çıkarılmasını gerektiğini de söyledi.

Genel Kurulda TBMM Başkan Vekili ve Eski Sendikacı Fehmi İŞIKLAR, CHP Genel Sekreteri Ertuğrul GÜNAY birer konuşma yaparak ülkenin önemli sorunlarına işaret ettiler. İŞIKLAR, Türkiye'nin bölünemeyeceğini, burada yaşayanların etnik olarak olduklarını söylerken,

GÜNAY da Türkiye'nin kaynaklarının bol olmasına rağmen iyi yönetilemediğini öne sürdü.

SEÇİMLER

Üç gün süren çalışmalar sonunda yapılan seçimlerde Türk Harb-İş Genel Başkanlığına İzzet ÇETİN getirilirken, Yönetim Kurulu şu sendikacıardan oluştu: Ahmet ATEŞ ve Nejat EREN 2. Başkanlıklara, Nuri AĞÇİÇEK Genel Sekreter, Yaşar EVÇİ Genel Mali Sekreter ve Aladdin KARAHAH Genel Teşkilatlandırma ve Eğitim Sekreteri.

TARIM-İŞ 13. OLAGA
GENEL KURULU

Genel
Başkanlığa
yeniden
Seçilen ÖZDEŞ:

Tarım-İş Sendikası Genel kurulunu yöneten Divan heyeti.

“İŞ GÜVENCESİNDEN SÖZ EDEN HÜKÜMET, İŞÇİ ÇIKARTMALARA SEYİRCİ KALMIŞTIR..”

Tarım-İş Sendikası'nın 3-4 Ekim tarihlerinde SSK Genel Müdürlüğü konferans salonunda yapılan 13. Genel Kurul'unda konuşan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, KİT'lerin özelleştirilmesi konusuna değinerek "Atatürk'ün kurduğu bu müesseseler satılırsa kemikleri sızlar" dedi.

Divan Başkanlığına Türk-İş Teşkilatlandırma Genel Sekreteri Mehmet Bamyacı, Başkan Vekilliklerine de T. Maden-İş Sendikası Genel Başkanı H. Hüseyin Kayabaşı ve Bedrettin Kaykaç'ın yaptığı genel kurulda yurt ve işçi sorunları üzerinde görüşlerini açıklayan Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, işçi hareketinin bütünleşme içinde olması gerektiğine dikkat

çekerek, değişik kuruluşlarda da olsa, işçilerin karşı karşıya bulunduğu sıkıntıların ve istemlerin, asgari müştereklerde birleşerek çözümlenmesini istedi.

Ülkenin bugün büyük ekonomik ve sosyal bunalımlar içinde bulunduğunu, yasal ve hukuksal düzenlemelerle bu sıkıntıların giderilebileceğini ileri süren Yılmaz: "Seçim öncesi verilen vaatler henüz gerçekleşmemiştir. Bu yüzden de, bakanları ve siyasi parti temsilcilerini sendika genel kurullarında göremiyoruz." dedi.

Anayasa'da yapılması öngörülen değişikliğin sayısal çoğunluğun sağlanamaması nedeniyle gerçekleştirilemediğini doğal karşılayan Yılmaz, yasa değişikliklerinin ciddi bir

Sabri ÖZDEŞ açış konuşmasını yapıyor.

şekilde ele alınmamasını kınadı ve şunları söyledi:

"2821 ve 2822 sayılı yasalar konusunda çalışmalar yapıp yapılmadığı belli değildir. 4 ILO sözleşmesi 7 aydır Meclis gündeminde beklemektedir. İşsizlik sigortası komisyonunda takılmıştır. İşverenler kıdem tazminatı ile beraber görüşülmesini isteyerek görüşmeleri terk etmişlerdir. İş Güvenliği yasa tasarısı Şubat ayından beri beklemektedir. Bakanlar Kurulu'na kadar gelen tasarı, bazı işveren Bakanların gayreti ile bir alt komisyona gönderilmiştir. Böylelikle bir uygulamaya ilk kez tanık oluyoruz. Bakanlar Kuruluna kadar gelen bir tasarının, tüm bakanlıkların görüşü alınarak son şeklini almasına rağmen, yeniden alt komisyona gönderilmesini, Hükümet adına ayıplıyoruz."

SSK Salonu'nda kongre çalışma anında.

TÜMTİS 22.
OLAĞAN GENEL KURULU

SABRİ TOPÇU YENİDEN TÜMTİS BAŞKANI SEÇİLDİ..

TÜMTİS (Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri) Sendikasının 22.

TÜMTİS Genel Başkanlığına yeniden seçilen Sabri TOPÇU.

Olağan Genel Kurulu 24-25 Ekim 1992 tarihlerinde yapıldı.

262 delegenin salonda hazır bulunduğu kongrede Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Yener Kaya Divan Başkanlığını yürüttü.

Genel Kurulda dünyanın ve Türkiye'nin gündemindeki genel sorunlar, özellikle de işçi sınıfının ivedilikle çözüm bekleyen sorunları ve koalisyon hükümetinin duyarsızlığı vurgulandı.

TÜMTİS 22. Olağan Genel Kurulunda iki önemli karardan birincisi; DISK'e bağlı Nakliyat-İş Sendikasının daha önce aldığı Tümtis'e katılma kararı, bu kongrede oybirliği ile kabul edildi. İkincisi; Tüzükte yapılan de-

ğişiklikle 60 gün olan yönetici hizmet ödenekleri, ambar işçilerinin yasal kıdem tazminatı ve ihbar ödeneği kadar olur biçiminde değiştirildi.

SEÇİMLER

Gazeteciler Cemiyeti Burhan Felek Salonu'nda yapılan TÜMTİS Genel Kurulu yapılan seçimlerle sona erdi. TÜMTİS Genel Başkanlığına Sabri TOPÇU seçilirken, Yönetim Kurulu'nun öteki üyeleri şu sendikacılardan oluştu: Genel Sekreter Yurdal ŞENOL, Genel Mali Sekreter Mehmet GÖNÜLTAŞ, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mustafa OKUMUŞ, ve Genel Eğitim Sekreteri Hüseyin ZEYREK.

Türk-İş Genel Başkanı enflasyonun hızlı artışından işçilerin ve tüm çalışanların olumsuz etkilendiğini, Türkiye'nin gündeminde bulunan terörün süratle sona erdirilmesi gerektiğini de belirterek konuşmasını sona erdirdi.

SABRİ ÖZDEŞ'İN KONUŞMASI

Genel Kurul'u bir konuşma ile açan Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Sabri Özdeş, işbaşında bulunan koalisyon hükümetinin göreve başladığı gün, 12 Eylül Anayasasından şikayetçi olduğunu, işçi hak ve özgürlüklerini kısıtlayan yasa ve düzenlemelerin kaldırılacağını söylemesine rağmen, henüz somut çalışmalarını göremediklerini belirtti ve şöyle dedi:

"İnsan hak ve özgürlüklerini so-

nuna kadar savunacağını, işkenceye son vereceğini, vatandaş/emniyet güçleri ilişkisinde saydamlığın esas olacağını, bölgeler arası gelişmişlik farklarını gidereceğini ilan etmiştir. Özelleştirmeyi amaç olmaktan çıkaracağım, araç olarak kullanacağım demıştır. Ve geçen 10 yılın tahribatını ortadan kaldırmak için süre istemiştir. İşçisi, memuru, köylüsü, küçük esnafı, emeklisi, kısaca iktisaden güçsüz durumdaki halk çoğunluğu bu süreyi seve seve vermiştir. Umutla bakmıştır, umutla bakmaktadır. Ama unutmamalıyız ki, önümüzdeki ay bu hükümet bir yılını doldurmaktadır. Artık şu soruyu sormanın zamanı gelmiştir. Verilen sözlerle gönülden katıldık somut olarak ortada ne var? Ne yaptınız? Bu soru cevap beklemektedir."

Demokratikleşme ve insan hak-

ları konusunda ciddi bir gelişme görmediklerini, Anayasanın "A" sına dokunulmadığını, İş Güvencesi ile yola çıkılıp işsizlik Sigortasına ulaşıldığını, Kıdem Tazminatı Kurumu'nun durup dururken tartışma konusu haline getirildiğini ve Kamu İşveren Sendikalarının imtiyazlı konumunun devam ettiğini belirten Özdeş "İş Güvencesinden söz eden Hükümet, kamuda işçi çıkarmalar karşısında seyirci kalmıştır" dedi.

İkinci gün yapılan seçimler sonucunda; Sabri Özdeş Genel Başkanlığa, Zeki Kara Genel Sekreterliğe, İbrahim Köksal Genel Mali Sekreterliğe, Mustafa Yaprak Genel Eğitim Sekreterliğe ve Muzaffer Çakmak Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğe seçildi.

Uluslararası İş Adamları
II. Yuvarlak Masa
toplantısı yapıldı.

Ş. Yılmaz "Demokratik yapıya ters düşen düzenlemeler mutlaka kaldırılmalıdır"

- Sendikalardan kurtulabilmek, emeğin sömürülmesi pahasına bunu başarabilmek için, başta sosyal demokrat geçinen belediyeler taşeron uygulamasına yönelmişlerdir."

Uluslararası İş Adamları 'IBS'nın Türk Hükümeti ile düzenlediği II. yuvarlak masa toplantısı 21-23 Ekim tarihlerinde Ankara'da Hilton Otelinde yapıldı.

Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Ekrem Pakdemirli ve çeşitli kuruluşların temsilcilerinin hazır bulunduğu toplantının son gününde Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz "Endüstri ilişkileri" konusunda bir konuşma yaptı.

Şevket Yılmaz "Endüstri ilişkileri olarak tanımladığımız, işçi-işveren-hükümet üçlüsünün karşılıklı iletişiminde, ülke çıkarları ve bu çıkarlar içinde tarafların çıkar mücadelesi yatmaktadır" dedi.

Türk-İş Genel Başkanı yuvarlak masa toplantısında şu konuşmayı yaptı:

"Değerli konuklar,

Uluslararası İş Adamları (IBS) tarafından düzenlenen onbirinci yuvarlak masa toplantısında, son derece önemli gördüğüm "Endüstri ilişkileri" konusunda görüşlerimi açıklama fırsatı verildiği için teşekkür ediyorum, şahsım ve Konfederasyonumuz yetkili kurulları adına sizleri seviyorum ve saygıyla selamlıyorum.

Kısaca "Endüstri ilişkileri" olarak tanımladığımız, işçi-işveren-hükümet üçlüsünün karşılıklı iletişiminde, ülke çıkarları ve bu çıkarlar içinde tarafların çıkar mücadelesi yatmaktadır.

Konfederasyonumuz, çalışma barışının ko-

runması ve bu üçlü diyalogun sağlıklı bir ortamda sürdürülmesi için, kuruluşundan günümüze uzanan hizmet dönemi içinde ilkelerinden sapmadan, fakat çok defa muhataplarımızdan görmediğimiz anlayış ve özveride bulunmuş, bunun için de sık sık eleştirilere göğüs germek zorunda kalmıştır.

Ne var ki; tek taraflı iyiniyet, sorunların çözümünden çok, zaman zaman bu iyiniyetin zaafiyet olarak değerlendirilmesiyle bu sorunların artmasına yol açtığını da üzüntü ile tesbit etmekteyiz.

Özel sektörde, kamu sektöründe yaşanan işçi-işveren ilişkilerinin bugün geldiği nokta hakkında kısaca bilgi sunmak istiyorum.

1980'li yılları bir kenara bırakıp, o günkü bozuk yapının üzerine eklenen yeni olumsuzluklara değinmek istiyorum.

1991 başında körfez savaşı ile başlayan ekonomik yapımızdaki olumsuz gelişmeler, bir koyup 20 kazanılacağı zannedilip, bir koyup beş kaybettığımız dönemler, bugün halâ işçi çıkarlarının gerekçesi olarak kullanılmaktadır.

Özel sektör; toplu sözleşme yapıldıktan sonra, ücreti yükseldiği için işçileri hiçbir yasal engel ve zorlama olmadığı için topluca işten çıkarmayı, yerine asgari ücretle ve sendikaya girmeyeceği yolunda yemin ettirerek işçi almayı usul haline getirmektedir.

Yine özel sektör; işçiyi ücret artışı olarak verdiğini, ürettiği mala fazlasıyla yansıtmayı, kârından küçük bir fedakarlık yapmadan bu ücret

artışları bahanesiyle daha da fazla kâr etmeyi serbest pazar ekonomisinin gereği saymaktadır.

Özellikle tekstil sanayii işkolunda ve metal sanayiinde işçi çıkarmaları, son derece tehlikeli boyuttadır.

İşsizliğin kronikleşmiş olduğu ülkelerde, çalışanların iş garantisi olmadığı, ucuz işgücü kullanmak için çok defa asgari ücretin altında, sosyal güvenliği olmayan kaçak işçi çalıştırılmasının mümkün olduğu bizdeki uygulamalarla gözler önündedir.

Henüz sonucunu alamadığımız, Hükümet içinde bazı kişilerin engellediği iddialarına tanık olduğumuz, işverenlerin büyük fırtınalar kopardığı "Hizmet akdinin feshinde yargı denetimi" sağlayacak yasa tasarısı da, bütün bu olumsuzluklara karşın parlamentoya sunulmamıştır.

DYP-SHP Koalisyonu kurulduğunda, gerek ortaklık protokolu, gerek Hükümet programı, ülkede demokratikleşme süreci başlatıldığı izlenimi yaratmıştır.

20 Ekim 1991 genel seçimler öncesi Türk-İş'e davet ettiğimiz ve çalışma hayatı hakkında görüşlerini aldığımız koalisyon kanatlarının liderleri Sayın Demirel ve Sayın İnönü, hür sendikacılık önündeki engellerin kaldırılacağını, taleplerimizin hepsine katıldıklarını, bunları hayata geçireceklerini vaad etmişlerdir.

Bizimle aynı görüşleri paylaştıklarını ifade eden Sayın iki lider, ilk iş olarak Tarım-İş Sendikamızın TİGEM işyerlerinde uyguladığı grevi ertelemişlerdir.

Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararına karşı, ilk defa bir Hükümet İdari Daireler Başkanlığına müracaatla yürütmeyi durdurma kararını kaldırmıştır.

Belediye-İş Sendikamızın büyük şehirlerdeki grevinde ise, TİGEM olayı yaşanmamış gibi, "Biz grev hakkına saygılıyız. Greve karşı olmayız" gibi nutuklar çekilmiş, fakat bunun altında kamuoyunu sendikalara karşı oluşturma planları uygulanmıştır.

Batı ülkelerinde kamuoyunu doğrudan etkileyen grevler, o ülkelere hükümetiyle, yazılı, sözlü ve görüntülü basınıyla, kendilerine yorumcu sıfatı takan televizyon yorumcularıyla ve

işvereniyle güc birliği halinde saldırılara maruz kalmazlar.

Belediye-iş grevleri, belediyelerimizin de biraz daha fazla ödenek alabilme politikalarına alet edilmişlerdir.

Sendikalarından kurtulabilmek, emeğin sömürülmesi pahasına bunu başarabilmek için başta sosyal demokrat geçinen belediyeler, taşeron uygulamasına yönelmişlerdir.

Değerli izleyenler,

20 Ekim 1991 öncesi yaşanan ekonomik, siyasal ve sosyal yapı herkes tarafından bilinmekteydi.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerek güven oylamaları öncesine, gerek bütçe müzakereleri nedeniyle bu yapı o zamanın muhalefet liderleri tarafından enine boyuna irdelenmiştir.

Bir başka ifade ile, ülkemizin içinde bulunduğu şartlar bu Sayın liderlerce bilindiği içindir ki, Meclis kürsüsünden rakamlarla ortaya konularak zamanın Hükümetleri hırpalanmaya çalışılmıştır.

Nevar ki; 20 Ekim 1991 seçimleri sonrası koalis-

Değerli izleyenler,

1980'li yıllarda kârlı yapısını sürdüren işletmeciler KİT'ler 1989 yılında 1 trilyon 103 milyar lira kâr etmişlerdir. Aynı KİT'ler 1991'de seçim ekonomisi yüzünden 12 trilyon 485 milyar lira zarara uğratılmıştır.

İnsafı düşünelim, bu çarpıklığın faturasını işçi fazlalığına nasıl bağlarsınız?

Ama görünen odur ki; 10-15 milyar dolarlık döviz girişi olan ülkemizde, özelleştirme yoluyla sağlanabilecek 3-5 milyar dolara bel bağlanmaktadır.

Öncelikle çalışanların büyük bir kısmı işten çıkarılacaktır.

Düşünülen budur.

Devletin sosyal vasfı bir kenara itilecek ve onbinlerce kişi işsizliğe itilecektir.

Bunun, iş barışının korunmasına, refah düzeyinin sağlanmasına, sosyal patlamalara yol açmasına imkan var mıdır?

Asıl öncelikli konu gelmiş geçmiş bütün Hükümetlerce gözardı edilmiştir.

Bu, aile planlamasıdır.

Bir ülkede nüfus artışı her yıl 2.4 artıyorsa, o

Hizmet akdinin feshinde yargı denetimi getirecek yasa, daha fazla bekletilmeden çıkarılmalıdır.

Bütün bunlar, demokratik parlamenter rejim içinde mümkün olacaktır.

İşçi devrinin yüzde 48.5'lere ulaştığı, bunun 30.6'sının işten çıkışların oluşturduğu işveren kaynaklarına göre açıklandığından, bu ülkede sosyal barış, çalışma barışı gibi erdemlerden söz edenlerin öncelikle bu sorunların çözümüne katkı sağlayacak önlemler alması gerekir.

İşçinin yönetime katılması, akıl almaz bir anlayışla işverenler tarafından istenmemekte, askeri yönetim mantığının bu konudaki yasal düzenlemeleri korunmak istenmektedir.

Oysa; işçinin yönetime katılması, işverenin içinde bulunduğu durumu yakından bilmesi, o işyerini hayatîyetini sürdürmesi için gerekecek katkılarının yapılmasına da yardımcı olur.

Değerli izleyenler,

Konuşmamı, işçi-işveren-hükümet üçlüsünün biraraya gelerek, toplu sözleşmeler dahil, tüm sorunların çözümünde işbirliği yapmalarının teme-

Uluslararası İş Adamları II. yuvarlak masa toplantısına katılanlardan bir grup...

yon ortaklığıyla birlikte, alınan mirasın beklenmedik şekilde berbat olduğu, bunları düzeltmenin zorluğu sürekli olarak işlenmiştir.

Üzülerek ifade etmek isterim ki; geride kalan 11 ay, sürekli bu yakınmalarla geçirilmiş, enflasyonun aşağıya çekileceği yolundaki sözlerin yerine getirilememesi, zaman zaman demokratikleşme süreci başlatıklarını söyleyenleri hırçınlaştırmıştır.

Yılın ilk yansında ekonomik göstergelerde bazı iyimser gelişmeler gözlenmiş de, son günlerde Sayın Başbakan sene sonunda enflasyonun yüzde 55 olacağını söyleyerek, umutların bu yıl da boşa gittiğini göstermektedir.

Ekonomide rahatsızlıklar arttıkça, KİT'lerin özelleştirilmesi gereği yeniden gündeme getirilmekte, devletin faaliyet alanını daraltma, kamu açıklarının kapatılması, dış borçların ödenmesi KİT'lerin özelleştirilmesine bağlanmaktadır.

Bu konu başlı başına ve son derece geniş tartışmalara neden olduğundan, ben sadece bu özelleştirme projeleri ile ortaya çıkacak yeni işsizlik sorunu üzerinde durmak ve ondan önce de bir kıyaslama yapmak istiyorum.

ülke yoksul kalmaya mahkumdur.

Nedense politikacılarımız ve din çevreleri bu konunun üzerine gidilmesini istememişlerdir.

Politikacılar için oy kaygısı egemen olurken, bağnaz çevreler için günah senaryoları işlenmektedir.

Nüfus artışına "Dur" diyemiyorsanız, hiçbir vaadinizi yerine getiremezsiniz.

Bu nüfus artışının beklediği eğitim, sağlık gibi hizmetleri götüremediğiniz gibi, çalışma yaşına geldiğinde de insanları işsizliğin batağında boğarsınız.

Değerli konuklar,

Endüstri ilişkilerinin sağlıklı olabilmesi, Devletin ekonomik alanda başarılı olmasına bağlıdır.

Vergi sisteminde reform yapılması gereklidir.

Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının her an "Battı, batıyor" feryatları ile mensuplarına götürdüğü hizmetlerin sona ereceği endişesine son verilmelidir.

İşsizlik sigortası, kazanılmış haklara dokunulmadan sür'atle çıkarılmalıdır.

linde, çağdaş demokratik yapıya ters düşen düzenlemelerin kaldırılması yatmaktadır.

Çünkü, sözkonusu düzenlemeler 1980'li yıllar boyunca zaten bozuk olan gelir dağılımının çalışanlar aleyhine daha da bozulması sonucunu getirmiştir. Gelir dağılımının düzeltilmesi gerekmektedir.

Bu da yeterli değildir.

Üçlü ulusal mutabakat sağlanan ülkelerde en büyük bir diğer etken de enflasyonun tek rakamlarda seyretmesidir.

Enflasyonun her yıl ne olacağının belirsizliği, sendikalarla işverenler arasındaki toplu sözleşme görüşlerini olumsuz etkilemektedir.

Enflasyonun tek rakamlara indiği, işten çıkarmaların durduğu, Emek/yoğun yatırımların arttığı, Terörün tamamen bertaraf edildiği, Demokratikleşme sürecinin sür'atle aşıldığı, Demokrasinin temeli olan birbirine tahammül anlayışının yerleştiği,

Giderek azaldığı gözlenen sevgi ve saygının yeniden ulusumuza egemen olduğu günlere ulaşma dileğiyle sevgiler, saygılar sunuyorum."

HER SAYIDA BİR KONU

Mustafa BAŞOĞLU

TÜRK-İŞ
Genel Eğitim Sekreteri

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK İLİŞKİLERİ

HAK-İŞ'in bir süredir ara verdiği TÜRK-İŞ'i suçlama ve eleştirilerine, son zamanlarda DİSK, oldukça yoğun bir biçimde sürdürmektedir. Başta Genel Başkan Sayın Kemal NEBİOĞLU olmak üzere DİSK yöneticilerinin yazılı basında yer alan açıklamalarıyla 1 Mayıs 1992 *birlikte kutlama ve mücadele ilkelerinden giderek uzaklaştığı* görülmektedir.

Öncelikle bir konuyu vurgulamak isterim: TÜRK-İŞ, DİSK ve HAK-İŞ'in varlıklarından haksız eleştiri ve suçlamalarının ürünü, korkmamaktadır.

DİSK'in 12 Eylül öncesinde sürdürdüğü sert, acımasız ve gerçekleri yok sayan hırçın mücadelesi "*TÜRK-İŞ kötü, ben iyiyim*" anlayışının meydana getirdiği ortamı yeniden canlandırmak arzusu varsa, bilinmeli ki böyle bir politikanın çözüm bekleyen işçi ve ülke sorunlarına olumlu hiçbir katkısı olamaz.

TÜRK-İŞ, 12 Eylül 1980 olayı ile DİSK'e ve yöneticilerine reva görülen ağır muameleleri hiçbir zaman tasvip etmemiş, bunu içerde ve dışarda daima dile getirmiştir.

DİSK'li tutuklu sendikacı ve aileleri için girilen insani yardımları desteklemiş, katkıda bulunmuştur.

DİSK'in mal varlığının TÜRK-İŞ'e verilmesi teklifine karşı çıkarak kabul etmemiştir.

DİSK'in henüz faaliyeti serbest bırakılmadığı dönemde İstanbul'da uluslararası düzeyde kutlanan 20 ncı kuruluş yıldönümüne beş kişilik yönetim kurulu katılmış, Genel Başkan Sayın Şevket YILMAZ törende yaptığı konuşma ile TÜRK-İŞ'in DİSK'le ilgili tutumunu dile getirmiştir.

Daha sonra düzenlenen yıldönümleri kutlamaları ve Genel kuruluna üst düzeyde katılmaya özen gösteren TÜRK-İŞ, Mülkiyeliler Birliği'nin Ankara'da düzenlediği panele HAK-İŞ ve DİSK'le katılarak bir yandan iyi niyetini, öte yandan bu iki konfederasyonla birlikte olabileceğini, enazından onlara karşı hasmane bir tutum içinde olmadığını göstermiştir.

1992 1 Mayıs'ı birlikte anma toplantısının düzenlenmesinde öncülüğü üstlenmekten çekinmemiştir.

12 Eylül öncesi anarşinin önlenmesi konusunda yapılan TÜRK-İŞ DİSK görüşmesi, 1988 yılında TÜRK-İŞ HAK-İŞ görüşmesiyle sorunları çözmeye toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Gerçek olan şudur. Ülkemizde halen faaliyet gösteren üç işçi konfederasyonu

var. Bu konfederasyonlardan en çok işçiyi temsil eden TÜRK-İŞ'dir ve kurulduğu günden beri daima çoğunluğunu temsil etme yetkisine sahiptir. Öteki konfederasyonların TÜRK-İŞ'i kötüleyerek üyelerini çoğaltma girişimlerinde başarı sağlayamamışlardır. Bu da gösteriyor ki, "*o kötü, ben iyiyim*" demekle sonuca ulaşmak ve işçileri kendi çatısı altında toplamak yeterli olamamaktadır.

DİSK'in bir süredir *sürgü zoru* ile alınan üyelerimizi geri alacağız iddiasının inanılacak bir yanı yoktur. Önce bilinmelidir ki, işçiler canlı varlıklardır, onları birer demirbaş gibi göremeyiz. İşçilerin sendikalara girmek veya çıkmak en tabii haklarıdır, bu dün böyle idi, bugün de böyledir. Sürgü zoru ile üye yapmaya gelince konu ile yakından ilgilenenler bilirler ki 12 Eylül 1980 öncesi TÜRK-İŞ'e üye sendikalar kendi işkollarında, işçilerin çoğunluğunu temsil ediyorlardı. Bu çoğunluk sürgü zoru ile sağlanmamıştır. Faaliyeti durdurulan sendikaların üyeleri kendilerine yeni sendikalar buldular. İsterlerse eski sendikalarına dönebilirler. Bazı belediye başkanları veya onların adına hareket eden yetkililerin yaptığı gibi "*ya DİSK'e geç veya işten atarım*" tehdidiyle üye alma gerçek sendikacılıkla bağdaşmaz.

İşçiler "*ya ekmeğin veya DİSK*" tercihiyle karşı karşıya bırakılmamalıdır. İşverenin istek ya da baskısı ile sendika seçme sanı sendikacılıktır.

Sonuçta söylemek istediğimiz şudur:

Üç konfederasyon eğer temel sorunları çözmeye ortak hareket edecek, ortak çalışma yapacaksa o zaman biraraya gelmeye engel olan kötülüklerden vazgeçmelidir.

Bir yandan *karalama* ile üye kapma yarışı yapılırken, öte yandan *birlikte mücadele* yapılamaz.

Günümüz şartlarında sendikaların yaptıkları işler birbirinden çok farklı değildir. O halde işçiler hizmete bakarak sendikasını seçebilmeli, bu seçmeye şu veya bu şekilde baskı, gerçekleri ters çevirerek etki yapılmamalıdır.

Söylemek zorundayım ki, konfederasyonlar henüz birbirlerine güvenecek ortamı oluşturmamış. Haksız eleştiriler, kötülükler, tepeden bakmalar, bir yandan azınlıkta olup diğer yandan çoğunluğun haklarını kullanma eğilim ve girişimleri ve hepsinden önemlisi "*TÜRK-İŞ kötü ben iyiyim*" anlayışı değişmedikçe ilişkilerini iyileştirmek ve güveni geliştirmek mümkün olmaz.

KISA HABERLER

HAVA-İŞ TOPLU SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİNE BAŞLADI

Hava-İş Sendikası, THY ve HAVAŞ'ta çalışan üyeleri adına 4. dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerine 13 Ekim'de başladı.

51 maddesi görüşülen teklif taslağının 24 maddesi aynen, 2'si eski şekli ile kabul edildi, 25 madde de tekrar görüşülmek üzere ertelendi.

YILMAZ KARAHASAN IGM METAL YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNE SEÇİLDİ

Almanya'da ilk kez bir Türk işçisi, bir sendikanın yönetim kurulu üyeliğine seçildi.

IGM Metal Sendikasında uzun yıllar Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü görevini yapan Yılmaz Karahasan, aynı sendikanın Hamburg'ta yapılan 17. Genel Kurulunda beş kişiden oluşan Yönetim Kurulu'na seçildi.

KENTLİ KADINLARDA İŞSİZLİK ORANI FAZLA

Türkiye'de kadınların işsizlik oranı kırsal bölgelerde yüzde 2,6 olarak belirlenirken, kentlerde bu oran yüzde 20,6'ya ulaşüyor.

Devlet İstatistik Enstitüsü'ne göre, çalışan 5 mily on 800 bin kadının yüzde 74,3'ü tarımda, yüzde 10,6'sı da toplum hizmetleri sosyal ve kişisel hizmetlerde istihdam ediliyor.

PETROL-İŞ ŞİİR YARIŞMASI AÇTI

Petrol-İş Sendikası Kırıkkale Şubesi'nce düzenlenen 4. Geleneksel Şiir Yarışmasına katılma tarihi 5 Kasım 1992. Belirli bir konu olmayan yarışmaya bütün şiirleri kitap olmaya hazır bir dosya ya da 1991-92 döneminde yayımlanmış bir kitap ile katılabilecekler. Yarışmada birinci olana 6 mily on, ikinciye 4 milyon, üçüncüye 2 milyon lira ödül verilecek.

SSK BELEDİYE BAŞKANLARINI İCRAYA VEREBİLECEK

Yargıtay, Belediyelerin SSK'ya olan prim ve gecikme zammı borcunu ödemeyen belediye başkanlarının icraya verilmelerinin yolunu açtı.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, SSK Kanununda yer alan "Kamu Kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve ödemeyle görevli kamu görevlileri" kelimeleri kapsamına belediye başkanlarının da girdiğini kabul etti.

Kararda "Belediye tüzel kişiliğine ait prim ve gecikme zammı borcunun ödenmesinden belediye başkanları kişisel olarak sorumludur" denildi.

YAZIK MİLYARLARA

- Etibank Mazıdağ Fosfat tesislerinde bir çok hizmet taşeronlara verilerek, sigortasız işçi çalıştırılıyor, gelir vergisi ödenmiyor ve yanlış ihalelerle Kurum milyarlarca liralık zarara sokuluyor.

ETİBANK Genel Müdürlüğü'nün yanlış ihaleler ve işi taşeronlara devretmesinin Mazıdağ Fosfat Tesisleri'ni zarara soktuğunu belirten Türk-İş 7. Bölge Temsilciliği, kurumu zarara sokanlar hakkında devletin tüm kurullarının harekete geçmesini istedi.

Türk-İş 7. Bölge Temsilcisi **Fahri Altunkalem**, Mardin Mazıdağ Fosfat Tesisleri ile ilgili yazılı bir açıklamaya yaptı. Dünyanın sayılı zengin fosfat yataklarına sahip Mazıdağ Fosfat Tesisleri'nin bölgeye yararlı bir yatırım haline getirilmesi gerekirken yapılmadığını kaydeden **Altunkalem** şöyle dedi: "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Etibank Genel Müdürlüğü'nün yanlış ve tutarsız politikaları sonucu, tesislerin bir çok hizmetlerini taşeronlara vererek, bu kişilere milyarlarca liralık menfaat sağlanmakta ve kurum zarara uğratılmaktadır. Ayrıca taşeronlar işçileri sigortasız çalıştırmakta, adlarına bordro da düzenlenmediği için gelir vergisi kesilmemektedir. İlgili kurum da buna göz yummaktadır. Etibank Genel Müdürlüğü'nün bir yanlış uygulaması da ihaleler. Fosfatın

fabrikaya getirilmesi için iki ayrı ihale yaptırarak, devleti milyarlarca liralık zarara sokmuştur. Etibank Genel Müdürlüğü yarın kalkıp bu tesis zarar ediyor, özelleştirelim derse kimse şaşmasın. Kurumu zarara sokanlar hakkında devletin tüm kurumları harekete geçmelidir.

DYP ve SHP'nin iktidardayken, taşeronlaşmaya karşı çıktıklarını da hazırlatan **Altunkalem** "Şimdi bir çok müessese işlerini taşeronlara vermektedir. Bununla işçilerin sendikaya üye olmaları engellenmekte, sosyal güvenceleri ellerinden alınmaktadır. Bu tür uygulamalar sosyal devlet ilkelerine ters düşmektedir. Hükümet muhalefetteyken söyledikleri vaadleri yerine getirmeli, devlet müesseselerinin işlerinin taşeronlara verilmesinden vazgeçilmelidir." dedi. İşsizliğin her geçen gün arttığını ve yöre halkının yarınına güvenle bakmadığını da kaydeden **Türk-İş 7. Bölge Temsilcisi ALTUNKALEM**, yazıları ve söylenen vaadlerin hayata geçirilmesini bölge halkının sabırsızlıkla beklediğini de açıkladı.

Seminere
Konsey üyesi
28 üst düzey
yönetici
katıldı.

- BAŞOĞLU
"70 yıllık
hasret
sona erdi" dedi..

Azerbaycan İşçi Konfederasyonu Konsey üyeleri Samsun'da TÜRK-İŞ Eğitim Merkezi önünde Başoğlu ile...

AZERBAYCAN İŞÇİ SENDİKALARI KONSEYİ YÖNETİCİLERİNE ÖZEL SEMİNER YAPILDI...

Konfederasyonumuz davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Azerbaycan İşçi Sendikaları Konseyi üyeleri için düzenlenen özel seminer Samsun'da yapıldı.

5-9 Ekim 1992 tarihleri arasında TÜRK-İŞ Eğitim Merkezinde düzenlenen seminerde;

— Dünya'da ve Türkiye'de Sendikacılık Hareketleri,

— Uluslararası Çalışma Teşkilatı Tanıtımı-Faaliyetleri,

— Türk-İş Hukuku ve Çalışma Mevzuatı,

— Türkiye'de Sosyal Güvenlik Mevzuatı,

— Demokrasilerde İşçi Sendikalarının Rolü ve Demokrasiye Katkılarını konulu, Prof. Dr. Rüçhan IŞIK, Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI, Doç. Dr. Adnan TUĞ, Selahattin TURLA ve Metin OGAN tarafından işlendi.

Azerbaycan İşçi Sendikaları Konseyi Sekreteri Rızayev Güvenadlı Samedoviç başkanlığında 28 sendika yöneticisinin katıldıkları seminerin açılışında TÜRK-İŞ adına Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU bulundu. Samsun'daki mahalli sendi-

kalarımızın yöneticileri, mülki idare amirleri, Üniversite temsilcileri ile basın temsilcilerinin izlediği açılışta konuşan BAŞOĞLU, Azerbaycanlı sendikacıları davet etmekten ve kendilerini Türkiye'de görmekten TÜRK-İŞ olarak büyük mutluluk duyduklarını belirtti. Başta Azerbaycan olmak üzere bağımsızlıklarına kavuşan bütün Türk Cumhuriyetlerinin sevinç ve heyecanlarını yüreктen paylaştıklarını açıklayan BAŞOĞLU atılan bu ilk adımın tarihi değer taşıdığını söyleyerek; "Konfederasyon düzeyinde başlatılan bu ziyaretlerin bundan böyle Konfederasyonlara bağlı sendikalar arasında sürdürülmesinin çok yararlı olacağını belirtti. 70 yıllık hasret bu buluşma ile sona erdi. Dost ve kardeşçe ilişkiler Türklerin gücünü daha iyi gösterecektir. Biz size olan borcumuzu ödeyeceğiz, sizlerde buna kardeşçe, karşılık vereceksiniz" dedi.

Azerbaycan İşçi Sendikaları Konseyi Heyeti adına konuşan Kültür Sendikası Genel Başkanı Hamit Abbasov ise kendilerini Azerbaycan topraklarında hissettiklerini söyleyerek başlatılan karşılıklı ilişki ve bilgi alışverişinin devamını istediklerini söyledi.

Konsey üyeleri Samsun'da Eğitim Merkezi'nde toplantı anında.

Konuk Sendikacılar Çalışma Bakanlığında Bakan Vekili İbrahim TEZ ile (en üstte). Mülkiyetler Birliği'nde başkan Alpaslan Işıklı ile (ortada) ve Kültür Sendikası Başkanı Abbasov Hamid Mehmetalioglu, Başoğlu ile (altta).

Seminerin son iki günü Ankara'da daha çok ilgilileri ziyaret edip temas edilerek değerlendirildi.

Önce TÜRK-İŞ'i ziyaret eden heyet TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ yurt dışında bulunduğundan Genel Sekreter Orhan BALTA ve Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU ile bir süre görüştüler.

TÜRK-İŞ adına Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu'nun başkanlık ettiği heyet Mülkiyeliler Birliği'ni ziyaret ederek birlik başkanı Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI ile görüştüler. Daha sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını ziyaret eden heyet, Bakan vekili İbrahim Tez tarafından kabul edildiler. Görüşmede bir konuşma yapan Bakan, Türk çalışma mevzuatı hakkında heyete bilgiler verdi ve TÜRK-İŞ'in öncülük ettiği bu ilişkilerin devam ettirilmesini istedi.

Heyet daha sonra TBMM ne giderek TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk tarafından kabul edildi. CİNDORUK'ta bu ilişkiden memnun olduğunu belirterek Yeni Türk Cumhuriyetleri ile siyasal alanda kurulan ilişkilerin sendikalar düzeyinde de sürdürülmesinde yarar gördüğünü söyledi.

Başbakan Süleyman DEMİREL de heyeti kabul ederek bir öğle yemeği verdi. Yemekte bir konuşma yapan Başbakan TÜRK-İŞ'in başlattığı bu girişimin çok yararlı olduğunu vurgulayarak ilişkilerin sürdürülmesinin yararlı olacağını söyledi.

Bu arada Samsun ve Ankara'da verilen iki ayrı Kokteylde Azerbaycanlı sendikalar Türk meslektaşlarıyla tanıştırıldılar. Bu sayede de sendikalararası ilişkiler kurulmasında önemli bir zemin meydana getirildi.

AZERBAIJAN İŞÇİ KONSEYİ YÖNETİCİLERİ

- 1 — Rızaev Güvenadlı SAMEDOVİÇ, Konsey Sekreteri
- 2 — Orucev Zübeyir CANGÜROĞLU, Tarım ve Sanayi Sendikası Başkanı
- 3 — Kerimov Ahad ALİOĞLU, Konsey Şefi
- 4 — Abdulazizov İmadettin AGAVERDİOĞLU, Büro Şefi
- 5 — Abdulayev Kadımahmut MEDETOĞLU, Elektrik San. Sendikası Başkan Vekili
- 6 — Abdulayev Mezhahir MUHARREMOĞLU, Deniz Taşımacılığı Sen. Genel Başkanı
- 7 — Agayev Yuri CAFEROVİÇ, Metal Sendikası Genel Başkanı
- 8 — Alıvey Nesif YUSUFOĞLU, İnşaat Sendikası Başkanı
- 9 — Alizade Ali HASANOĞLU, Makina İnşaatı Sendikası Başkanı
- 10 — Abbasov Hamid MEHMETALİOĞLU, Kültür Sendikası Başkanı
- 11 — Bolotnikov Mikail KONSTANTİNOVİÇ, Ticaret Sendikası Başkanı
- 12 — Hacıbeyov Kamil GÜYÜDAROĞLU, Kamu Sendikası Başkanı
- 13 — Heydarova EDİLE, Maarif Sendikası Başkanı
- 14 — Gumbatov Ali İMRANOĞLU, Mekanik Konstrüksiyon Sendikası Başkanı

- 15 — İmanov Aprel İMİŞOĞLU, Savunma Sendikası Başkanı
- 16 — İslamova SEVİL, Jeolojik İşçileri Sendikası Başkanı
- 17 — Memedov Tahir HAMİTOĞLU, Tarım Mekanik Sendikası Başkanı
- 18 — Mokbaliyev Sattar SELAHATTİNOĞLU, Transport Sendikası Başkanı
- 19 — Muradov Nadir AVAZOĞLU, Ağaç Sendikası Başkanı
- 20 — Nevruzov Asaf HAYDAROĞLU, Genel Hizmet Sendikası Başkanı
- 21 — Resulov Konstantin BAYRAMOVİÇ, Kooperatif Sendikası Başkanı Yardımcısı
- 22 — Rüstemov Yakup ABULFATOĞLU, Tekstil Sendikası Başkanı
- 23 — Sanatulov Şamil ZEYNELOVİÇ, Sendika Merkezi Müdürü
- 24 — Seyidova ACIHANIM, Telekomünikasyon Sendikası Başkan Yard.
- 25 — Tagüva ZÜLEYHA, Nahçıvan Sendikaları Bölge Başkanı
- 26 — Turabov Aydın SATTAROĞLU, Yol İnşaat Sendikası Sekreteri
- 27 — Fatalıyev Muhammed NURULLAHOĞLU, Radyoelektronik Sendikası sorumlusu
- 28 — Efendiyev Aydın FAZİLOĞLU, Kimya Sendikası Sekreteri

AÇIK OTURUM

SSK,
TRT'DE
TARTIŞILDI..

BAŞOĞLU :

BAŞOĞLU İZMİR'DE SENDİKACILARLA TOPLANTI YAPTI..

"SSK MÜDAHALELERDEN KURTARILMALIDIR.."

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri *Mustafa BAŞOĞLU*, 28 Ekim günü İzmir'de Şube yöneticileriyle yaptığı toplantıda Sosyal Sigortalar Kurumu'na ilişkin görüşlerini açıklayarak "12 Eylül'den sonra Kurumun başına, SSK'yı nasıl batırırız anlayışı geldi ve egemen oldu. SSK'nın gerçek sahibi işçilerdir. Çünkü, Kuruma işverenler işçiler adına para yatırıyorlar. Ancak işçilerin yönetim üzerinde hiç bir hakkı yok. SSK yönetimine artık işçiler geçmeli" dedi.

TÜRK-İŞ 3'ncü Bölge Temsilciliğindeki toplantıda DİSK'in TÜRK-İŞ'e ait işyerlerinde örgütlenme çalışmaları içinde bulunduğunu öne süren *BAŞOĞLU*, bunun sarı sendikacılık olduğunu söyledi. *BAŞOĞLU*, Türkiye'de 2 milyon 200 bin sendikali işçi bulunduğunu, sendikalaşabilecek 1 milyon 400 bin işçi dururken, bazı SHP'li yöneticilerin DİSK için gayret gösterdiklerini, bunun da doğru bir davranış olmadığını öne sürdü.

"SSK YÖNETİMİNDE ATANANLAR DEĞİL, SEÇİLENLER ÇOĞUNLUKTA OLMALI.."

Son günlerde mali durumu kamuoyunda sürekli konuşulan Sosyal Sigortalar Kurumu, geçen ay TRT 2 nci kanalında "EKO-NOMİYE BAKIŞ" programında düzenlenen açık oturumda tartışıldı.

Prof. Dr. *Cahit TALAS*'ın yönettiği açık oturumuna TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri *Mustafa BAŞOĞLU*, SSK Genel Müdürü *Kemal KILIÇDAROĞLU*, TİSK Genel Sekreteri *Kubilay ATASAYAR* ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşar Yardımcısı *Kemal KABATAŞ* katıldı.

İki turda beşer dakika olarak düşüncelerini açıklayan konuşmacılar, SSK'nın düştüğü mali krizden kurtarılması için acil tedbir alınması konusunda görüş birliğine vardılar.

Açık oturumda Türk-İş'in görüşlerini

açıklayan *Mustafa BAŞOĞLU* özetle şu konuları dile getirdi:

"— Son on yılda SSK'lı sayısında ciddi bir artış olmamıştır.

— Bu dönemde 1 milyon sigortalıya karşı aynı nispette emekli ayrılan olmuştur.

— Kamu ve özel kesim işverenleri işçilerden kestikleri primleri zamanında kurum hesabına yatırmamışlardır. Şu anda kurumun 11 trilyon alacağı vardır.

— SSK'nın fonları yüksek enflasyona karşı gereği gibi korunamamıştır.

— Kurumun zorunlu olarak aldığı tahvil-ler düşük faizlidir.

— KİT'ler ve belediyelerin devlet tarafından üstlenilen borçları ile emekliler ile hazine hesabına ödenen vergi iadeleri, konut edindirme yardımları kuruma verilmemiştir.

— Kurumun yedek akçeleri, kanuna konulan özel hükümle Toplu Konut ve Kamu Ortaklığının hisse senetlerine, ayrıca Konut Edindirme Fonuna yatırılması zorunluluğu getirilmiştir.

— Böylece kurum bir yandan gelirlerini toplayamayan gereği gibi değerlendiremeyen sigortalı sayısını arttıramadığı için, gelirleri artmayan ilaç fabrikasını geliştirip kendi ihtiyaçlarını üretemeyen teşhis, tedavi ilaç bedeli olarak dışarıya bu işleri için trilyonlar ödeyen bir konumdadır.

Bugün içinde bulunduğu mali krizin birçok sebebi vardır.

Başoğlu, konuşmasında kurumun bugün içine düştüğü durumdan kurtarabilmesi için öncelikle yönetimde seçimle gelen üyelerin 1980'den önce olduğu gibi çoğunlukta olması, genel müdürün atanmasında yeni bir yönetimin belirlenmesi, genel müdüre, en az yönetim kurulu üyeleri kadar, belli bir süre çalışma imkânı tanınmasını, genel kurulun eskiden olduğu gibi yılda bir defa toplanması konuları tartışması çözüm üretmesi siyasi gücün kurum üzerindeki baskısının kaldırılması, kurumun kendisini yönetecek biçimde güçlendirilmesini, kaçak işçi çalıştırılmasına son verilecek tedbirlerin alınmasını, kurumun parasını değerlendirebilecek imkanın tanınması, sosyal yardım zammının devlet tarafından ödenmesi, hiç zaman kaybetmeden işçi-işveren-hükümet üçlüsünün biraraya gelerek sorunları belirleme, çözüm üretme ve üretilen çözümleri birlikte takip etme sağlanmalıdır. Devletin kurumun giderlerine katkısı gerçekleştirilmelidir. Yaklaşık 20 milyon insana hizmet veren SSK mutlaka içine itildiği açmazdan kurtarılması gerektiğini söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri *Mustafa BAŞOĞLU*, TRT 1'de gazeteci *Yavuz Donat* ile çeşitli işçi sorunları kapsayan geniş bir söyleşide bulundu. 26 Kasım günü saat 18.10 da yayınlanacak olan programın çekimi sırasında *Başoğlu*, *Donat* ve çekimi yapan görevliler..

ETUC 103. İcra
Kurulu toplantısı yapıldı..

BOSNA'DAKİ SIRP KATLİAMI KINANDI..

TÜRK-İŞ ve bazı teşkilatlar raporun
içeriğini hafif buldu..

Derviş ALBAYRAK
TÜRK-İŞ
Dış İlişkiler Müdürü

ETUC'un 103'ncü İcra Kurulu Toplantısı 8-9 Ekim 1992 tarihlerinde Brüksel'de yapıldı. Konfederasyonumuzu temsilen Genel Başkan Şevket YILMAZ'ın katıldığı İcra Kurulu Toplantısında toplam 16 maddelik bir gündem görüşüldü.

Çalışmaların yarıdan fazla bir sürenin işgal eden gündem maddeleri ile sırası ile şunlar:

Tek Pazara geçiş öncesi Avrupa'da sosyal ve ekonomik boyutlar;

Avrupa Topluluğunda Toplu Pazarlık müzakereleri - ETUC'un geliştirdiği tek tip strateji;

Avrupa Enerji Politikası;

İrkçilik ve Yabancı Düşmanlığı ile

Eski Yugoslavya'da durum.

Ele alınan maddeler genel olarak Maastricht anlaşmasıyla 12 AT Ülkesi Konfederasyonlarını ilgilendirmektedir.

1 — Ekonomik ve Parasal Birlik (1 Ocak 1999'da AT Ülkeleri için tek bir merkez bankasına geçiş - Tek Avrupa Parasının yani ECU'nun tedavüle girmesi - Ekonomik göstergelere uyum sağlamak ve AT ülkelerinde enflasyonun azami %2 oranında tutulması politikası);

2 — Siyasi Birliğin Gerçekleştirilmesi, Yani AVRUPA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'nin kurulması (Ortak Dış Politika - Ortak Güvenlik Politikası);

3 — Sosyal Şart, ki bu paket içinde TÜRK-İŞ'i halen AT Ülkelerinde yaşayan 2 milyonun üzerindeki vatandaşlarımız açısından doğrudan ilgilendirmektedir, (a - Serbest dolaşım, istihdam ve ücretlerde uyum sağlamak, b - Yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, c - Toplu pazarlık örgütlenme hakkı, yönetime katılma, d - Çalışma hayatında kadın-erkek eşitliği ve e - çocukların, gençlerin, sakatların ve yaşlıların korunması.

Sosyal Şart, her anlamı ile Türk işçilerini ve ailelerini de AT normlarına göre kapsıyor. Görüşmelerin bu bölümünde Tek Pazarın gerçekleşmesi halinde, iki milyon insanımız da yararlanacak. Ülkemizin AT'a tam üyelik başvurusu geçerliliğini koruyor. Tam üyeliğimizin gerçekleşmesi ile, yukardaki konuların tümü doğrudan doğruya TÜRK-İŞ'i ve ülkemiz insanların tümünü ilgilendirecek. Gündemin 7'nci maddesi İRKÇILIK VE YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI ETUC'UN EYLEM PROGRAMI

Bu konu şu an Avrupa'nın gündeminde bulunan en önemli sorunlardan biri. Başta Almanya olmak üzere, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı tehlikeli boyutlara ulaştı. Her ne kadar siyasi sığınmacıları hedef alan eylemler, AT ülkelerinde ve EFTA ülkelerinde çalışma ve ikamet etme izni olan yabancıları doğrudan hedef almıyor gibi görünüyorsa da, bu teh-

likeli ırkçılık ve yabancı düşmanlığı akımları, uzun vadede tüm yabancıları tehdit edici nitelikte. Bu noktadan hareket eden ETUC, 1991 yılında yapılan son kongresinde de aldığı kararlar doğrultusunda, toplam 9 sayfalık bir eylem programı hazırladı. 12 maddelik eylem programında, ILO'nun göçmen işçiler ve ailelerinin korunması ile aldığı kararlardan, akla gelen ve başarı vaadeden her konuya atıfta bulunuyor. İcra Kurulu toplantısında bazı üyeler, daha sert ve sunulan dökümanda yer almayan konulara da işaret ettiler. İcra Kurulu, tüm ETUC üyelerinin derhala kamuoyu oluşturmaya ve ırkçılık ile yabancı düşmanlığına hedef alan bildiriler, toplantı gibi girişimlerde bulunulmasını, işyerlerinde işyeri temsilciliği müessesesi aracılığı ile yerli işçilere konunun anlatılması vb. eylem önerileri yapılmasını kararlaştırdı. Ancak sunulan dökümanın son şeklini alabilmesi için toplantıda yapılan önerilerin de dikkate alınması amacıyla, döküman yeniden sekreteryaya havale edildi.

ESKİ YUGOSLAVYA SORUNU

Dağılan Yugoslavya'da yaşanan insanlık trajedisini, özellikle Bosna-Hersek'deki sırp katliamını içeren konu hakkında ETUC sekreteryası iki buçuk sayfalık bir rapor sundu. Raporda tüm gelişmeler özetlenmekte ve Avrupa'nın ortasında işlenen insanlık dramı kınanmakta. Ayrıca ETUC üyelerinin bu bölgeye maddi ve manevi yardım yapmaları, kan dökülmesine derhal son verilmesi için çağrı ve Birleşmiş Milletlerin daha etkin rol oynaması için bağlayıcı cümleler içeren rapor, TÜRK-İŞ dahil bazı teşkilatlarca hafif bulundu ve gündem dışı Genel Sekreter Yardımcısı Markku Jääskeläinen ile görüşüldü. Cevap ise, bu dökümanın başlangıç olduğu, fincancı katırlarını ırkütmeden Bosna-Hersek katliamına bir son verilmesi ve bölgedeki sorunun barışçıl yollardan kalıcı bir çözüme bağlanması için, büyük itina gösterildiği, metnin çok veya orta sert olmasının bu aşamada bir rol oynamayacağı belirtilen. Sonuçta bu metnin de İcra Kurulunda yapılan konuşmalar ve öneriler ışığında son şeklini alması için sekreteryaya görev verilirken, üye teşkilatların her türlü yardım girişiminde bulunmaları yineleni.

KÖŞEMDEN

KAYA ÖZDEMİR

KONGRE YILI..

Yurdumuzun en çok üyeye sahip en büyük işçi kuruluşu TÜRK-İŞ ve bağlı kuruluşları her üç yılda bir genel kurullarını yapmakta ve işçi hareketinin görüş ve düşüncelerini raporları ve genel kurullarda yapılan konuşmaları ile dile getirmekte ve kamuoyuna yansıtmaktadırlar. Aslında genel kurullar. Üç yıl içinde yapılmakta olan çalışmaların bir nevi hesaplama günüdür. Çalışmalarını mensuplarına, üyelerine ve daha doğru bir deyişle hür ve demokratik bir biçimde hakim gözetiminde seçilmekte olan delegelerine beğendirenler hizmete devam etmekte, beğendirmeyenler ise görevlerini yenilerine terketmektedirler.

1992 yılında kongrelerin yapılmakta olduğu önemli bir yıldır. Bu yıl sonuna kadar TÜRK-İŞ'e bağlı kuruluşlar kongrelerini tamamlayacaklar ve Aralık ayı başında da TÜRK-İŞ'in son üç yıllık çalışmaları büyük kongrede değerlendirilecektir. Şimdiye kadar çalışmalarını tamamlayan Çimse-İŞ, TES-İŞ, Tarım-İŞ, Tez-KOOP İŞ, YOL-İŞ ve TÜRK METAL sendikalarımızın genel kurullarına katılma ve izleme fırsatını elde ettim. Görebildiğim kadarı ile kongrelerin ortak noktası siyasi iktidarı oluşturan koalisyon ortaklarının muhalefette iken vaad ettiklerini gerçekleştirmediklerinden şikayet etme üzerinde toplanmaktadır. İşçiler ve sendikalar gerçek ve katılımcı bir demokrasinin hayata geçirilmesi için Anayasa ve yasalarda yapılması gereken değişikliğin sabırsızlığı içerisinde görünüyorlar ve hiç şüphesiz bu isteklerinde yerden göğe kadar haklıdırlar.

Yeni kongrelerde sahne düzenlemesinden sorunları dile getirmede daha gerçekçi davranmaya kadar önemli gelişmeler kendisini hissettiriyor. Terör ve enflasyondan şikayet etme kadar, bu iki acımasız belaya karşı ortak tavır koymada belirgin özelliklerdir. Özelleştirme karşısında sendikaların değişik düşünce tarzları sergileniyor. Kimileri özelleştirmeyi hiç içlerine sindiremiyor, kimileri ise daha gerçekçi bir tutumla özelleştirmenin kaçınılmaz olduğunu fakat bunun işçiye zararının dokunmaması için yoğun çaba harcanması gerektiğini öne sürüyorlar.

Uzun yıllarımı seve seve hizmetlerine verdiğim TÜRK METAL işçileri ise muhteşem bir kongre yaptılar. Kongreye bu defa delegeler eşleriyle birlikte katılarak sendikal dayanışmanın çok güzel bir örneğini sergilediler. Sendikasıyaset ilişkileri açısından mutabık olamadığım noktalar olmasına rağmen güçlü bir liderin etrafında toplanarak TÜRK-İŞ ile bütünleşmenin noksansız ortaya konduğu bu güzel kongre işçiden alınan aidatın onlar yararına son derece yararlı yatırımlara yönlendirilmesi bakımından da örnek olacak gelişmeleri ortaya koydu. Aslında bu kongrelerinden önce katılma şansını yakaladığım Genç İşçiler Kurultayı yurdun dört köşesinden gelen delegelerin, üçbin beşyüze yakın genç işçinin katılımı ile harika bir tablo ortaya koydu. Bu tablodan geleceğin liderliğine aday pek çok genç işçi, varlıklarını hissettirme imkanlarına kavuştular. Gerek genç işçilere, gerek bayan işçilere gereken önemin verilmesi ve onların sendikacılık hareketine kazandırılması zorunluğunun önemi önümüzdeki dönemde daha iyi anlaşılacaktır.

Günümüz dünyasında sendikacılık hareketi ekonomik sistemlerin gereği olarak zayıflatılmak, parçalanıp bölünerek etkisizleştirilmek isteniyor. Bu acımasız gerçek Türkiye'mizde de gündeme er veya geç gelecektir. Tedbirini şimdiden almak, ülkemizde geçmiş dönemlerde yaşanan sıkıntıların sendikal alandaki rekabetin işverenlere sağladığı geçici çıkarları göz önünde bulundurmak ve sendikal birliği sağlamak üzere akılcı girişimlerde bulunmak liderlere düşen bir görevdir. Ne var ki, geçmişten ders almayanlar, ülkede yaşanan gerçekleri gözardı edenler maalesef ortaklıkta cirit atmaktadırlar. Kongreler dinamizmi, canlılığı ve daha çağdaş bir anlayışı sergilemektedir. Türk İşçi Hareketinin birlik ve dayanışma içinde zorlukları aşacağına ve katılımcı bir demokrasinin ülkemizde yerleşmesinde önemli katkıları olacağına yürekten inanıyorum. Meslekdaşlarıma üstün başarılar diliyorum...

DEVLET SSK'YA GÖLGE ETMESİN!...

- SSK Genel Müdürü KILIÇDAROĞLU "Devletten 5 kuruş almıyor ancak devlet adına ödeme yapıyoruz" dedi.

SSK Genel Müdürü Kemal Kılıçdaroğlu, "Devlet gölge etmesin başka ihsan istemiyoruz. Bizi kendi halimize bıraksınlar, daha verimli çalışırız" dedi.

SSK olarak 1992 yılı başından bu yana 13 trilyon lira sosyal yardım zammı ödediklerini hatırlatan Kılıçdaroğlu, devlet adına ödedikleri ve prim karşılığı olmayan bu paranın, kurumun bütçesini zora soktuğunu belirterek, "Devlet bütçesinden sonraki en büyük bütçe bizim. 40 trilyonluk bütçemiz dikkat çekiyor ve yasa gereği idari-mali açıdan özerk olmamıza rağmen bize özerklik tanınmıyor" dedi.

Sosyal yardım zammının 1992'de yüzde 6'dan, yüzde 42'ye çıkarıldığını hatırlatan Kemal Kılıçdaroğlu, bu artış yüzünden emekli maaşlarını ödemek-

te zorunluk çektiklerini söyledi ve şöyle devam etti. "Prim karşılığı olmayan ödemeleri sırtımızdan alsınlar, elimizi kolumuzu bağlayan maddelerden kurtarsınlar. Kahramanmaraş veya Hakkari'de sağlık istasyonu açabilmek, araziyi kiralayabilmek için hala bazı kuruluşlardan izin almamız gerekiyor. Devlet bütçesinden 5 kuruş para almıyor, ancak devlet adına ödemeler yapıyoruz.

Devletin denetimine karşı değiliz. SSK'nın sağlıklı hizmet vermesi engellenmesin istiyoruz."

SSK'nın üzerinden sosyal yardım yükünün kaldırılması için bir yasa tasarısı hazırladıklarını, 26 Ağustos'ta görüş alınmak üzere ilgili bakanlıklara gönderildiğini açıklayan Kemal

Kılıçdaroğlu "Hala yanıt alamadık. Tasarı yasallaşmadığı takdirde kurum, Hazine'nin kabusu haline gelecektir. Kimse buna engel olamaz" dedi.

Sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesi konusunda ciddi araştırmalar yapılmadan tartışma ortamı yaratıldığını öne süren SSK Genel Müdürü Kemal Kılıçdaroğlu, "497 adet sağlık merkezi Türkiye'nin en büyük ve 50 trilyonluk malvarlığı bulunan bir sağlık zinciri nasıl özelleştirilecek?

Özelleştirdiniz diyelim sağlık sektöründe ciddi bir rekabet ortamı yaratmazsanız ne olacak? Sigorta kuruluşlarından oluşan bir konsorsiyum sağlık hizmetlerini devralsa bile ciddi yatırımlar yapması gerekir" şeklinde konuştu.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNA
SAHİP ÇIKALIM !...

Yüksek maaşlı işçilerin emeklilik ve sosyal güvenlik hakları için...

Maden-İş'in ilanı

İlk defa ilanla bir kuruma destek veriliyor

Türk-İş'e bağlı Türkiye Maden-İş sendikası, gazetelere ilan vererek SSK'daki krize el koydu ve kamuoyunu SSK'ya sahip çıkmaya çağırdı.

Türkiye Maden-İş sendikası Mali Sekreteri Mustafa Engin, "SSK hastasına bakamayacak, emeklisine maaş ödeyemeyecek gibi ciddi bir krizin içinde. Daha geniş bir kamuoyu oluşturmak amacıyla SSK'nın krizinden çıkış yollarını gösteren bir ilan vermeyi uygun gördük" dedi.

Maden-İş sendikasının ilanında SSK krizinden çıkış yolları şu 6 başlık altında toplandı:

1. Kurum, siyasi iktidarlardan özerk kılınmalıdır.
2. SSK'nın yönetiminde işçi ve işverenler a

İlk defa ilanla bir kuruma destek veriliyor

SSK'nın yönetiminde işçi ve işverenler a

SOSYAL YARDIM ZAMMI ÖDEMELERİ..

Sosyal yardım, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olduğundan; hazinece karşılanması gerekmektedir.

Bilindiği üzere, 506 sayılı kanunun 72'nci maddesine aykırı olarak Kurumca karşılığında prim alınmadan karşılanan sosyal yardım zamları, 506 sayılı kanuna 3395 sayılı kanunun 15 nci maddesi eklenen fıkra ile "...Genel ve katma bütçeli idareler, mahalli idareler döner sermayeli kuruluşlar ile kanunla ve kanunların verdiği yetkiye istinaden kurulan kuruluşlar ve 233 sayılı kanun hükmünde kararname kapsamına giren teşekkül ve kuruluşlarla bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerinden çalıştığı en son kuruluş olarak ayrılacak suretiyle kendisine 506 sayılı kanun hükümlerine göre malüllük, yaşlılık veya ölüm aylığı bağlanan kişilere ödenen sosyal yardım zamları, kurumca yazılı olarak istenmesi üzerine, bu kuruluşlar tarafından en çok iki ay içinde kuruma ödenir..." hükmü getirilmesi suretiyle kurumun yükü bir nebzecek azaltılmak istenmiştir.

Bir başka deyimle uygulamanın kurumun finansal yapısında meydana getirdiği olumsuzluklar, 1987'li yıllardaki bu düzenleme ile hafifletilmeye çalışılmıştır.

Ancak, son günlerde yapılmak istenen bu yöndeki yasal düzenlemelerin, 1977'li yıllarda başlayan, 10 yıl sonra kendini hissettiren ve 5 yıl sonra da dayanılmaz hale gelen sonuçların ortadan kaldırılmasına matuf olduğunu ibretle izlemekteyiz.

AVANS ÖDEMELERİ VE SOSYAL YARDIM ZAMLARI

506 sayılı kanun ve bu kanunu tadil eden 1912 sayılı kanunun ek 1. maddesine istinaden çıkarılan 27.10.1977 tarih, 7/13987 sayılı bakanlar kurulu kararı ile, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık alanlar ile, iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından gelir bağlananlara avans ödenmesi başlatılmıştır.

Bu kararlar 11.11.1977 tarihinden itibaren 3501 lira ve daha fazla aylık alanlara 750 lira,

3500 lira az aylık alanlara 1000 lira tutarında avans verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu miktar 7.11.1979 tarih ve 7/18320 sayılı bakanlar kurulu kararı ile 1.11.1979 tarihinden itibaren 1.750 liraya çıkarılmıştır.

H. Avni YAZICI
TÜRK-İŞ Sosyal
Güvenlik Uzmanı

2422 sayılı kanunun 17. maddesi ile, avans ödemelerinin ismi sosyal yardım zammı olarak değiştirilmiş ve ödenecek miktarlar 1.3.1991 tarihinden itibaren 2.500 liraya çıkarılmış ve bu tarihe kadar yapılan avans ödemelerinin geri alınmaması yasalaştırılmıştır.

506 sayılı kanuna 2422 sayılı kanunun 17. maddesi ile eklenen ek madde 5'in (a) fıkrası, 2795 sayılı kanunun 2. maddesi ile değiştirilerek, sosyal yardım zamları 1.1.1983 tarihinden itibaren aylık 5 bin liraya çıkarılmış ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre bağlanan emekli, adi malullük, vazife malüllüğü, dul ve yetim aylığı alanlara ödenen sosyal yardım zamlarında yapılacak değişikliklerin, bu kişilere de uygulanması yasalaştırılmıştır.

Yine 3251 sayılı kanunla, sosyal yardım zamlarının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar kurulunca artırılabilmesi sağlanmıştır.

375 sayılı KHK ile, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünden emekli olanlara yapılan sosyal yardım zammı ödemeleri 1.7.1989 tarihinden itibaren kaldırılmış, kıdem ve taban aylığı sistemine geçilmiştir. Bu tarihe kadar işçi ve memur emeklileri aynı miktarlarda sosyal yardım zammı almakta iken, bu tarihten sonra farklılık devamlı işçi emeklileri aleyhine artış göstermiştir.

İşçi emeklileri;

1.1.1991 tarihinde 290 bin lira

1.7.1991 tarihinde 390 bin lira

1.1.1992 tarihinde 550 bin lira

1.7.1992 tarihinde 710 bin lira sosyal yardım zammı almakta iken, memur emeklileri,

Tarih	25 Yıllık			30 Yıllık		
	Kıdem Aylığı	Taban Aylığı	Toplam	Kıdem Aylığı	Taban Aylığı	Toplam
1.1.1991	360.000	52.800	412.800	384.000	56.320	440.320
1.7.1991	480.000	132.188	612.188	512.000	141.000	656.000
1.1.1992	617.250	147.094	764.344	658.400	156.900	815.300
1.7.1992	852.750	183.094	1.035.844	909.600	195.300	1.104.900

lira taban ve kıdem aylığı almağa başlamışlardır.

Yani uygulama ile işçi emeklileri adına fark devamlı aleyhe açılmış, diğer taraftan da hazinenin karşılamakla yükümlü olduğu bir ödemenin karşılığında prim almadan kuruma yükletilmesi suretiyle kurumun mali kaynaklarının yok olmasına neden olunmaya devam edilmeli.

Kurumun 1991 yılı sonu itibariyle sosyal yardım zammı ödemelerinden 3 trilyon 802 milyar 736 milyon 798 bin 5 TL. alacağı gözükmektedir.

Kurum 1991 yılında emeklilerine aylık ve sosyal yardım zammı olarak,

Aylık (milyon)	S.Y.Z. (Milyon)	Toplam (Milyon)
6.744.729	5.258.380	12.273.109 lira

ödemede bulunmuştur.

Yine son beş yılda kuruma tescilli sigortalılar;

Yıllar	Kamu	Özel	Toplam
1987	813.704	2.065.221	2.878.925
1988	886.155	2.253.916	3.140.071
1989	963.006	2.308.007	3.271.013
1990	966.875	2.479.627	3.446.502
1991	991.832	2.606.483	3.598.513dir.

Yani özel sektörde çalışan sigortalılar, toplam sigortalıların yüzde 27'sine tekabül etmektedir.

Dolayısıyla aktif sigortalılardaki bu görüntü, pasif sigortalılar yönünden kurumdan emekli aylığı alanların azami yüzde 30'nu, kamu kurum ve kuruluşları ile, bu kuruluşlarının iştiraklerinden emekli olanların oluşturduğunu ifade etmektedir.

Kurumun 1991 yılı sonu itibariyle sosyal yardım zammından ileri gelen alacaklarının içinde, geçen yıllardan ileri gelen sosyal yardım zammı ödemeleri de bulunmaktadır.

Yasaya göre bu alacakların kurumca yapılacak tebligata göre en geç 2 ay içinde ödenmesi gerekmektedir. Kurum süresinde ödenmeyen alacaklar için tebliğ tarihinden itibaren sadece yüzde 30 yıllık faiz yürütülebilmektedir.

Geç tebliğden ileri gelen kurum zararı ile, tebliğden sonra yürütülen faizin komikliği uygulamanın ilginç bir yönünü teşkil etmektedir.

SONUÇ

1991 yılı sonu itibariyle kurumdan emekli aylığı alan 1 milyon 717 bin 95 kişiden, 1 milyon 508 bin 303'ü gösterge tablosundan, 208 bin 792 si üst gösterge tablosundan aylık almaktadırlar.

Gösterge tablosunun taban göstergesinden aylık alan 503 bin 495 kişi 1.7.1992 tarihinden itibaren 1 milyon 227 bin 675 lira, 246 bin 349 kişi de azami 1 milyon 469 bin, 28 lira aylık alabilmektedirler. Bu tutarlara sosyal yardım zammı 710 bin lira da dahil bulunmaktadır.

Türk-İş araştırma bürosu tesbitlerine göre, Eylül/1992 ayında 4 kişilik bir ailenin Ankara'da asgari gıda masrafı, 1 milyon 548 bin liradır.

Kurumun mali sorunları ağırlıklı olarak tahakkuktaki yasal kısıtlamalar ile tahsilattan ileri gelmektedir. Bu durumun geçte olsa farkına varan yetkililer, bu yönde ayrı bir yasa tasarısı hazırlamışlardır. Ancak bu tasarının nasıl yasalaşacağı tartışma konusudur. Çünkü bazı çevrelerin keyfîliklerine birazcık da olsa dur denilebilecektir.

Gözardı edilmemesi gereken bir başka husus, bugüne kadar yapılan yasal ve idari düzenlemelerin maddi ve manevi cezasının, işçiler ve işçi emeklilerince çekildiği ve asıl hedefin de bu yönde olduğu keyfîyetidir.

Bizim yetkililere hatırlatmak istediğiniz husus, sosyal yardım zammı ödemelerinin tamamının hazinece karşılanmasına evet. Ancak kurumun mali ve idari sorunları bu düzenleme ile bitmeyecektir ki!

Yine, Yasal ve idari düzenlemelerden ileri gelecek kurum zararlarının da hazinece karşılanması gerekmektedir. Örneğin tahsilatın hızlandırılması için, gecikme zammı ödemelerine getirilen af gibi.

Emeklilerle ilgili tablo yukarıda açıklanmıştır.

Bu tablo sosyal hukuk devletine yakışmamaktadır. Kurum mali sorunları nedenleri de bu çirkin tabloyu kapatamayacak ve uygulamayı maruz gösteremeyecektir. Hele kurum yönetimi mali gücümüz bu kadar diyerek kurumu sosyal sadaka kurumu haline dönüştüremeyecektir.

İşçiler ve işçi emeklileri sosyal haklarını istemeye devam edeceklerdir.

Bu yöndeki vurdumduymazlıklar ve ihmallerin bedelini Türk siyaset hayatı ağır ödeyebilir.

Onun için gerekli düzenlemeler kısa sürede yapılmalı, ve ciddi ve ısrarlı bir şekilde uygulamaya konulmalıdır.

• Batı ve Doğu Almanya'nın
birleşmesinden sonra..

ALMANYA'DA YOKSULLUK..

*Yıllardan beri süren aş-
ğıdan yukarıya doğru bö-
lüşürme giderek daha
çok sayıda Batı Almanı
var olma ile yok olma sı-
nırına itiyor: Emekliler ve
gençler, çocuklarını tek
başına büyüten kadınlar
ve erkekler, işsizler - ve
çok sayıda çocuk büyük
kentlerde başını sokacak
bir deliği olmadan sefalet
içinde yaşıyor. Bugüne
değin sayılan altı milyon
kadar - her on Batı Al-
mandan biri fakir. Ama
Doğu'da da sefalet yo-
ğun bir biçimde artıyor.*

29 Yaşındaki Gabirele Berndt Offenbach'da kaldığı sosyal ko-
nutun pencesinden baktığında çok ba-
kımlı küçük bahçeleri görüyor. Kısa
kesilmiş çimenler, çiçekler, küçük bahçe
evleri, bankalarda işten sonra dinlenen
insanlar...

Berndt'in 60-metrekarelik evinde ise
durum felaket. Oturma odasında tavan-
dan abajursuz bir lamba sarkıyor; kapının
kilidi çıkarılmıştır.

BAĞZI AKSAMALAR

Mutfak gibi kullanılan yere giden es-
ki giriş Gaby Berndt tahtayla kapatmış.
bunun yerine koridora oturma odası do-
labını koyup mutfaka yeni bir giriş yap-
mış. Tavanda patlayan bir borudan akan
suların lekelerini halen duruyor. Burası in-
sana yaşama zevki verecek bir konut de-
ğil. Daha bir kaç yıl önce Gaby Berndt için
yaşam pembe idi. Liseyi yeni bitirmişti,
böyle bir delikte ve sosyal yardım alarak
yaşayacağını rüyasında görse inanmaz-
dı. Ancak yaşamındaki bazı aksamalar,

iyimser lise mezununu sosyal bir olay ha-
line getirdi: Liseyi bitirdikten sonra ailesi-
nin yanından yarıldı, ardından evlendi;
üçüncü çocuğu doğduktan sonra eşinden
ayrıldı ve bir mesleği yoktu. Buna karşın
Patrick, Karsten ve Manfred adlı üç çocuk.

Şimdi tek sorun yaşamını sürdürmek,
üç çocuk ve ayda bin mark yardımıyla ya-
şamak, bu bir sanat. Gaby ayın ortasından
itibaren çok sıkışık duruma düşüyoruz" diyor.

NAHOŞ SORULAR

Berndt ailesinin durumunu gelecek yıl-
larda da farklı olmayacak. Nerden ne bu-
labilirim diye aramak, sosyal daire ile
pazarlık, yemekten kısmak. En azından
çocuklar büyüyünceye kadar.

Belki daha da uzun. Çünkü çocuklar
kendilerini kurtardıkları zaman Gaby
Berndt 40 yaşında olacak "beni artık kim
ister" diye soruyor. Şu açık: Bu durumdan
kurtulma şansı çok az. Daha sonra da,
onun yaşıtlan emekli olduklarında da Ço-
cuklarını tek başına büyüten kadın "emek-
lilik hakkı mı, sadece çocukları
büyüttüğüm süre için, başka yok" diyor.
Böylece yaşlılıkta da yoksulluk şimdiden
programlanmış oluyor.

Böyle hayat hikayelerin artık Alman-
ya'da, harcırah ve çifte emeklilik aylıkla-
rının su gibi aktığı bu ülkede çok sık
raslanıyor. Sadece eski eyaletlerde 150000
"Penner adı verilen berduş sefalet içinde
sokaklarda yaşıyor" ve "Paritätische
Wohlfahrtsverband" adlı yardım kurumu
sosyal daireden para alarak yaşayanların
sayısının dört milyon kadar olduğunu tah-
min ediyor - 1980 deki sayısının iki katı.

Bir okadar da bilinmiyen; özellikle
yaşlılar - akrabaları vs. ile ilgili nahoş so-
rular sorulması ve aile ilişkilerinin bozul-
masından korktukları için sosyal
dairelere gitmekten çekiniyorlar.

Doğu'da sosyal yardım alanların sayı-
sı 20000 ile oldukça düşük; çeşitli güven-
lik sitemleri, emekliler ve işsizler için
belirli bir süre sosyal tazminat gibi şeyler
henüz bu sayının artmasını önüyor. ■

Almanya'nın Frankfurt'ta Main nehri kenarında bir fakir, fakirliğinin kurbanı...

• Eskiden sosyal yardım alanlar yaşlılar ve dullardı, şimdi ise işsizler...

HIZLI ARTIŞ

Fakat görünüm aldatıyor. Sosyal İşler Bakanı Regine Hildebrand (SPD) kısa bir süre önce Brandenburg eyaletindeki 2,6 milyon insanın yarısının yoksulluk tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu açıkladı. DGB'nin sosyal konulardaki uzmanı Walter Adamy "Doğu'da yoksulluk ve sosyal yardım alma gereksinimi hızla artacak diyor.

Batıda bu durum çoktan sözkonusu. Sosyal Yardım Kuruluş her on kişiden biri sosyal yardım isteyebilir diyor.

Eskiden sosyal yardım alanların çekirdeğini oluşturan yaşlılar, dullar ve evsiz barksızlar artık azınlıkta. Şimdi artık uzun süre işsizlik izlerini bırakıyor. Genç insanlar, çocuklarını tek başına büyüten analar, babalar, kalifiye olmayan gençler, ama ortalamanın üstünde kalifiye olanlar da gelişmeye ayak uyduramıyor ve konumlarını yitiriyor.

Çocuğu olanlar bugün çok hızlı biçimde yoksullaşıyor. 1980 ile 1988 yılları arasında sosyal yardım alan çocuklu ailelerin sayısı dört kat arttı. DGB Başkan Yardımcısı Ursula Engelen-Kefer "çok çocuklu olmak artık yine yoksulluk için neden" diyor.

Çocuklarını tek başına büyüten kadın ve erkekler de risk içinde yaşıyor. Çocuk yuvaları, ana okulları ve yarım gün çalışma olanaklarının olmaması sosyal yardımın yetersizliği onların günlük yaşamını hayat memat savaşı haline sokuyor. Batı Almanya'da çocuklarını tek başına büyüten 700000 kadar ananın dörtte biri fakir.

EVSİZ BARKSIZ

Yoksulluğa paralel olarak borçta artıyor. Eski eyaletlerde her onbir işsizden birinin kira borcu var, her altı işsizden biri borçlu.

DGB 1,5 milyon Batı Alman ailesinin - özellikle geliri az genç aileler, çocuklarını tek başına büyüten kadın ve erkekler ve işsizlerin borcu olduğunu tahmin ediyor. Acı durum büyük kentlerde yoğun-

laşıyor. 1991 de 1000 Frankfurtlunun 77 si sosyal yardım olarak yaşıyordu (Federal Almanya ortalaması 57). 1983 den sonra ekonominin hiç bir yerde olmayan biçimde geliştiği banka ve fakirler şehri Frankfurt'ta.

Frankfurt'ta yapılan Yoksulluk ve iş konulu bir seminerde sosyal bilimci Peter Bartelheimer "konjonktürün yoksulluk risklerini azaltmasına katkısı olmaması" dikkat çekici.

Münih'de üç yıl içinde yoksulların oranı yüzde 46'ya çıktı. Kentin sosyal yardım bölümünün yaptırdığı yeni bir araştırmaya göre Bavyera'nın başkentinde 120000 insan "yoksullar potansiyelini" oluşturuyor.

Bu her 1000 Münihliden 96 sının yoksul olduğu anlamına geliyor. Yoksulluk raporunda suçlu öncelikle yüksek kiralar ve "yetersiz" güvenlik sistemi deniyor. Giderek artan sayıda çocuk ve gencin yoksulluk içinde büyümek zorunda olması özellikle eğilinmesi gereken bir sorun. Münih kentinin Yoksulluk Raporu'nda "yaşamını sürdürmek için sürekli yardım alanlar arasında çocuklar rekor kırıyor" diye uyarıyor.

İsar'da sosyal yardımla yaşamlarını sürdüren kayıtlı çocukların sayısı 10600. Ve 1267 sinin kalacak bir yeri yok.

Federal Almanya'da fakirlerin beslenme alışkanlıkları besili Batı Almanlar düşünülüğünde korkunç. Frankfurtlu Sosyal Bilimci Rainer Roth sosyal yardım alan 200 aile ile yaptığı bir araştırmada "ay sonunda sosyal yardım alanların çoğunun ana öğünlerinin, bedeni açıdan ayakta durabilmek için bir şeyler yemek" olduğunu saptadı.

ÇALINMIŞ PATATES

Sosyal yardımla yaşayan 45 yaşında biri öğle yemeğinin "salçalı ya da reçelli ekmek" olduğunu söylüyor. 50 yaşındaki birinin öğle yemeği ot-ışpanak çalınmış patates. Diğerleri bozulmuş sebzelerle yetiniyor ya da büyük annesinde yemek yiyor, böylece para harcamamış oluyor. Roth'un araştırması sosyal yardım miktarının ne derece insan onurunu kırıcı olduğunu kanıtıyor. 1 Temmuz'dan beri yetişkinler için ayda ortalama 511 mark.

Miktar Federal İstatistik Dairesi'nin tüketiciler verilerini temel alan istatistik modelinden çıkıyor.

Ancak sistemin bir yanışı var - veriler 70 yaşının üzerindeki çoğunlukla kadınlardan oluşan bir gelir grubu temel alınarak saptanmıştır.

Böylece sosyal yardım alanlar bir fark gözetilmeden hepsi bir kufeye konuyor. DGB'ye göre bu modelde "bilimsel görüşler değil mali görüşlerden" hareket edilmiş. Bu mali düşünüş tarzının son aşaması da Başbakanlar Konferansında uygulandı:

YOKSULLUK 'SOSYAL YARDIM' SINIRINI ZORLUYOR..

Bağımsız bilim adamlarından oluşan bir grup tarafından hazırlanan bu güvenlik sistemi, gelirin değişen tüketim ve beslenme alışkanlıklarıyla uyumlaştırılması, aileden beklenen yardımların ve yardım alanlardan yapmaları beklenebilecek işlerin sınırlandırılması öngörüyor. Sosyal daireler tarafından, sosyal yardım alanın çalışmaya hazır olup olmadığının incelenmesi yine olanaklı - ancak işsizlik yardımı için konulan koşullar içerisinde. Yani bugün olduğu gibi saatte iki mark ücret olarak zorla çalıştırma yok. Paritätischen Wohlfahrtsverband adlı yardım kuruluşunun tasarısı da aynı yönde. Onlarda "yoksulluk sosyal yardım sınırlarını zorladığı ve şu andaki sosyal yardım miktarı yetersiz olduğundan ihtiyaca yönelik bir temel güvence istiyorlar; bu miktar şu andaki miktardan yüzde 30 daha fazla olmalı ve sosyal sigorta aidatlarını da üstlenmeli.

Sözkonusu kuruluş ödemelelerin işsizlik sigortası üzerinden yapılması halinde "gizli yoksulluğun" da azalacağını umuyor.

İşsizlik ve Yoksulluğa karşı Federal Çalışma Grupları Girişimi (eski eyaletlerinden 300 üye grubu olan) ve Sosyal Yardım Girişimleri Federal çalışma Grubu (350 girişimden oluşuyor) ayda "yaşamını sürdürebilmek için" 1200 mark ve bu paranın ödenmesinin hiç bir şekilde "zorla çalıştırmaya" bağlı olmamasını istiyorlar. Yoksulluk Girişimi böyle bir güvencenin, "çalışanlar ve sendikaları, verdikleri savaşında işsizlerin onların karşısına ücret ve grev kırıcı olarak çıkarılmasına karşı koruyacağına da" inanıyorlar.

Toplam 470 üye grubundan oluşan sendikalı işsizler grupları koordinasyon merkezi de bu talebi destekliyor.

ANAYASA DEĞİŞİKLİK TASLAĞI HAZIRLANDI..

- DYP ve SHP Grup yöneticileri 89 madde üzerinde anlaşmaya vardılar..
- Egemenlik Kayıtsız Şartsız milletindir" İlkesi, Değiştirilemeyecek Hükümler Kapsamına Alınıyor..
- Milletvekillerinin Parti Değiştirmesi Serbest Bırakılıyor..
- Milletvekili Sayısı 500'e Yükseliyor..
- Genel Seçimler 4 Yılda Bir Yapılacak..
- Seçilme yaşı 25'e, Seçme ve Parti Üyesi Olabilme Yaşı 18'e İndiriliyor..
- İşkence Anayasa ile Yasaklanıyor, Gözaltı Süreleri Kısaltılıyor..
- Özelleştirme Anayasa Kapsamına Alınıyor..

DYP ve SHP Grup yöneticilerince, Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesine yönelik olarak sürdürülen çalışmalarda, bugüne kadar 89 madde üzerinde anlaşmaya varıldı.

DYP Grup Başkanvekilleri *Bekir Sami Daçe* ile *Güneş Müftüoğlu* ve SHP Grupbaşkanvekili *Aydın Güven Gürkan* ve SHP Ankara Milletvekili *Mümtaz Soysal*'dan oluşan "*Anayasa Değişikliği Komisyonu*", anayasanın ilk 89 maddesinden 35'inin aynen kalmasını benimserken, 54 madde üzerinde köklü değişiklikler yaptı.

Alınan bilgiye göre, taslak ile anayasanın değiştirilemeyecek hükümlerine, devletin şeklinin cumhuriyet olduğu, cumhuriyetin nitelikleri ile devletin bütünlüğünü ilgilendiren 1,2 ve 3. maddelerin yanı sıra "*egemenlik kayıtsız şartsız milletindir*" ilkesi de eklendi. Buna göre, "*egemenliğin kullanılmasının hiçbir surette, hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılmayacağı, hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almadan bir devlet yetkisi kullanamayacağı*", anayasanın değiştirilemeyecek ve değiştirilmesi teklif edilemeyecek hükümleri arasına alındı.

Değişiklikler arasında, 84. maddeden milletvekillerinin parti değiştirmesini yasaklayan hükmün çıkarılması da bulunuyor. Buna göre, milletvekilleri yaşama dönemi içinde partisini değiştirebilecek.

Taslakta, milletvekili sayısı 500 olarak belirlenirken, genel seçimlerin 4 yılda bir yapılması öngörülüyor, seçilme yaşı 25'e, seçme ve siyasi partilere üye olma yaşı da 18'e indiriliyor. Taslakta yeralan bir başka hükümle

siyasi partilerin yurt dışında temsilcilik açmasına olanak tanınıyor. Bu arada, seçim sisteminin de "temsilde adalet ve yönetimde istikrar" ilkelerini bağdaştıracak bir biçimde düzenlenmesi hükme bağlanıyor.

Taslağa göre, ara seçimler, genel seçimlerin üzerinden 24 ay geçmedikçe yapılamayacak ve 30 aydan öteye de ertelene-meyecek.

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLER

Anayasanın en önemli maddeleri arasında yer alan "*temel hak ve hürriyetler*" ile ilgili maddeler de yeniden düzenlendi. Temel hak ve özgürlükler, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce ve özgürlükçü demokratik düzenin gereklerince haklı kılınan ölçüde, anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak ancak yasayla sınırlandırılabilir. Bu sınırlama, savaş, seferberlik, sıkıyönetim ve olağanüstü hal durumlarında bile temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunamayacak, Taslakta işkencenin yasak olduğu da hükme bağlanıyor.

Yakalanan veya tutulan kişilerin durumu, soruşturmanın gizliliği bakımından 48 saati geçmemek üzere, hakimın takdir edeceği kesin zorunluluk halleri dışında cumhuriyet savcılığınca hemen yakınlarına ve varsa avukatına bildirilecek. Yakalanan veya tutuklanan kişi, yakalanma ve tutulmanın başlangıcına ilişkin olarak hakim kararı ile belirlenecek 48 saatlik süre dışında avukatı yanında yoksa ifade vermeme hakkına sahip olacak. Taslakta, gözaltına ilişkin hükümler de şöyle belirlendi:

“Yakalanan veya tutulan kişi, yakalanma veya tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre en geç 24 saat ve toplu olarak işlenen suçlarda 4 gün içinde hakim önüne çıkarılır. Hakim, zorunluluk halinde bu süreleri bir katına çıkarabilir. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hakim kararı olmaksızın özgürlüğünden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde kişisel suçlar için 48 saati ve toplu olarak işlenen suçlarda 16 günü geçmeyecek biçimde uzatılabilir.”

Madde hükmünde, kamu davası açılması halinde, dava açılincaya kadar geçecek tutukluluk halinin toplam 2 yılı geçmeyeceği de kaydediliyor.

Taslağın, din ve vicdan hürriyet ile ilgili 24. maddesinde de, herkesin vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahip bulunduğu, dinin gereği olan ibadet, dini ayin ve törenlerinin serbest olduğu ifade ediliyor.

BASIN HÜRRİYETİ

“Basın hürdür ve sansür edilemez” ifadeleriyle başlayan 28. maddede, devletin basın ve haber alma hürriyetlerini çoğulcu demokrasinin gereklerine uygun biçimde işlemlerini sağlayacağı hükme bağlanıyor.

1982 Anayasası'nda yer alan “kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dilde yayın yapılamaz” şeklindeki hüküm de, metinden çıkarılıyor.

Taslakta, sürekli ve süresiz yayınların toplanılabileceği hükmü, 1982 Anayasası'nda olduğu gibi korunurken süreli yayınlar

hakkında geçici de olsa kapatma cezası verilemeyeceği öngörülüyor. Basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç işlemekte kullanıldıkları gerekçesiyle de olsa zapt ve müsadere edilemeyecek, işletilmekten alıkona-mayacak.

HAK ARAMA HÜRRİYETİ

Anayasanın “hak arama hürriyeti ve tabii hakim güvencesi” başlıklı 36. ve 37. maddeleri de yeniden düzenlendi. Buna göre, savunma hakkı hiçbir şekilde sınırlanamayacak ve bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuracak yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamayacak. Dava açmak ve kendini savunmak için yoksul ve muhtaç durumda olanlara devletçe adli yardım sağlanacak.

Taslakta, devletleştirmenin yanı sıra özelleştirme ile ilgili hükümler de yer alıyor. 47. maddede, kamu niteliği taşımayan veya bu niteliğini kaybeden Kamu İktisadi Teşebbüslerinin özelleştirilebileceği, kamu niteliği taşıyan özel teşebbüslerin de devletleştirilebileceği hükme bağlanıyor.

Taslakta, çalışma hayatı ile ilgili hükümlerde, “işçiler” yerine “Çalışanlar” ifadesi kullanılıyor ve Çalışanlar ile işverenlerin, önceden izin almaksızın sendikalar ve Üst kuruluşlar kurma hakkına sahip oldukları belirtiliyor. Çalışanların grev, işverenlerin de lokavt hakları korunuyor.

Taslakta yapılan bir başka düzenlemeye göre, Meclisin kabul ettiği kanunlar 10 gün içinde yayınlanmak üzere Cumhurbaşkanının onayına gönderilecek, Cumhurbaşkanı yayınlanmasını uygun bulmadığı kanunları aynı

süre içinde yeniden görüşülmek üzere Meclis'e iade edecek. 1982 anayasasında bu süreler 15 gün olarak belirlenmiştir.

MİLLETVEKİLİ YEMİNİ

Taslakta milletvekili yemini de yeniden düzenlendi. Yeni yemin metni şöyle:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi olarak bana tanınan bütün yetkileri ve imkanları, Milletimizin bağımsızlık, özgürlük, demokrasi, barış, eşitlik, adalet, sosyal adalet, milli bütünlük, dayanışma, huzur ve refah içinde yaşaması, Ülkemizde insan haklarının ve çoğulcu parlamenter-demokrasinin eksiksiz uygulaması ve gelişmesi, insanlar arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhebe dayalı ayrımcılık yapılmaması ve vatanın bölünmez bütünlüğünün korunması için kullanacağıma, hukuk devleti ilkelerine, Anayasaya ve yasalara saygılı kalacağıma ve dürüstlük yolundan ayrılmayacağıma yüce Milletimizin önünde andıçerim.”

Taslakta, milletvekillerinin, meclis çalışmalarında oy ve sözlerinden, mecliste ileri sürdükleri düşüncelerinden, o oturumdaki başkanlık divanının teklifi üzerine meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan hiçbir zaman sorumlu tutulamayacakları da hükme bağlanıyor.

DYP ve SHP grup yöneticileri, anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin çalışmalarını düzenlenecek maddeler, önce SHP ve DYP gruplarının görüşüne sunulacak. SHP ve DYP gruplarının görüşü alındıktan sonra son hali verilecek taslak, diğer partilere ve kamuoyuna açıklanacak.

“EKONOMİK-SOSYAL KONSEY”İN BAŞARISI,

YENİ HAKLARIN KULLANILABİLİR OLMASINA BAĞLIDIR..

Sivil toplumlarda, örgütlenme ve katılım da esas ilke gönüllülüktür. Gönüllü işbirliği arayışları özellikle çalışma hayatındaki ilişkileri etkileyerek, sendikal hareketin; yasalara, çatışmaya ve grup menfaatine dayalı hedef ve yapılarını değiştirmektedir.

İşyerinde başlayan sendikal hareketin hedeflerinin zaman içerisinde değişmesi, geleneksel organizasyon yapısından ayrılması; işletme, işkolu, ülke ve milletlerarası alanda faaliyet gösteren organizasyon yapısına yol açmıştır. Sendikalar dar anlamdaki endüstri ilişkileri sahasının dışına taşarak; ekonomik ve sosyal politikalarla daha fazla ilgilenmek, toplumda yabancılaşmayı değil bütünleşmeyi, kısa hedefler yerine uzun hedefleri, grup menfaatleri yerine toplum menfaatini esas almak zorunluluğuyla karşı karşıyadır. Sendikaların bugünkü işlevleri emeği en iyi şartlarda satan bir örgüt olmak değildir.

Klasik manada işçi hak ve menfaatlerini korumak üzere kurulan sendikalardan milli seviyede işbirliği müesseseleri içinde yer alması beklenmektedir. Günümüzde endüstri ilişkilerini barışçıl temele oturtan, milli seviyede meselelere bakan yeni tip sendika organizasyonun tercih edilmesi; mesleki, işyeri, işkolu problemlerini geri

plana bırakmadığı gibi, ülke genelindeki problemlerini geri plana bırakmadığı gibi, ülke genelindeki problemlerin çözümüne de katkıda bulunmaktadır. Bu yönelme özellikle işçi kesimince ilk etapta grup menfaatlerinin ihmal edile-

ceği fikrine neden olsa da işveren kesimi “bencil”, devlet “sorum-suz” davranmadığı sürece, uzun vadede çalışma hayatında sağladığı istikrar, menfaatlerdeki de-

vamlılık ve kararlara katılım nedeniyle bu düşüncelerin yersiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu gelişmelerden dolayı sendikalar yüklen-dikleri fonksiyonlar nedeniyle yeni haklara sahip olma ihtiyacı ile karşı karşıyadır.

Bu haklar:

- 1) Bilginin elde edilmesi hakkı
- 2) Danışma ya da istişare hakkı
- 3) Temsil etme ya da edilme hakkı

Endüstriyel demokrasinin gelişimi “hak” kavramını güçlendirmekte, yeni şartlara uyum ancak taraflara tanınacak yeni haklarla mümkün olmaktadır. Ekonomik ve demokratik gelişme sürecini önemli ölçüde ileri düzeye götürmüş ülkelerde yukarıdaki hakların kullanımı fazla problem olmazken, gelişmekte olan ülkeler için aynı şey-

SAYIM YORGUN

TOLEYİS

Çalışma Ekonomisi ve
Endüstri İlişkileri Uzmanı

leri söylemek mümkün değildir. Çünkü, gelişmekte olan ülkelerdeki ekonomik verilerin elde edilmesi zor, güvenilirliği ise tartışmaya açıktır. Örgütlenme düzeyinin düşük, uzlaşma kültürünün yerleşmiş olması da önemli dezavantajdır. Dolayısıyla milli seviyede işbirliği için sözkonusu hakların tanınması vazgeçilmezdir.

Yukandaki açıklamaların ışığında ülkemizde oluşturulmak istenen "*Ekonomik-Sosyal Konseyi*"i değerlendirmek zorundayız.

Türkiye'de demokrasi ve sendikal hakların talep edilmesi uzun süre suç teşkil etmiş, halen de kısmen devam etmekte olup, özellikle çalışanlar üzerindeki baskılar problemlerin artmasına yol açmıştır. Ülkemiz endüstriyel münasebetlerinin belirleyicisi tepkilerden oluşan davranışlar olurken, uzlaşma kültüründen de uzaklaşmıştır. İnsan ilişkilerimizde katılım yerine bağımlılık ilişkisinin olması, eğitim ve kültür düzeyinin düşük, sanayi kültürünün yaygın olmaması endüstriyel münasebetleri olumsuz yönde etkileyerek uzlaşmayı zorlaştırmaktadır. Hoşgörü, uzlaşma, demokrasi ve rasyonellik birbirinden etkilenen aynı zamanda birbirini etkileyen kavramlar olduğundan, gönüllü işbirliği arayışlarını olumsuz etkilemektedir.

"*Ekonomik-sosyal konsey*"in içinde bulunduğumuz şartlarda ortak ve uygulanabilir kararlar alması; ilgili kesimlerin temsil edilmesine, bu kararı alacak konsey üyelerinin temsil gücüne, etkinliğine, Konsey, kararlarında esas alınacak bilgilerin kabul edilebilir, doğru olmasına, tabandan tavana istişareye açık olmasına, tarafların fedakârlığa hazırlanmasına, fedakârlık neticesinde gelecekte yararlanabilecekleri menfaatlerin iyi ve gerçekçi olmasına, herşeyden önemlisi tarafların böyle bir işbirliğine istekli olmasına bağlıdır. Yani hakların kullanılabilir olması konseyin başarısını tayin edecektir.

Ayrıca her yaraya merhem olacak bir konsey kurma hedefi yerine, öncelikleri ve konuları taraflarca belirlenmiş, uzun ve kısa vadeli hedefleri dikkatli ve gerçekçi bir şekilde saptanmış "*konsey*" biçiminin tercih edilmesi, tarafların ve ülkemizin menfaatine olacaktır.

214 YOKSUL VE KİMSESİZ ÇOCUK SÜNNET ETTİRİLDİ..

- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın himayelerinde Ankara Yücetepe'de 100. Yıl Yüzme Havuzu tesislerindeki sünnet töreni, 24 Ekim günü yapıldı...

Kısa adı EKO-DER olan, Ekonomik Sosyal Kültürel Kalkınma Derneği tarafından, yoksul ve kimsesiz 214 çocuk sünnet ettirildi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın himayelerinde ve Konfederasyon'un katkılarıyla 24 Ekim Cumartesi günü saat 14-19 arasında Yücetepe'deki 100. Yıl Yüzme Havuzu tesislerinde düzenlenen sünnet törenine Ankara Valisi ve SSK Ulus Hastanesi Başhekimliği tarafından da her türlü tıbbi yardım yapıldı.

Sünnet töreninde, çeşitli eğlenceler düzenlendi ve çocuklara armağanlar verildi.

TOPLU İŞTEN ÇIKARMAYA ÖDÜL GİBİ CEZA

- Yargıtay Ceza Dairesi, 1475 Sayılı İş Yasasına aykırı olarak 16 işçisini işten çıkaran ve bu durumu İş ve İşçi Bulma Kurumu'na bildirmeyen işverene verilen 8 milyon liralık idari para cezasını çok buldu. Daire bu işverene yalnızca 200 bin lira ceza verilmesini uygun buldu..

Yargıtay Dokuzuncu Ceza Dairesi işten çıkardığı 10 veya daha fazla işçinin isim ve niteliklerini işten çıkarma tarihinden en az bir ay önce İş ve İşçi Bulma Kurumu'na bildirmeyen işverene verilecek idari para cezasının her işçi için ayrı ayrı belirlenmesine karar verdi.

Ceza Dairesi, 1475 sayılı iş yasasına aykırı olarak 16 işçisini işten çıkaran ve bu durumunu İşçi Bulma Kurumu'na bildirmeyen işverene verilen 8 milyon liralık idari para cezasını çok buldu. Daire bu işverene yalnızca 200 bin lira ceza verilmesini istedi.

Dokuzuncu Ceza Dairesi'ni bozma kararında, on veya daha fazla işçinin işten çıkarılmadan bir ay önce İş ve İşçi Bulma Kurumu'na bildirilmesi zorunluluğunu düzenleyen maddenin, işten çıkartılan her işçi için idari para cezası verilmesine olanak tanımadığı kaydedildi.

İŞSİZ SAYISI 2 MİLYON ARTTI..

- Son iki yılda yarım milyon kişi işinden oldu..

Giderek artan işten çıkarmalar çalışma yaşamının "baş sorunu" haline geldi. Son iki yılda 1,5 milyon sendikali işçiden 300 bininin işine son verildiği ve bunun "sendikal haklara yönelik büyük bir saldırı" olduğu vurgulandı. Aynı süre içinde işsiz kalanların toplam sayısının ise 500 bine ulaştığı bildirildi.

İşsizlik ve işten çıkarmalar, sendikaların genel kurullarının gündeminde baş sırayı işgal ediyor. Türkiye'de yatırımlara ve sanayileşmeye bağlı "yapısal işsizlik" yaşandığına dikkat çekilen genel kurul raporlarında "işsizliği düşürmeyen hükümet, işsiz sayısını düşürerek işsizlikle mücadele ediyor" denildi.

2 MİLYON YENİ İŞSİZ

Resmi rakamlara göre işsiz sayısının yaklaşık 2 milyon arttığı kaydedilen raporların bazılarında şu görüşlere yer veriliyor:

Tes-İş Sendikasının bu konuda yaptığı araştırmada, Türkiye'deki işgücü potansiyeli ve işsiz sayısının kesin rakamlara dayanmadığı ifade edilerek "Tarımdaki 530 bin gizli işsiz de yeni işsizlik rakamında yer almadı denildi.

İşsizlik tanımları ve rakamlar üzerinde oynayarak hükümet birkaç ay önce açıkladığı rakamları yok saydı. Dışarıdan para bulmaya geldiğinde, hükümet işsiz sayısını yükseltti. İşsizliği düşüremeyen hükümet, işsiz sayılarını düşürerek işsizlikle mücadele etmektedir" denildi.

Yol-İş Sendikası raporunda, "İşyerlerinden binlerce sendikali işçi çıkarıldı. Fabrikalar taşındı veya kapatıldı. İşler taşeronla verildi ve taşeron işçisi, iş güvencesi yokluğundan sendikalarda örgütlenemedi. İşçiler, sendikadan istifa etmedikleri takdirde, işten atılacakları tehdidi karşısında sendikadan istifa etmek zorunda kaldılar" görüşü işlendi.

YAPISAL İŞSİZLİK

Deri-İş Sendikası da Türkiye'de yatırımlara ve sendikalara bağlı "yapısal işsizlik" olduğunu savundu. Deri-İş Sendikası'nın 24. olağan genel kurul raporunda toplam nüfusun yüzde 60'ını 15-64 yaş arasında olduğu kaydedilerek istihdamın sektörel dağılımı şöyle özetlendi.

"1988 ekiminde tarımda 8 milyon 745 bin, sanayide 2 milyon 730 bin, hizmetlerde 6 milyon 618 bin iken, 1990 ekiminde tarımda 176 bin, sanayide 2 milyon 929 bin, hizmetlerde 7 milyon 104 bin olmuş. İstihdamın sektörel dağılımı (1990 yılında) tarımın yüzde 47.8, sanayinin yüzde 15.3 hizmetlerin yüzde 37 olduğu görülmektedir."

Toplam istihdam içinde ücretlilerin oranının yüzde 37 olduğuna değinilen raporda genç işsizlerin "memleket adına büyük bir kayıp ve israf" olduğu belirtildi. İşsizlik sorunun çözümü için, iç tasarrufun artırılması ve dışarıyla rekabet edebilecek yatırımlara gidilmesi önerildi.

Ekim'92 Gıda Harcaması...

• Aylık gıda harcaması tutarı Ekim'92 de yüzde 6 oranında artarak 1.642.000.- Liraya ulaştı. Yüzde 6'lık fiyat artışının aile bütçesine getirdiği ek yük 93.500.- Lira.

• Son iki ayda meydana gelen fiyat artışlarının yüzde 15'e ulaşması aile bütçesindeki açığı büyüttü. Yılın onuncu ayında yüzde 52'ye ulaşan gıda harcaması tutarındaki artış yıllık yüzde 72 düzeyinde.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından çalışanların yoğun olarak alış-veriş yaptıkları yerler dikkate alınarak sürekli olarak yapılan piyasa araştırmaları aile bütçesinde önemli bir ağırlığa sahip olan gıda harcaması tutarındaki Eylül ayında başlayan yüksek oranlı artışın Ekim ayında da devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Yapılan piyasa belirlemelerine göre; aile bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan gıda harcaması tutarı, Ekim'92 itibarıyla bir önceki aya göre yüzde 6 oranında artış göstererek 1.642.00— liraya ulaşmıştır. Böylece gıda fiyatlarındaki artışın Ekim ayında aile bütçesine getirdiği ek yük 93.500.— lira olmuştur. Son iki ayda gıda harcaması tutarında meydana gelen artış oranı ise yüzde 15'e ulaşmıştır. Söz konusu bu artış, ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için, iki ay öncesine göre bugün 213.500.—Lira daha fazla harcaması zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bilimsel veriler esas alınarak, farklı yaş grupları itibarıyla oluşturulan aylık gıda harcaması kalıbına göre dört kişilik ailenin yeterli sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı, aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Ekim'91/Ekim'92 dönemini kapsayan oniki aylık dönemde asgari gıda harcamasını sağlayan parasal tutar yüzde 71.6 oranında artış göstermiştir. Öte yandan yılın geride kalan on aylık bölümünde ise gıda harcaması tutarında artış yüzde 52'ye ulaşırken aile bütçesine getirdiği ek harcama yükü 569.000 liraya yükselmiştir.

Bilindiği gibi geçtiğimiz ay gıda harcamasındaki yüzde 8.4'lük yüksek oranlı artış büyük ölçüde sebze ve meyva fiyatlarının beklenenin üzerin-

Hayat pahalılığının bir göstergesi de mutfak... insanların sağlıklı yaşamı için gerekli olan gıda ne olmalıdır? Beslenmeleri için ne oranda gıda harcaması yapmaları gerekir?

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, Ekim'92 ayı içinde, bir ailenin gıda harcamasını tespit ederek, yaptığı çalışmayı açıkladı. Aşağıda Ankara kent merkezinde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcamasına ilişkin araştırması sunuluyor.

de yükselmesinden kaynaklanırken, sebze ve meyva fiyatlarındaki artış bu ay yerini süt ve süt ürünleri ile bakliyata bıraktı. Ekim ayında süt fiyatları 5.000 liradan 6.000 liraya yükselerek yüzde 20 oranında artış gösterdi. Buna bağlı olarak beyaz peynir ve tereyağı fiyatlarındaki artış yüzde 9.4 oldu. Et fiyatlarında her ay görülen artış Ekim ayında da devam ettiği ve yüzde 5.6 oranında bir fiyat yükselmesi olduğu tespit edildi.

Ekim ayında gıda harcaması tutarını artıran diğer ürünlerin ise tahıl ve bakliyat olduğu gözlemlendi. Kurufasulyenin uzun süredir aynı olan fiyatı bir anda yüzde 23 oranında artarak 6500 liradan 8.000.—liraya, Nohutun 5.000.—lira olan fiyatı yüzde 20 artışla 6.000.—liraya yükseldi. Öte yandan un fiyatı yüzde 8, bulgur yüzde 14, makkama ise yüzde 16.7 oranında fiyat artışı gösterdi. Gıda harcaması kalıbı

içinde farklı ağırlıkları olan bu maddeler, sebze ve meyva fiyatlarının bir önceki aya göre aynı kalmasına karşın dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcamasına yüzde 6 oranında artış olarak yansdı.

Türkiye'de kronik bir nitelik kazanmış olan enflasyonun "süper enflasyon"a dönüşmesini, uygulamalı olarak akılcı politikalarla önlediklerini söyleyen siyasal iktidar yetkililerinden beklenen, gelir/harcama arasında oluşan olumsuz durumun yol açtığı hayat pahalılığını gideren politikaları bir an önce yürürlüğe koymalarıdır.

Aylık gıda harcamasında geline 1 milyon 642 bin liralık düzey ve son iki ayda görülen yüzde 15'lik fiyat artışı, gelir düzeyleri düşük ve gelirlerini en az bu oranda arttırma imkanı bulamayan geniş halk kesimlerini sıkıntıya sokan ekonomik ve sosyal gerçektir.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI (TL)

	Ekim/1991	Aralık/1991	Eylül/1992	Ekim/1992
— Yetişkin işçi	322.344,—	366.795,—	527.000,—	554.000,—
— Yetişkin kadın	202.323,—	226.450,—	330.000,—	350.000,—
— 15-19 Yaş grubu çocuk	258.720,—	289.540,—	423.000,—	446.000,—
— 4-6 Yaş grubu çocuk	173.745,—	190.245,—	268.500,—	291.000,—
	957.132,—	1.073.030,—	1.548.500,—	1.642.000,—

TÜRK-İŞ

(2)

EKONOMİK RAPOR

KİTLER VE ÖZELLEŞTİRME

24 Ocak 1980'den günümüze temel doğrultusunda önemli bir değişiklik yapılmadan sürdürülen ekonomik politikanın temel hedefleri arasında, KİT'lerin etkinliğinin ve ekonomiyi yönlendime işlevlerinin sınırlandırılması önemli bir yer tutmuştur. Bugünkü siyasal iktidarın da özelleştirme konusunda çalışmalarını yoğunlaştırdığı görülmektedir.

Özelleştirmeyle ilgili işçi görüşüne geçtiğimiz yıllarda çeşitli plâformlarda, yayın organlarında, çalışma raporlarında geniş olarak yer verip, tartıştığımız anımsanacaktır. En son TV 1'deki "KİT'lerin özelleştirilmesi" ile ilgili açık oturumda TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, çalışanların bu konudaki görüşlerini ifade ederek; KİT'lerin özelleştirilmesi girişimlerinin ülke ekonomisi ve çalışanlar açısından getireceği sakıncalara değinme imkânını bulmuştur.

Özelleştirme konusunun Türkiye'nin gündeminde ağırlığını sürdürdüğü şu günlerde bu konuyu yeniden değerlendirmek hem ülkemiz, hem de geniş kitleler adına büyük yarar vardır. Türk insanının emeğiyle, ödediği vergiyle, yıllardır yarattıkları birikimlerle Türk ekonomisinin lokomotifleri olan KİT'leri, bir kez daha, özelleştirmenin sonuçlarıyla birlikte irdelediğimizde, uzun bir zamandır savunageldiğimiz görüşlerin haklılığı ortaya çıkmaktadır.

KİT'LERİN EKONOMİDEKİ YERİ

Yarım asırdan fazla bir geçmişi bulunan KİT'ler her dönem Türk ekonomisine yön vermişlerdir. Dünyada ekonomik krizin yaşandığı 1920'lerden bu yana KİT'ler Türk ekonomisinin itici gücü olmuş, Türkiye'de sanayileşmenin başlatılması ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynamış ve her türlü ihmâl ve özelleştirilmelerine gerekçe oluşturması için yapılan olumsuz propagandaya ve uygulamalara rağmen KİT'lerin Türkiye ekonomisinde ağırlıklı olarak inkâr edilemeyecek boyutlarda olan kuruluşlardır. 1989 yılı verilerine göre, KİT'ler toplam sanayi üretimimizin yüzde 26'lık gibi büyük bir bölümünü sağlamaktadır. Sanayiinin alt sektörleri içinde de madencilik üretiminin yüzde 87.8'ini, enerji üretiminin de 59.2'sini sağladığı görülmektedir. KİT'lerin ulaştırma ve haberleşmedeki payı yüzde 31.8 iken, bankacılık kesimindeki payı ise yüzde 32.3'dür.

Bu veriler, Türkiye ekonomisi içinde KİT'lerin ağırlığını gösterirken; bugün özel sektörün bilgi, beceri, sermaye ve niyetinin yeterince bulunmadığı alanlarda KİT'lere ihtiyacı olduğunu da ortaya koymaktadır. Özel-

likle Güneydoğu olaylarının yaşandığı bir sırada, dengeli kalkınmanın ve bölgelerarası farkın en aza indirilmesinde KİT'lerin varlığına her zamankinden daha çok ihtiyacımız bulunduğu bilinmelidir. KİT'lerin kurulmasındaki temel amaçlardan birisi de kamu yararına hizmettir. Başka bir ifadeyle, topluma belirli kalitede ve fiyatta mal ve hizmet arzı ile sosyal adaletin temin edilmesidir. Bu devletin "sosyal devlet" anlayışıyla bütünleşen bir anlayıştır. KİT'lerin "sosyal devlet" çerçevesindeki diğer hedefleri kısaca şöyle sıralanabilmektedir: İstihdam yaratmak, gelir dağılımını düzeltmek, özel sektörü rekâbete çekmek ve çalışanların yönetime katılmasını sağlamaktır.

KİT'lerin kuruluş amaçları bu şekilde saptanmasına ve kuruldukları yıllarda kalkınma sürecini başlatıp, ekonomimizin temel taşları olmasına rağmen; özellikle son yıllarda kamu otoritelerinin yanlış müdahaleleriyle KİT'lerde oluşması istenen model yerine getirilememiş, teşebbüslerde giderek bir modelsizlik hakim olmuştur. Öte yandan Türkiye'nin ekonomik ve siyasetinde meydana gelen değişikliklerin de etkisiyle KİT'lere bakış açısı değişmiş, kamuoyu nezdinde de KİT'ler aleyhinde olumsuz hava yaratılmış, bunda da bir ölçüde başanya ulaşılmıştır.

ÖZELLEŞTİRME TÜRKİYE'NİN GÜNDEMİNE NİYE VE NASIL GİRMİŞTİR?

Özelleştirme, 1970'li yıllarda dünyada yaşanan ekonomik krizin, petrol bulaşımının aşılmasının bir yolu olarak düşünülmüş, 1980'li yılların başından itibaren çeşitli ülkelerde özelleştirme politikalarını benimseyen neo-liberal partilerin iktidara gelmeleriyle birlikte özelleştirme uygulamaları hayata geçmeye başlamıştır. Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası gibi etkili uluslararası finans kuruluşları özelleştirmeyi, kamu sektörünü daraltmaya yönelik girişimleri desteklemişlerdir.

Ülkemizde ise neo-liberal bir parti olan ANAP'ın olağanüstü bir dönemin ardından iktidara gelmesiyle birlikte 24 Ocak 1980'de uygulamaya konulan "Ekonomik İstikrar Programı" olarak anılan kararlar dizisinde özelleştirme bir kez daha gündeme getirilmiştir. Gelişmiş ülkelerin ekonomik yapıları gözardı edilerek, dış konjonktürün etkisiyle sorunların çözüm yolu olarak özelleştirmenin şart olduğu siyasi iktidarca savunulmuş, bunun propagandası yapılmıştır.

Dünyada egemen olmaya başlayan "ekonomiye devlet müdahalesinin ve devletin ekonomide yönlendirici rolünün azaltılması" anlayışının bizim gibi az gelişmiş ülkelerde yaratacağı risk ve sorunlar gözardı edilmiş; dış konjonktürün etkisiyle sorunların çözüm yolu olarak KİT'lerin özelleştirilmesi gerektiği kamuoyuna adeta empoze edilmiştir. Yine girişte vurguladığımız gibi, dünyanın kuzeyindeki endüstrileşmiş ülkeler ile güney yarım küredeki gelişmekte olan ülkeler arasındaki büyüyen ekonomik ve sosyal farklılıkların, KİT'ler konusuna kalkınma, istihdam, toplumsal adalet açılarından daha farklı bakmayı da gerektirmektedir. Kaldı ki son birkaç yılda Avrupa'da neo-liberal politikaların terk edildiği, demokrasi ve sosyal adalet ilkelerinin yeniden ön plana çıktığı eğilimlerin de dikkate alınması, ülkemizde halen varlığını sürdüren neo-liberal politika anlayışının sorgulanması açısından da önemlidir.

Özelleştirme hareketine kaynaklık eden ve halâ kârlınları süren neo-liberal politikanın siyasal, ekonomik ve sosyal, tercihi kısaca şudur: Rekâbet, kâr ve özel mülkiyetin dışında kalan unsurların faaliyetlerinin en aza indirilmesidir. Bir başka ifadeyle, demokrasiyi demokrasi yapan ve demokrasinin temel güçleri olan kurum ve kuruluşların gücünün azaltılmasıdır. Bu durum sosyal devlet kurumlarının, sendikaların ve giderek demokrasinin de sınırlanması anlamına gelmektedir. Bu anlayışın geçen on yıl boyunca sendikaları demokrasinin vazgeçilmez kurum ve kuruluşları arasında görmediği örnekleriyle ortadadır. Elbette ki sendikalar kamu hizmetlerinin kısıtlanmasını, başta eğitim, sağlık olmak üzere kamu hizmetlerinin paralı olmasını istemezler, özelleştirmeyle işçilerin işsiz kalmasını, sendikasılaştırılmalarını kabul edemezler.

KİT'LERİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ VE AMAÇLAR

Genel olarak özelleştirme, kamu mülkiyetinin ve her türlü faaliyetinin özel sektöre devredilerek, kamunun faaliyet alanının daraltılması anlamına gelmektedir.

Bu siyasal bir tercihtir; kamu malının özel sektöre peşkeş çekilmesi, gelir dağılımını sermaye lehine yöneltten, sendikaları devreden çıkaran bu tercih çalışanlar tarafından kabul edilemez.

Özelleştirmenin, Dünya ekonomisine entegre olmak için gerekli olduğu savunulmaktadır.

Dünya ekonomisiyle bütünleşme çabaları doğru ve gereklidir. Ancak, bu başka alternatiflerimiz olmadığı anlamına gelmemelidir. 1980'lerden bu yana dünyada siyasal ve ekonomik sistemlerde yaşanan dönüşümler başka ekonomik ilişkilerin, bölgesel işbirliğinin imkânlarını da artırmıştır. Bu çeşit alternatifler gözünde bulundurulmalıdır. Öte yandan söz konusu değişikliklere rağmen, devletin-kamunun rolünün azalmayıp tersine arttığını gösteren göstergeler de mevcuttur. Bu gelişmiş ülkelerde de böyledir. Özellikle teknolojinin değiştirilmesi, yenilenmesi, stratejik sektörlerin korunması açısından geçerlidir. Bizim gibi gelişmekte olan ülke olarak tanımlanan ülkelerde, devletin yönlendirmesinde plânlanan bir bilim ve teknoloji politikasıyla kalkınma hamlesinin yapılması şarttır. Bu ise aynı zamanda kendi kaynaklarımızı, işletmelerimizi devletin öncülüğünde geliştirmeyi de içermektedir.

KİT'lerin kârlı ve verimli hale getirilebilmesi için yollarıdır alınan tedbir ve uygulanan modellerin çözüm getirmeyeceği savunulmaktadır.

Yaşanan süreç içerisinde siyasal iktidarların yanlış müdahaleleriyle KİT'lerde oluşması istenen modelin uygulamada yerine getirilememiş olması, bu kuruluşların tasfiye edilmesi, başka bir ifadeyle özelleştirilmesi için kabul edilebilir bir gerekçe midir?

KİT'lere siyasal müdahale, bilinen bir gerçektir. Bu çerçevede modern işletmecilik ilkelerinden istihdam politikalarına kadar alınan tüm kararların sorumluluğu siyasal iktidarlarda, 'KİT bürokrasisi' diyebileceğimiz karar mekanizmalarındadır. KİT'ler konusunda çözüm arayışlarına gidilirken ciddi bir reorganizasyon üzerinde hiç durulmamıştır. Özelleştirme, dünya konjonktürün de etkisiyle siyasal bir tercih olarak gündeme getirilirken, özelleştirmenin uygulandığı gelişmiş ülkelerle ülkemiz arasında yapısal bir farkın olduğu gözardı edilmiştir. Başka bir ifadeyle, gelişmiş ülkelerin hedefi bizim hedefimiz olamaz, bu yaklaşım ülkemiz gerçeklerine uymamaktadır. "Özelleştirilim kurtaralım" tercihi egemen olurken, IMF gibi uluslararası finans çevreleri de bu görüşü desteklemektedir.

Mevcut uygulamalardan "zarar eden KİT'lerin elden çıkarılma" gerekçesinin doğru olmadığı görülmektedir. KİT'ler kârlı hale getirilerek satılmaktadır.

Bu özel sektöre peşkeş çekmekten başka bir şey değildir. Ayrıca bu uygulama varolan sağlıklı yapıyı daha da bozmakta, devlet tekeli yerine bir tür özel tekeli yaratılmak istenmektedir. Dikkati çeken bir nokta da, mülkiyeti el değiştiren KİT'lerden beklenen etkinlik sağlanamamış olmasıdır. MPM'nin 1. Verimlilik Kongresi'ne sunulan "Kamu ve Özel Teşebbüslerde Etkinlik Karşılaştırması; Türkiye Çimento Sanayii" adlı tebliğde, "özelleştirmenin etkinliği arttırmadaki katkısı incelenmiş"; sonuçta "mülkiyet şekli ile firmanın etkinliği arasında bir ilişki olmadığı ortaya konulmuştur. Bu tebliğin ortaya koyduğu gerçek şudur: Özel sektörün verimli, kamu sektörünün verimsiz olduğu şeklindeki önyargılı yaklaşım gerçekçi değildir.

Öte yandan 1980'den bu yana ülkemizde uygulanmaya başlanan ekonomik politikalar, kamu sektörünün ekonomideki ağırlığının azaltılması, özel sektör ağırlığının artırılması şeklinde olmuştur. Bu KİT'lerin bilinçli bir şekilde ihmal edilmesini getirmiş; başka bir ifadeyle gereken yatırımların ve desteklerin verilmesi nedeniyle ortaya çıkan olumsuz tablo özelleştirme tercihi için bir gerekçe olarak sunulmuştur. Bu bilinçli ihmal, sosyo-ekonomik sorunların daha da ağırlaşmasına yol açmış; enflasyon kronikleşirken, gelir dağılımındaki adaletsizlik de devam etmiştir.

Özelleştirmeyle serbest piyasa kurallarına işlerlik kazandırılacağı savunulmaktadır.

Piyasa mekanizmasının gelişmediği, toplumsal çıkar gruplarının örgütlenemediği, çalışanların, tüketicilerin örgütlenerek sosyal ve ekonomik dengeleri kuramadıkları ülkemizde, özelleştirme yoluyla serbest piyasaya işlerlik kazandırılacağı, bu şekilde özelleştirilen KİT'lerin verimli çalışarak ekonominin performansını yükselteceği görüşü dayanaksızdır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, özelleştirerek mülkiyetin el değiştirmesi ya da devlet tekelinin yerini özel tekelin alması serbest piyasayı oluşturacağım derken, tam tersine serbest piyasanın önünü kapamak anlamına gelmektedir. Çalışanların, üreticilerin, tüketicilerin örgütlenerek kurumsallaşamadıkları bir yapıda özel tekelin anlamı daha fazla kârdır, böyle bir oluşumda ekonominin etkinliğinin artacağı iddiası gerçekçi değildir.

Özelleştirmeyle KİT'lerin bütçe üzerindeki yüklerinin hafifletilmesinin hedeflendiği savunulmaktadır.

KİT'lerin bütçeye bir yük olup olmaması sorunu her şeyden önce KİT'lerin nasıl işletildiğine bağlıdır. İşletmeciler KİT'ler 1989 yılında 1 trilyon 103 milyar lira kâr ederken, aynı KİT'ler 1990'da 920 milyar, 1991'de seçim ekonomisi nedeniyle 12 trilyon 485 milyar lira zarar etmek zorunda kalabilmektedir. Öte yandan KİT'ler elden çıkarılmak istendiği için yatırım yapılmayan kuruluşlara dönüştürülmüşlerdir. Teknolojilerini de yenilemek için devletin kredi imkânlarından yararlandırılmamıştır.

Özelleştirmeyle KİT'lerin bütçe üzerindeki yüklerinin hafifletilmesi amaçlanırken, özelleştirme uygulamalarının kârlı kuruluşlardan başlatılması söz konusu iddiayı çürütmekte, gizlenen siyasi tercihi açığa çıkarmaktadır.

Enflasyonun en önemli nedenlerinden biri bütçe açıklarıdır. Gelir ile gider arasında belli bir denge kurmadan bütçe açığını kapamak mümkün değildir. Bütçe gelirinin artırılması temel hedeflerden biri olmak durumundadır; bunun en sağlıklı yolu da adil bir vergi politikasıdır. Özelleştirmeyle gelir sağlamanın uzun vadede bir çözüm getirmeyeceği bilinen bir gerçektir. 10-15 milyarlık döviz girişi olan Türkiye'de özelleştirme yoluyla elde edilebilecek 3-5 milyar doların fazla bir katkısı olmayacağı çeşitli ekonomik çevrelerin de katıldığı bir görüştür. Bize göre bugün gelir artışı ancak ciddi bir vergi reformu ile sağlanabilir.

Mülkiyetin tabana yayılması sağlanacaktır, denilmektedir.

Mülkiyetin tabana yayılmasının somut uygulamalardan da görüleceği üzere gerçekçi olmadığı anlaşılmıştır. Esasen bu görüş, tepkileri azaltmak, kamuoyuna şirin görünme amacından başka bir şey değildir. Sermaye piyasasının daha sağlıklı olduğu İngiltere örneğinde bile British Telecom'ın paylarının yalnızca yüzde 4'ünün halka açılabilmesi dikkat çekicidir. Birkaç senet alanla, binlerce senet alanı aynı kefeye koymak, bu koşullarda bir özelleştirmenin, mülkiyetin tabana yayılacağını savunmak en hafif bir tepkiyle inandırıcı değildir. Ülkemizde çalışanlar bugün çağdaş bir yaşam, dengeli bir beslenme mücadelesini verirken hangi tasarruflarıyla bu senetleri alabilecekleri sorusuna doyurucu bir cevap vermek mümkün değildir.

KİT'lerin içinde bulunduğu sorunları Özelleştirme Çözebilir mi?

KİT'lerin içinde bulunduğu sorunlar DPT ve Hazine tarafından şu şekilde sıralanmaktadır.

Sermaye yetersizliğinden dolayı işletme dışı kaynak kullanımının arttığı belirtilmektedir.

KİT'lerin 1980'li yılların başından itibaren uygulanan liberal ekonomi modeli çerçevesinde sabit sermaye yatırımları içindeki payı düşürülmüştür. 1980 yılında ülkemizde sabit sermaye yatırımlarının GSMH içindeki payı yüzde 18.1 iken, KİT'lerde bu oran yüzde 58.4 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle KİT'lerde yapılan yatırımlar ülkede genelinin 3.4 katı olmuştur. Bu oran 1990 yılına gelindiğinde 1.4 katına inmiş durumdadır. Sonuçta son on yılda KİT yatırımları yarıya azaltılmıştır. KİT sabit sermaye yatırımları içinde bütçeden yapılan transferlerin payı büyük oranda ge-

rilemesi, yatırım için KİT'lerin giderek yüksek oranda dış ve iç borçlanmaya başvurmaları sonucunu doğurmuştur.

Üretim teknolojisinin eski olması nedeniyle maliyetlerin arttığı, yatırım dönemi kararlarından kuruluş yeri ve kapasite seçim hatalarının bulunduğu, dış ticaret rejiminin maliyete olumsuz etkisi olduğu belirtilmektedir.

Bu maddelerde belirtilen KİT'lerin sorunları genel olarak ülkemizin makro-ekonomik politikalarıyla giderek bilim ve teknoloji politikasıyla, modern işletmecilik kurallarıyla siyasal-ekonomik tercihlerle ilgili sorunlardır. Bu sorunlar tercih ve karar mekanizmasında olanların birbiriyle bütünlüşmüş bir politika uygulaması gerektiğini ortaya koymaktadır. KİT'lere yatırım yapılmaması, iç ve dış borcun getirdiği faiz ve kur farklarından kaynaklanan yüksek maliyet, politik amaçlı yer seçimi ve yönetim hataları aynı çerçevede içinde düşünülmelidir.

KİT'lerin ürettikleri mal ve hizmetlerde fiyat ayarlamalarının zamanında ve uygun oranlarda yapılması gerektiği belirtilmektedir.

KİT'lerin fiyat politikalarındaki olumsuz diğer olumsuzlukların dışında düşünülemez. Aynı politik müdahale fiyat ayarlamalarıyla KİT'lerin rantabl olmaya zorlanmaktadır. Bu politik müdahaleyle verimli çalışan KİT'ler zarar edebilir, verimsiz çalışan KİT'ler ise kâr edilebilir. Dolayısıyla fiyat ayarlamalarının zamanında en uygun oranlarda yapılmasından çok, KİT'leri özerk olarak yeniden yapılandırıp, KİT'lerin piyasa koşullarına göre üretim, rekabet ve pazar ilişkilerine geçmesi gerekmektedir. Böylelikle KİT'lerin satış hasılatı da gerçekçi büyüklüğüne kavuşmuş olabilecektir.

KİT'lerde aşırı ve verimsiz istihdam olduğu söylenmektedir.

Öncelikle KİT'lerin kuruluşundan bu yana istihdam yaratma işlevlerinin olduğu gözardı edilmemelidir. Ancak, siyasi baskılar sonucu "aşırı" diye nitelendirilebilecek bir şişkinlikten söz ediliyorsa bu sendikaların dışında bir şeydir. Esasen politik amaçlı istihdam ülkemizin, partilerimizin bir gerçeği olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan KİT verimliliğinin düşük olduğu iddiası doğru değildir. Milli Prodüktivite Merkezi'nin (MPM) imalat sanayii ve alt kollarında yaptığı araştırmalara göre kamu sektörü, özel sektörden daha verimlidir. Özelleştirmenin gündemde olduğu yıllara ait verileri kullanacak olursak; 1981=100 kabul edildiğinde 1989'da kamu sektörünün verimliliği ortalama 180'dir. Özel sektör verimliliği ise 1989 ortalaması olarak 140'tır. Makina, kimya gibi birçok sanayi ve alt kollarında kamu sektörünün daha verimli olduğu aynı araştırmanın sonuçlarından anlaşılmaktadır.

Şu gerçeğin de altının çizilmesi gerekmektedir. Verimliliğin ülke ekonomisine yararının yanı sıra çalışanlara da yararı vardır. Ürettikçe, verimli oldukça çalışanların da bundan paylarını almalarından doğal bir şey olamaz.

ÖZELLEŞTİRMENİN SONUÇLARI

1980'den sonra kamu sektörünün ekonomideki yerini daraltan anlayışla özel sektörün desteklenmesi, KİT'lerin ihmal edilmesini kaçınılmaz kılmış; bu ihmal ekonominin içinde bulunduğu sorunları ağırlaş-

tınırken, başka sosyal ve ekonomik sorunlara yol açarak genel olarak toplumsal sorunların artmasına neden olmuştur.

Özelleştirme sendikasılaştırmanın bir aracıdır.

TABLO 13 : KİT'LERDE ORTALAMA İSTİHDAM

Yıllar	İşçi S.	Memur S.	Sözleşme Personel S.	Toplam Personel S.
1981	—	—	—	553.349
1982	—	—	—	558.057
1983	—	—	—	664.251
1984	442.187	140.072	—	682.905
1985	449.609	245.471	—	696.557
1986	468.461	240.295	14.256	723.012
1987	458.423	196.467	73.337	728.227
1988	445.599	123.441	162.140	731.180
1989	429.738	57.314	228.416	715.468
1990	434.351	34.068	243.111	711.530

Kaynak : Yüksek Denetleme Kurulu

Tablodan da görüleceği üzere 1981'de KİT'lerde çalışan yıllık ortalama personel sayısı 553.349 iken, bu sayı 1981'den itibaren artarak 1990'da 711.530'a yükselmiştir. Özelleştirmeyi savunan siyasal partinin iktidarda olduğu 1984 yılından itibaren KİT'lerde çalışan sayısının sürekli artması önemli bir çelişkiyi yansıtmaktadır. Siyasal iktidar bir yandan KİT'lerdeki istihdamın yüksek olduğunu savunurken, diğer yandan politik müdahaleler çerçevesinde bir hareketle istihdamı sürekli arttırmıştır.

Öte yandan işletme bazındaki yüksek olduğu ileri sürülen istihdama kimi çevreler hak verse de; KİT toplamı istihdamın genel istihdam oranı açısından yüksek olduğunu söylemek mümkün değildir. KİT sektörü istihdamının toplam tarım dışı ücretliler içindeki payına bakıldığında bu oran 1990 yılında yüzde 7.8'dir. 1986 yılında ise bu oran yüzde 14.9'dur. Öte yandan AT ortalması olarak KİT sektörü istihdamının toplam tarım dışı ücretliler içindeki payına bakıldığında bu oran 1982 yılında yüzde 12.8'dir. Bu veriler ışığında ülkemizde KİT sektörü istihdamının yüksek olduğunu söylemek temelsiz bir yaklaşım olmaktadır.

Tablodan da görülen bir başka nokta, son yedi yılda KİT'lerde çalışan işçi sayısında bir azalma olmuştur. İşçi sayısında bir azalma olurken, sözleşmeli personel uygulamasından sonra 1986 yılından başlayarak sözleşmeli personel kapsamında çalışanların sayısında görülen hızlı artış dikkat çekicidir. 1986 yılında 14.256 sözleşmeli personel varken, bu sayı 1990 yılında 243.111 kişiye yükselmiştir. Sözleşmeli personel uygulaması, özelleştirilecek kamu işletmelerinde çalışanların sendikasılaştırmak amacına yönelik bir uygulama olduğu sözleşmeli personel sayısının hızla artışıyla da ortadadır. Nitekim, 1988 yılında sözleşmeli personele sendikalaşma hakkı yasaklanmıştır.

Çalışanları yapay ayrımlarla ayırmak ILO ilkelerine ters olduğu gibi verimliliği düşürücü etkilerinden söz etmek mümkündür.

Bu dönem taşeron sisteminin de yaygınlaştığı bir dönem olmuştur.

Özelleştirme ücretleri reel olarak geriletmenin bir aracıdır.

Sanayi sektöründe ödenen ücretlerin toplam satış hasılatı içindeki payın düşüşüne paralel bir düşüş, KİT'lerin satış hasılatı içinde de kendini göstermektedir. 1979'da KİT'lerin satış hasılatı içinde ücretin payı yüzde 26.8 oranında iken, bu oran 1980'li yılların ilk yarısında yarıya azalmış, 1989'da yüzde 15,9 1990'da yüzde 19,5, 1991'de ise yüzde 36,7 oranında olmuştur. Satış hasılatı

indeki ücret payının 1991 yılında yükselmesinin nedeni ücret artışları olurken öte yandan toplam satış hasılatının düşük gerçekleşmesi de etken olmuştur.

Nitekim 1991 yılında KİT'lerin mal ve hizmet satış hasılatını yalnızca 4.5 trilyon lira arttırabilmeleri dikkat çekicidir. 4.5 trilyonluk artış KİT satış hasılatının enflasyonun çok altında arttığını göstermektedir. Bu durum, KİT'lerde gerçekçi fiyat politikalarının uygulanmadığını, daha doğrusu rekabet fiyatı oluşturabilecek bir etkinin yaratılmadığını göstermektedir. Bu çerçevede politik müdahalenin kendisini bir tür 'seçim ekonomisi' vb. gibi örneklerle göstermesi gerçekçi fiyat uygulamasının önündeki engellerden biri olarak görünmektedir.

Öte yandan sözleşmeli personelin ücretleri başlangıçta yüksek tutulurken, daha sonra hızla gerilemiştir.

ÖZELLEŞTİRME İŞSİZLİK DEMEKTİR.

Bugün, politik amaçlı işçi yerleştirmeleri istisnası bir tarafa bırakıldığında, genel olarak KİT'lerde istihdam daraltıcı politikaların uygulandığı görülmektedir. 1989, 1990 yıllarında KİT çalışanlarında bir azalma olduğu tabloda da görülmektedir. Birçok işletmeden emekli olan işçilerin yerine yenisi alınmamakta, kıdemli işçiler işten çıkarılmakta, geçici işçi çalıştırılarak özel kesim için sendikasıız, toplu sözleşmesiz KİT'ler oluşturulmak istenmektedir.

Öte yandan Dünya Bankası KİT Raporu'na göre KİT'lerin tasfiyesi yanı sıra "reform" çalışmaları ve özelleştirme sonucunda KİT'lerde çalışanların üçte birinin işsiz kalacağı görüşleri ifade edilmektedir.

Siyasal ve sosyal kaygılar nedeniyle ülke kamuoyundan gizlenmeye çalışılan bu olgu, işçi hareketinin üzerinde ısrarla durduğu özelleştirmenin işsizliğe yol açacağı görüşüne haklılık kazandırmaktadır. Bu gelişmeler kabul edilemez niteliktedir ve doğuracağı sakınca ve tepkilerin boyutunun da aynı ağırlıklı olması kaçınılmazdır. Nitekim Başbakan basın toplantısında KİT'lerle ilgili yaptığı açıklamada "kim ki 575 bin KİT işçisini kapının önüne kor, kendisi de kapının önüne konulur" diyerek, KİT'leri kapatmanın yaratacağı sosyal problem işaret etmiştir.

Kamuya sosyal ağırlıklı hizmet azalmıştır.

Devletin artık "baba" olmadığına işlendiği bu dönem, özelleştirme faaliyetlerinin yoğunlaştığı, sosyal devlet ilkesinden uzaklaşıldığı bir dönemdir. Bu dönemde eğitim ve sağlık gibi kamuyu yakından ilgilendiren hayati hizmetler paralı hale getirilmiş, hastane ve okullarda karışıklıklar yaşanmıştır. Hastanelerde rehlin kalan hastalar, cenazeler bu anlayışın sonuçlarından biri olarak hafızalardadır.

Özelleştirilen bazı kuruluşlarda verimlilik artmıştır.

MPM'nin "I. Verimlilik Kongresi" ne sunulan "Türkiye Çimento Sanayii" adlı tebliğ, mülkiyeti el değiştirilen firmanın etkinliğini arttırdığını gösteren verilere rastlanmamıştır. Öte yandan 1989 yılında Çitosan'a bağlı Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar, Söke çimento fabrikalarının kamu hisselerinin Societe Des Ciments Francais adlı Fransız firmasına satılmasından sonra söz konusu firmanın 1991 yılı toplam kârının 17 milyar lira karı 23 milyar lira civarındaydı. Fransız firmasının 1991 yılı kârının 1988 yılı kârından çok daha düşük gerçekleşmesine karşın, Kamu Oraklığı İdaresine devredilen Adıyaman, Aşkale, Bartın vb. on bir çimento fabrikasının 1992 yılının ilk dokuz ayın-

■ daki toplam karı ise aynı dönemde 9,7 milyar liradan 222 milyar liraya yükselmiştir. Kamuya ait çimento fabrikalarının kârı artarken, özelleştirilen çimento fabrikalarındaki düşüş enazından düşündürücüdür.

ÖZELLEŞTİRME ENDÜSTRİYEL İLİŞKİLERE SEKTE VURMUŞTUR.

Olağanüstü bir dönemin ardından demokrasinin yeniden inşası yolunda çeşitli kurum ve kuruluşların çabası yoğunlaşırken, çalışanları yakından ilgilendiren "KİT"lerin özelleştirilmeleri"yle ilgili yaklaşım ve uygulamalar endüstriyel demokrasinin de önünde önemli bir engel olarak durmaktadır. KİT'ler sendikali işçi çalıştırmaları, sosyal güvenlik ilkelerine dayalı istihdam açısından özel sektöre öncülük etmişlerdir. KİT'lerin özelleştirilmeleri endüstriyel ilişkilerin sağlık bir yere gelmeden bozulmasına, çalışanların her türlü hakkının tehdit edilmesine yol açmaktadır.

ÖZELLEŞTİRME AYNI ZAMANDA YABANCILAŞTIRMADIR.

KİT'lerin blok satış ve hisse senedi yoluyla yabancı sermayeye satışı, toplum için gelir demek olan kârların, belirli kesimlerin elinde toplanması ve Türkiye'nin yabancı ülkeler karşısında tam olarak fakirleştirilecek bir sermaye transferi sonucunu vermektedir.

Ülkemizin büyük miktarlarda iç ve dış borç batağına sokan siyasal iktidarlar, dışarıdan dayatılan ve reçetelere uygun bir şekilde Türkiye'nin en üretken işletmelerini yabancılara blok satış olarak gerçekleştirmektedir. Teletaş, Usaş, Çitosan yabancı sermayeye satılan kuruluşlardır. Öte yandan Petkim, Sümerbank, PTT gibi büyük ve köklü kuruluşlar ise sıralarını beklemektedirler. Türk menkul değerlerinin yurtdışında pazarlamasını sağlamak amacıyla, "Türkiye Fonu" altında bir fon oluşturma çabaları da gözönünde tutulursa, borçları yüksek ülkeler için dayatılan reçetenin bir parçası olarak adım adım ülkemizde de geçerli kılınmaya çalışıldığı görülmektedir. Nitekim OECD'nin 8-9 Mart 1989 tarihlerinde Paris'te yapılan Türkiye Konsorsiyumu Toplantısında görüşülen raporda, "Türk Hükümeti için borç ödeme kapasitesini geliştirmek, öncelikli konu olmaya devam etmelidir." denilirken; hem Türkiye'nin dış borç konusunda kritik bir nokta olduğunun vurgulanması hem de sözkonusu reçetenin uygulanması açısından dikkati çekmektedir.

ÖNERİLER

KİT'ler özzerleştirilmeli, siyasal etkilerden uzak tutulmalıdır. İtalya'da bir petro-kimya tesisi olan ENİKEM özerk bir sistemle yönetilmektedir. Sendikanın da yönetime katıldığı bu örneklerden yararlanılmalıdır.

KİT'lerden özzerkliğimeye pararel bir reorganizasyona gereksinim vardır. Şimdiye kadar denenmemiş böyle bir reorganizasyonla KİT'lerde sürekli bir yönetim, karar özgürlüğü ve modern işletmecilik ilkelerinin hayata geçirilmesi imkân dahilindedir.

KİT'lerin özzerkliğitilmesiyle, sosyal ve ekonomik hakların gelişmesi, sendikal hareketin güçlendirilmesiyle ekonomide kurumsal endüstriyel ilişkilerin kurulması-na öncülük edilmesi gereklidir.

Yukarıda değinilen iki madde çerçevesinde, ekonomide kaynakların verimli kullanılması yanında, stratejik hedeflere yöneltilmesi de ülkemiz açısından önem kazanmaktadır. Bu anlamda KİT'lerin görevlerini tamamladığı düşüncesi ülkemizin bugününü ve geleceğini olumsuz etkileyebilecektir. Ekonomik istikrar ve gelişmenin kamu sektörüyle sağlandığı bizim gibi ülke-

lerin yanı sıra İtalya, Fransa ve G. Kore gibi ülkeler örneğinde de görmek mümkündür.

KİT'lerin ekonomik ve toplumsal kalkınmanın hayati birer araçları olarak, ülkemizde yapısal değişimi başlatacak, sanayileşme ve toplumsal gelişme arasında bir denge kuracak kuruluşlar olarak görmemiz gerekmektedir.

Kamu sektörünün ürettiği mal ve hizmetlerin kontrolünün özel sektörün eline geçmesi çalışanlar ve sabit gelirliiler açısından gelir dağılımını daha da bozan bir etki yapması kaçınılmazdır. KİT'lerin özelleştirilmesi verimliliği, etkinliği değil, kârlılığı ön plâna çıkaracağı için çalışanları olumsuz etkileyecektir.

"KİT'lerin ekonomimizde çok önemli bir yeri vardır. 1990 yılında Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun 91'i kamu kuruluşudur. Bu kuruluşlar; üretimden satışların yüzde 41'ini, öz sermayenin yüzde 60'ını, net aktiflerin yüzde 57'sini, yaratılan katma değerin yüzde 48'ini temsil etmektedirler. Aynı tarihte, 500 büyük sanayi kuruluşu içinde özel kuruluşlar satış gelirinin yüzde 26'sı kadar katma değer yaratırken, kamu kuruluşları yüzde 32'si kadar katma değer yaratmıştır" ifadeleri Koalisyon partileri arasında imzalanan ortak hükümet protokolünde yer almış ve fakat KİT'leri yeniden düzenleme konusunda şimdiye kadar olumlu bir gelişme ortaya çıkmamıştır.

Siyasal iktidarlar, bilim ve teknoloji politikasını da dahil ederek, KİT'lerin ekonominin bütünü içindeki işlevleri üzerine açıklığa kavuşmuş bir politikayı uygulayarak, bunun süreklilik kazanması gerekmektedir.

SONUÇ

KİT'lerin özelleştirilmesi konusu, 1980'li yıllarda gündemde tutularak tartışılan ekonomik politikaların odak noktası haline getirmiştir. Bugün de ekonomik politikaların odak noktası olmaya aday konu olan özelleştirme, adeta tüm ekonomik ve toplumsal sorunların çözümü için sihirli bir yol gibi kamuoyuna sunulmaktadır. Benzer bir tutum 1970'li yılların başında "devletleştirme" konusunda görülmekteydi. O yıllarda da "devletleştirme" ekonomik sorunların çözüm yolu olarak görünmekteydi. Birbirine zıt gibi görünen ve son yirmi yılda ortaya atılan, uygulamaya çalışılan bu iki görüşün ortak noktası, ülkemiz için rasyonel olmayan, bilim dışı bir çözüm yolunu barındırmasıdır. Her ikisi de ülke gerçeklerinden ve bilimsel yöntemlerden uzak, "kestirme yöntemler"e dayanmaktadır. Gelişmiş ülkeler kendi sorunlarının bir çözüm yolu olarak neo-liberal arayışlar çerçevesinde gündeme gelen özelleştirme politikalarını sorgulayıp, yeniden sosyal adalet ilkelerinin ön plâna çıktığı 1990'lı yılları yaşarlarken, gelişmiş ülkelerde terk edilmeye başlanan ekonomik politikaları 1980'li yılların hızı ve ateşle sürdürmek istemeleri düşündürücüdür. Genel olarak ülke ekonomisi, özel olarak KİT'ler açısından kalkınma, istihdam, toplumsal adalet gibi kavramlara yaklaşırken, ülkemizin herşeyden önce gelişmekte olan bir güney yarım küre ülkesi olduğu gerçeğinin gözardı edilmesinin getireceği risk ve sorunların büyüklüğünü unutmamalıdır.

Bugün izlenmesi gereken politika, ülke gerçeklerini gözönünde bulunduran, rasyonel ve bilimsel araştırmalarla da desteklenen politikalar. "Özelleştirilim kurtulalım" çözümünden önce KİT'lerin reorganizasyonu üzerinde durulması gerekmektedir. Ancak böyle bir reorganizasyonla KİT'lerde sürekli bir yönetim, karar özgürlüğü ve modern işletmecilik ilkelerinin egemen kılınmasıyla KİT'lerin, makro ekonominin gerektirdiği optimal bir çözüme ulaşabileceğine inanıyoruz.

Resimli Haberler

Denizciler Sendikası Yönetim Kurulu, Türk İşçi Hareketine yaptığı büyük hizmetlerinden ötürü Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'a bir şükran plaketi verdi. Resimde Denizciler Sendikası Yönetim Kurulu üyeleri Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz ile görülüyor.

3 Ocak eylemi ile ilgili olarak yürütülen kamu davası devam ediyor. Resimde, bu dava ile ilgili olarak, Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, Çimse-İş Genel Başkanı Tamer Eralan, Yol-İş Genel Başkanı Bayram Meral ve Hava-İş Genel Başkanı Atıl Ayçin yapılan son duruşmada görülüyor.

Çeşitli Alman Üniversitelerinde okuyan Alman öğrencilerden bir grup 20 Ekim'de Türk-İş'i ziyaret etti. Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sektörü Mehmet Bamyacı ile görüşen Alman öğrenciler, çalışma hayatımız ve Türk-İş'in çalışmaları hakkında geniş bilgi aldılar.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Bayındır Sokak No: 10 Tel: 433 31 25-26-27-28-29 ANKARA Fax : 433 68 09	14	ODK DEMİ-İŞ Gen. Bşk.: NAZIM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel: 517 12 78 (3 hat) Yenikapı/İSTANBUL Fax: 517 13 85
01	TARIM - İŞ Gen. Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel: 231 73 55-56-57-58-59 Sıhhiye/ANKARA Fax: 229 85 92	15	TÜRKİYE YOL - İŞ Gen. Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No. 58 İskitler / ANKARA Tel: 342 22 40 - 51 Fax : 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN İŞ Gen. Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strazburg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: 231 73 55-56-57 Fax: 229 89 31	16	TES-İŞ Gen. Bşk.: FARUK BARUT Meşrutiyet Cad. Karanfil Sokak 34 Fax : 418 58 89 Tel: 417 84 57-58-59 - 418 58 89 Bakanlıklar/ANKARA
02	GENEL MADEN-İŞ Gen. Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel: 120 02 - 132 04 ZONGULDAK Fax: 36 635	17	TEZKOOP-İŞ Gen. Bşk.: AHMET TAMER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel: 231 74 94 (6 Hat) Sıhhiye/ANKARA Fax : 231 74 99
03	PETROL-İŞ Gen. Bşk.: MUNİR CEYLAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel: 274 88 96 (4 Hat) Gayrettepe/İSTANBUL Fax: 274 74 46	17	TÜRK KOOP-İŞ Gen. Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax : 229 58 36 Tel: 230 08 55 - 229 44 80 Yenisehir/ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Gen. Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel: 264 49 96-97-98 Levent/İSTANBUL Fax: 278 95 34	18	TÜMTİS Gen. Bşk.: SABRİ TOPÇU Küçük Langa Cad. No: 49/5 Aksaray / İSTANBUL Tel: 529 55 09 Fax : 530 07 43
05	SEKER-İŞ Gen. Bşk.: HIKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar/ANKARA Tel: 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax : 425 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Gen. Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel: 231 80 30-31 ANKARA Fax : 231 80 32
06	TEKSİF Gen. Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat : 5-6 Tel: 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax: 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Gen. Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel: 244 48 38 - 249 56 29 Tophane/İSTANBUL Fax: 244 52 21
07	DERİ-İŞ Gen. Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax : 5286207 Tel: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray/İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Gen. Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax : 571 90 51 Tel: 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy/İSTANBUL
09	AĞAÇ-İŞ Gen. Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax : 231 52 19 Tel: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	23	LİMAN-İŞ Gen. Bşk.: HASAN BİBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel: 231 74 18-19 Fax : 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Gen. Bşk.: MİTHAT SARI Omeraga Mah. Hürriyet Cad. İşilay Apt. Kat: 1 Tel: 118 99 - 134 50 İZMİR Fax: 134 51	23	HABER-İŞ Gen. Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax : 434 57 04 Tel: 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Gen. Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No. 26/6-7 Fax : 229 43 15 Tel: 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAGLIK-İŞ Gen. Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel: 231 80 45 Fax : 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Gen. Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel: 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax: 252 38 35	25	TOLEYİS Gen. Bşk.: CEMAL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No:16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: 585 87 09 Aksaray - İSTANBUL Fax : 585 92 24
11	BAES Gen. Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax : 229 13 03 Tel: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Gen. Bşk.: İZZET ÇETİN İnkılâp Sokak 20 Fax: 417 13 64 Tel: 417 50 97-98-99 - 434 20 02 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMENTE-İŞ Gen. Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax : 230 24 43 Tel: 231 72 30 (5 hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Gen. Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Tel: 527 85 34 Çağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Gen. Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı yolu, Ağaçağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel: 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax: 151 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Gen. Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax: 513 93 68 Tel: 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	TÜRK METAL Gen. Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel: 231 79 40 (4 hat) Maltepe / ANKARA Fax : 229 77 14		TÜRK-SEN Gen. Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax : 9-520-75 166 Tel: 72 444 Lefkoşe / KIBRIS